BIBLIOTECA PENTRU TOȚI COPIII

CÂINELE DIN BASKERVILLE

Sir Arthur Conan Doyle

LECTURĂ RECOMANDATĂ ÎN PROGRAMA ȘCOLARĂ

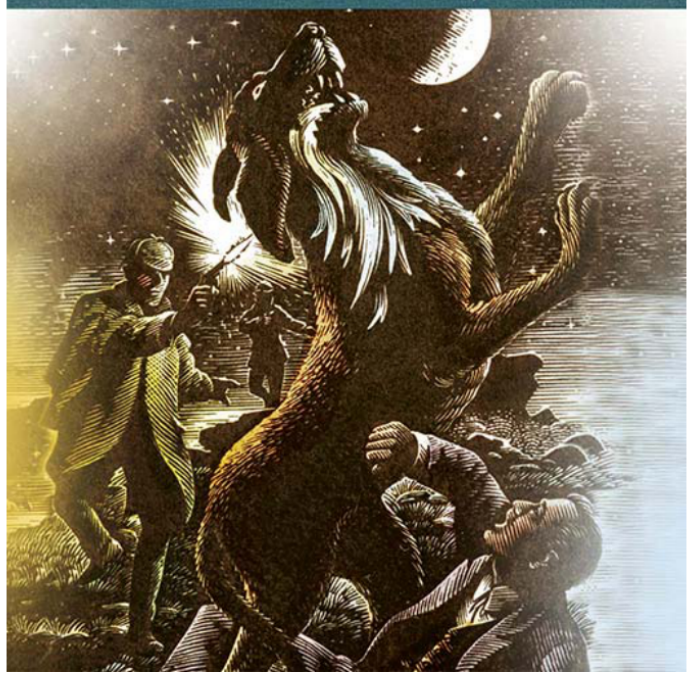

Sir Arthur Conan Doyle

Câinele din Baskerville

Traducere din limba engleză
Mircea Alexandrescu şi Costache Popa

Editura LITERA
2014

The Hound of the Baskervilles
Sir Arthur Conan Doyle

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777
e-mail: comenzi@lira.ro

Ne puteți vizita pe
www.litera.ro

Câinele din Baskerville
Sir Arthur Conan Doyle

Copyright © 2014 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Justina Bandol
Copertă: Florentina Tudor
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

ISBN ePUB: 978-606-686-782-5
ISBN Print: 978-606-686-740-5

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

TABEL CRONOLOGIC

1859 Se naşte, pe 22 mai, Arthur Ignatius Conan Doyle, al treilea dintre cei zece copii ai lui Charles Altamont Doyle şi Mary Foley. Este botezat în religia romano-catolică a părinţilor săi.

1868–1875 Îşi începe educaţia studiind doi ani la şcoala preparatorie iezuită Hodder, apoi cinci ani la colegiul Stonyhurst, ambele aflate în Ribble Valley, Lancashire; devine un povestitor popular printre colegi, scrie versuri şi editează un ziar şcolar neoficial.

1875–1876 Îşi ia bacalaureatul la Stonyhurst şi studiază un an la colegiul iezuit de la Feldkirch, Austria.

1876–1877 Devine student la medicină la Universitatea din Edinburgh.

1877–1880 Îşi continuă studiile medicale, iar în 1881 absolvă facultatea. Publică prima povestire, „The Mystery of Sasassa Valley" în *Chambers's Journal* (6 septembrie 1879).

1880 Lucrează ca chirurg pe baleniera *Hope of Peterhead*, în Goenlanda.

1882 Publică în revistele *London Society*, *All the Year Round*, *The Lancet* şi *The British Journal of Photography*. În următorii opt ani devine un medic de succes.

1886 Scrie romanul *Un studiu în roşu* (*A Study in Scarlet*), care este publicat în *Beeton's Christmas Annual* în 1887, iar în volum, în 1888.

1890 În februarie este publicat în *Lippincott's Monthly Magazine* romanul *Semnul celor patru* (*The Sign of the Four*), în aprilie apare romanul *Firma Girdlestone* (*The Firm of Girdlestone*). În octombrie, *Semnul celor patru* este publicat în volum.

1891 Publică primele şase povestiri din ciclul *Aventurile lui Sherlock Holmes* (*Adventures of Sherlock Holmes*) în *The Strand Magazine*.

1892 În intervalul ianuarie-iunie, sunt publicate în *The Strand* încă şase povestiri

cu Sherlock Holmes, iar alta în decembrie. *Aventurile lui Sherlock Holmes* sunt publicate în volum.

1893 *Aventurile lui Sherlock Holmes* (seria a doua) continuă în *The Strand* şi sunt publicate în volum cu titlul *Memoriile lui Sherlock Holmes* (*The Memoirs of Sherlock Holmes*).

1895 *Aventurile brigadierului Gerard* (*The Exploits of Brigadier Gerard*) apar în *The Strand*, iar în 1896 sunt publicate în volum.

1901 *Câinele din Baskerville* (*The Hound of the Baskervilles*) apare în *The Strand*, iar în martie 1902 este publicat în volum.

1903–1904 Povestirile din ciclul *Întoarcerea lui Sherlock Holmes* (*The Return of Sherlock Holmes*) apar în *The Strand*, iar în 1905 sunt publicate în volum.

1912 În *The Strand* apare prima povestire avându-l ca personaj principal pe profesorul Challenger, *O lume dispărută* (*The Lost World*), urmând ca în octombrie să fie publicată în volum.

1914 Arthur Conan Doyle vizitează America de Nord. La 4 august, Marea Britanie declară război Germaniei. Arthur Conan Doyle formează echipe de voluntari.

1914–1915 Apare în *The Strand Valea groazei* (*The Valley of Fear*), iar în 1915 este publicată în volum.

1917 Este publicată în *The Strand Ultima reverență (His Last Bow)*, iar în octombrie apare în volum.

1926 *Coama leului* (*The Lion's Mane*) apare în *The Strand*.

1927 Apare *Arhiva lui Sherlock Holmes* (*The Case-Book of Sherlock Holme*s).

1928 Este publicată colecția completă de povestiri *The Complete Sherlock Holmes Short Stories*.

1930 La 7 iulie, Arthur Conan Doyle moare în locuința sa, Little Windlesham, în Crowborough.

Dragul meu Robinson,

Ideea acestei povestiri mi-a fost sugerată de istorisirea ta despre o legendă din ținutul de la apus. Pentru aceasta și pentru ajutorul tău în toate amănuntele, îți trimit mulțumirile mele.

Al tău foarte credincios,
A. Conan Doyle
Hinhead, Harlemere

CAPITOLUL I

DOMNUL SHERLOCK HOLMES

Domnul Sherlock Holmes, care de obicei se trezea târziu dimineața, în afară de acele împrejurări destul de dese când veghea toată noaptea, era tocmai la gustarea de dimineață. Eu mă aflam pe covorul din fața căminului și ridicam bastonul pe care vizitatorul nostru din seara trecută îl uitase la plecare. Era o piesă frumoasă, din lemn masiv, cu mânerul în formă de bulb, una din acelea cunoscute sub numele de Penang lawyer[1]. Chiar sub bulb avea un inel mare de argint, lat de doi centimetri și ceva. Pe el era gravat: „Lui James Mortimer M.R.C.S.[2], de la prietenii săi din S.C.C.” și data „1884”. Era întru totul unul din acele bastoane pline de prestanță, solide și de nădejde, pe care obișnuiau să le poarte doar medicii de casă de modă veche.

— Ei, bine, Watson, ce ai de zis despre el?

Holmes ședea cu spatele la mine, iar eu nu făcusem nimic care să-i arate cu ce mă îndeletniceam.

— De unde știi ce fac? Îmi vine să cred că ai ochi și la ceafă.

— Am în fața mea o cană de cafea strălucitoare pe o tavă de argint, îmi răspunse el. Dar spune-mi, Watson, ce crezi despre bastonul vizitatorului nostru? Cum n-am avut norocul să-l prindem aici și nu avem habar de scopul vizitei lui, această amintire lăsată din întâmplare devine importantă. Ia să te văd cum reconstitui tu omul cercetând acest baston.

— Cred, i-am răspuns eu, folosindu-mă cât mai mult de metodele tovarășului meu, că domnul doctor Mortimer este un medic mai în vârstă, cu faimă, foarte respectat, deoarece aceia care îl cunosc i-au dăruit acest semn de prețuire.

— Bine, făcu Holmes. Minunat!

— Mai cred că e foarte probabil să fie un medic de țară, care își face mare parte din vizitele la bolnavi mergând pe jos.

— Cum așa?

— Pentru că acest baston arătos este atât de tocit, încât cu greu mi-aș putea

închipui un medic de oraș care să meargă cu el. Capătul de jos, din fier masiv, e ros cu desăvârșire, deci e limpede că posesorul lui a umblat mult sprijinindu-se în el.

— Perfect logic! făcu Holmes.

— Și apoi mai e și chestiunea cu prietenii din S.C.C. Aș înclina să cred că e vorba de vreo asociație de vânătoare, o asociație locală, pe ai cărei membri este cu putință să-i fi îngrijit cândva și care i-a dăruit în schimb o mică atenție.

— Într-adevăr, Watson, te întreci pe tine însuți, zise Holmes, împingându-și scaunul îndărăt și aprinzându-și o țigară. Mă văd silit să-ți spun că, în toate dările de seamă pe care ai binevoit să le faci în legătură cu micile mele succese, de obicei ți-ai subapreciat propria iscusință. E posibil să nu fii tu însuți o sursă de lumină, dar ești, cu siguranță, un conducător al ei. Unii oameni, neavând geniu, au totuși puterea vădită de a-l stimula. Mărturisesc, iubite coleg, că îți sunt foarte îndatorat.

Niciodată până atunci nu-mi spusese astfel de vorbe, și trebuie să recunosc că mi-au făcut mare plăcere, pentru că adesea fusesem necăjit de nepăsarea lui față de admirația ce i-o arătam și față de încercările pe care le făcusem ca să-i popularizez metodele de lucru. Eram de asemenea mândru la gândul că-mi însușisem atât de desăvârșit metoda lui, încât s-o pot aplica într-un mod care să merite asentimentul posesorului.

El îmi luă bastonul din mână și îl cercetă câteva clipe cu ochiul liber. După aceea, cu un aer de viu interes, puse jos țigara și, ducându-se cu bastonul la fereastră, începu iarăși să se uite la el cu o lupă.

— Interesant, deși rudimentar, zise el întorcându-se în colțul său preferat de pe canapea. Fără îndoială că bastonul ne oferă unul sau două indicii. Ele ne slujesc drept bază pentru mai multe deducții.

— Mi-a scăpat ceva? am întrebat eu, dându-mi oarecare importanță. Cred că n-am pierdut din vedere nimic relevant.

— Mă tem, dragul meu Watson, că cele mai multe dintre concluziile tale au fost greșite. Când ți-am mărturisit că mă stimulezi, ca să fiu sincer, am înțeles prin aceasta că, dându-mi seama de greșelile tale, sunt pus pe calea cea bună. Nu zic că greșești în întregime în această problemă. Cu siguranță că vizitatorul nostru e medic de țară și merge mult pe jos.

— Atunci am avut dreptate.

— Numai în această privință.

— Dar atât.

— Nu, nu dragul meu Watson, nu doar atât, în nici un caz doar atât. Eu, de pildă, cred că e mai firesc ca un dar pentru un medic să vină din partea unui spital decât a unei asociații de vânătoare, și astfel, când literele C.C. sunt puse după cea care semnifică „spitalul”, atunci îți vin în minte, în chip firesc, cuvintele Charing Cross.

— Poate că ai dreptate.

— Cred că în această direcție trebuie să mergem. Și, dacă pornim de la aceasta ca ipoteză de lucru, avem o bază nouă de la care să începem reconstituirea necunoscutului nostru vizitator.

— Bine, atunci, presupunând că S.C.C. înseamnă „Spitalul Charing Cross”, ce alte concluzii mai putem trage?

— Nu apare niciuna de la sine? Îmi cunoști procedeele. Aplică-le!

— Nu-mi vine în minte decât concluzia evidentă că respectivul și-a practicat profesia la oraș înainte de a fi plecat la țară.

— Cred că ne-am putea aventura ceva mai departe. Privește lucrurile din următorul punct de vedere. În ce împrejurare ți se pare cel mai probabil să se facă un astfel de dar? Cu ce prilej s-ar întruni prietenii ca să-i dea unui medic o mărturie a prețuirii lor? Fără îndoială, în clipa în care domnul doctor s-a retras din serviciul spitalului cu scopul de a începe să profeseze pe cont propriu. Știm că e vorba de un dar și bănuim că el a fost făcut cu prilejul trecerii de la un spital de oraș la profesarea meseriei la țară. Înseamnă oare a împinge presupunerile prea departe dacă spunem că darul a fost făcut cu prilejul acestei schimbări?

— Desigur, lucrul pare cu putință.

— Acum ai să-ți dai seama că medicul nostru nu putea să facă parte din conducerea spitalului, pentru că numai un om care și-a făcut un renume la Londra putea să dețină un asemenea post și un astfel de om nu s-ar înfunda la țară. Atunci ce era medicul cu pricina? Dacă lucra la spital, și totuși nu făcea parte din conducere, nu putea fi decât un intern la chirurgie sau la serviciul medical, ceva mai mult decât un student. Și a părăsit spitalul acum cinci ani – data se vede pe baston. Așadar, dragul meu Watson, medicul tău de casă, sobru și între două vârste, se evaporă, și în locul lui apare un tânăr sub treizeci de ani, simpatic, modest și distrat, stăpânul unui câine de care e foarte legat și pe care, în linii mari, ți l-aș descrie ca fiind mai mare decât un terier[3] și mai mic decât un mastif[4].

Eu am început să râd neîncrezător, în timp ce Sherlock Holmes, rezemându-se pe canapea, trimitea spre tavan rotocoale de fum.

— În privința ultimelor ipoteze, îmi lipsesc mijloacele de control, am spus eu, dar cel puțin nu mi-e greu să găsesc câteva date despre vârsta și cariera doctorului nostru.

Am scos anuarul medical din raftul meu cel mic, cu cărți de medicină, și am început să-i caut numele. Erau mai mulți Mortimeri, dar numai unul putea fi vizitatorul de seara trecută. Am citit cu glas tare datele privitoare la el:

— Mortimer James, M.R.C.S., 1882, Grimpen, Dartmoor (Devon). Medic internist la spitalul Charing Cross din 1882 până în 1884. A obținut Premiul Jackson pentru o lucrare de patologie comparată, intitulată *Este oare boala un atavism?*. Membru corespondent al Societății Suedeze de Patologie. Autor al

volumului *Câteva ciudățenii ale atavismului* (Lancet, 1882). „Progresăm oare?” (*Gazeta Psihologică*, martie 1883). Medic titular al parohiilor din Grimpen, Thorsley și High Barrow.

— Nici un cuvânt despre asociația aceea locală de vânătoare, Watson, îmi spuse Holmes cu un surâs ironic. Dar e un medic de țară, după cum ai remarcat cu atâta pătrundere. Cred că deducțiile mele sunt pe deplin justificate. Cât despre calificative, am spus, dacă nu mă înșală memoria, simpatic, modest și distrat. Din experiență știu că în lumea aceasta numai un om simpatic primește dovezi de prietenie, numai un om modest își părăsește cariera la Londra ca să plece la țară și numai unul distrat își lasă bastonul în loc de carte de vizită după ce te-a așteptat o oră la tine acasă.

— Și câinele?

— Avea obiceiul să ducă bastonul stăpânului, ținându-se după el. Fiind un baston greu, câinele îl ținea strâns de la mijloc, și urmele dinților lui se văd foarte clar. După cum arată spațiul dintre aceste urme, înclin să cred că falca acestui câine e prea mare pentru un terier și nu îndeajuns de mare pentru un mastif. Ar fi putut să fie… da, pe legea mea, e un spaniel[5] cu păr cârlionțat.

Se ridicase și umbla în sus și în jos prin cameră în timp ce vorbea. Se opri apoi lângă fereastră. Glasul îi suna atât de convingător, încât mi-am îndreptat cu uimire privirea spre el.

— Dragul meu prieten, cum e oare cu putință să fii atât de sigur?

— Pentru simplul motiv că îl văd pe acest câine chiar pe pragul ușii noastre, și, iată că sună și stăpânul. Te rog, nu pleca, Watson! Îți este coleg și prezența ta îmi poate fi de folos. Aceasta e clipa dramatică a destinului, Watson, clipa în care auzi un pas pe scară, când cineva intră în viața ta, și nu știi dacă e spre binele sau spre răul tău. Ce i-ar putea cere doctorul Mortimer, un om de știință, lui Sherlock Holmes, un specialist în criminologie?… Intră!

Apariția vizitatorului nostru fu pentru mine o surpriză, căci mă așteptam să văd tipul clasic al medicului de țară. Era însă un bărbat foarte înalt, subțire, cu un nas mare și adus ca un cioc, ieșit dintre doi ochi cenușii și pătrunzători, foarte apropiați, strălucind din spatele ochelarilor cu ramă de aur. Era îmbrăcat după moda medicilor, dar destul de neîngrijit. Redingota îi era decolorată, iar pantalonii roși. Deși tânăr, spatele lung începuse să i se încovoaie și mergea cu capul împins înainte, cu un aer binevoitor. De cum intră, privirea îi căzu asupra bastonului pe care Holmes îl ținea în mână și se repezi spre el, exclamând fericit:

— Sunt nespus de bucuros! Nu eram sigur dacă l-am lăsat aici sau la biroul naval. Pentru nimic în lume n-aș vrea să pierd acest baston!

— Un dar, de bună seamă? spuse Holmes.

— Da, domnule.

— De la spitalul Charing Cross?

— De la vreo doi prieteni de acolo, cu prilejul căsătoriei mele.

— Ei, fir-ar să fie! Nu-i bine! exclamă Holmes, clătinând din cap.

Doctorul Mortimer clipi prin ochelari, cu o ușoară uimire:

— De ce nu-i bine?

— Doar pentru că ne cam stricați socoteala micilor noastre deducții. Căsătoria dumneavoastră, spuneți?

— Da, domnule. M-am căsătorit și așa am părăsit spitalul – și cu el toate nădejdile de a ajunge medic consultant. Trebuia să-mi făuresc și eu un cămin.

— Așa, așa! La urma urmei, nu ne-am înșelat chiar atât de mult, spuse Holmes. Și acum, domnule doctor James Mortimer…

— Nu sunt doctor, domnule, ci doar un mic membru al Colegiului Regal de Chirurgie.

— Și, bineînțeles, un om cu o minte limpede.

— Un amator în știință, domnule Holmes, un om care culege scoici de pe țărmurile marelui și necunoscutului ocean… Presupun că mă adresez domnului Sherlock Holmes, și nu…

— Nu. Dânsul e prietenul meu, domnul doctor Watson.

— Mă bucur de cunoștință, domnule. Am auzit deseori numele dumneavoastră pomenit în legătură cu acela al prietenului dumneavoastră. Mă interesează foarte mult persoana dumneavoastră, domnule Holmes. Nici nu mă așteptam să aveți un craniu atât de dolicocefalic și o dezvoltare supraorbitală atât de pronunțată. Mi-ați îngădui să vă palpez craniul de-a lungul sudurii parietale? Un mulaj al craniului dumneavoastră, domnule Holmes, până când piesa originală va fi disponibilă, ar fi o adevărată podoabă în orice muzeu antropologic. Nu v-am pus gând rău, dar mărturisesc că tare jinduiesc după craniul dumneavoastră.

Sherlock Holmes îi făcu semn ciudatului nostru vizitator să ia loc pe scaun.

— Văd că sunteți tot atât de preocupat de activitatea dumneavoastră pe cât sunt eu de a mea, spuse el. Observ, după degetul arătător, că vă răsuciți singur țigările. Nu vă sfiiți și aprindeți una!

Omul scoase tutunul și foița și și-o răsuci cu o surprinzătoare îndemânare. Avea degete lungi, nervoase și la fel de suple și neastâmpărate ca antenele unei insecte.

Holmes era tăcut, dar scurtele lui priviri fulgerătoare îmi arătau cât de mult îl interesa ciudatul nostru oaspete.

— Presupun, domnule, spuse el în sfârșit, că nu numai ca să-mi examinați craniul mi-ați făcut cinstea de a mă căuta aici noaptea trecută și astăzi iarăși.

— Nu, domnule, nu, deși sunt fericit că am avut prilejul să fac și acest lucru. Am venit la dumneavoastră, domnule Holmes, pentru că recunosc că sunt un om fără simț practic și pentru că în mod neașteptat am fost pus în fața unei

probleme cât se poate de serioase şi de neobişnuite. Aşadar, recunoscând că sunteţi al doilea cel mai iscusit specialist din Europa…

— Într-adevăr, domnule! Aş putea să aflu de la dumneavoastră cine are cinstea să fie primul? întrebă Holmes cu asprime.

— Atenţia oricărui om cu o minte riguros ştiinţifică este atrasă de opera domnului Bertillon.

— Atunci n-ar fi fost mai bine să-l consultaţi pe el?

— Am spus, domnule, că un om cu o minte riguros ştiinţifică. Dar toată lumea ştie că sunteţi singurul om cu spirit practic în aceste probleme. Aş vrea să cred, domnule, că dintr-o neînţelegere, nu am…

— O clipă, îl întrerupse Holmes. Cred, domnule doctor, că ar fi mai înţelept să-mi spuneţi deschis ce fel de problemă anume este aceea în care îmi cereţi ajutorul.

1 Baston de plimbare din lemn de palmier. Penang este numele unei specii de palmier din estul Asiei. (n.tr.)

2 Prescurtare de la Member of the Royal College of Surgeons – membru al Colegiului Regal de Chirurgie (n.tr.)

3 Specie de câine îndrăzneţ şi neastâmpărat, care are obiceiul să scormonească pământul (n.tr.)

4 Specie de câine mare şi puternic ca un dulău, cu urechile căzute şi cu pielea fălcilor atârnând (n.tr.)

5 Specie de câine cu păr lung şi mătăsos şi cu urechile căzute (n.tr.)

CAPITOLUL II

BLESTEMUL FAMILIEI BASKERVILLE

— Am în buzunar un manuscris, spuse doctorul James Mortimer.

— L-am zărit de cum ați intrat în odaie, îi răspunse Holmes.

— E un manuscris vechi.

— De la începutul secolului al optsprezecelea, dacă nu e cumva fals.

— Cum de știți asta, domnule?

— În timp ce vorbeați, am putut să văd o fâșie de vreo cinci centimetri din acest document. N-ar fi un expert prea strălucit acela care n-ar fi în stare să indice data unui document cu aproximație cam de o decadă. Ați citit poate mica monografie pe care am scris-o pe această temă. Documentul dumneavoastră îl plasez în anul 1730.

— Data lui exactă este 1742. Doctorul Mortimer îl scoase din buzunarul de la piept. Acest document de familie mi-a fost încredințat de sir Charles Baskerville, a cărui năprasnică și tragică moarte de acum vreo trei luni a produs vâlvă în Devonshire. Pot să afirm că i-am fost prieten apropiat și medic curant. Avea o minte clară, domnule, era un om dibaci, cu spirit practic și la fel de lipsit de fantezie ca mine. Totuși a luat acest document foarte în serios și se pregătise sufletește pentru un deznodământ de care, de altfel, a și avut parte până la urmă.

Holmes întinse mâna după manuscris și îl desfăcu pe genunchi.

— Ai să observi, Watson, că litera „s” e scrisă când lung, când scurt. E una din cele câteva indicații care mi-au îngăduit să-i precizez data.

Mi-am aruncat privirea, peste umărul lui Holmes, la hârtia îngălbenită și la scrisul ce abia mai putea fi citit. În partea de sus era scris „Castelul Baskerville”, iar mai jos, în cifre mari, desenate neîndemânatic, „1742”.

— Pare să fie o relatare a unei întâmplări.

— Da, este relatarea unei anumite legende care circula în familia Baskerville.

— Dar cred că dumneavoastră ați vrut să mă consultați în legătură cu o problemă mai actuală și mai practică.

— Cât se poate de actuală. Cel mai real şi mai urgent caz pe care trebuie să-l lămuriţi în cel mult douăzeci şi patru de ore. Dar manuscrisul e scurt şi se află în strânsă legătură cu această chestiune. Cu voia dumneavoastră, am să vi-l citesc.

Holmes se cufundă în scaun, îşi împreună degetele şi închise ochii, cu un aer de resemnare. Doctorul Mortimer întoarse manuscrisul spre lumină şi, cu glasul lui răguşit, citi tare următoarea şi ciudata relatare dintr-o lume de altădată:

— „Despre originea câinelui din Baskerville au circulat multe versiuni; totuşi, fiindcă eu mă trag în linie directă din Hugo Baskerville şi fiindcă am aflat întâmplarea de la tatăl meu, care şi el o ştia la rându-i de la părintele său, am aşternut-o pe hârtie cu credinţa nestrămutată că s-a întâmplat aievea, precum este arătată aici mai jos. Şi aş vrea să credeţi, fiii mei, că aceeaşi justiţie care pedepseşte păcatul îl poate cu multă îngăduinţă şi ierta şi că nu există blestem cât de apăsător care să nu poată fi desfăcut prin rugăciune şi pocăinţă. Să învăţaţi apoi din această istorisire să nu vă temeţi de roadele trecutului şi mai degrabă să fiţi prevăzători în viitor, ca să nu se dezlănţuie asupră-ne, spre pieirea noastră, iarăşi acele patimi netrebnice din pricina cărora familia noastră a suferit atât de cumplit… Aflaţi apoi că, pe vremea Marii Răscoale (pentru a cărei povestire vă povăţuiesc foarte călduros să citiţi tratatul învăţatului Clarendon), această cetăţuie din Baskerville era în stăpânirea unuia cu numele de Hugo, despre care n-ar fi păcat a spune că era cel mai sălbatic, mai păgân şi mai necredincios dintre oameni. La drept vorbind, vecinii i-ar fi trecut cu vederea aceste păcate, ştiind că prin partea locului n-au avut de-a face nicicând cu sfinţi, dar numele său ajunsese de pomină prin tot ţinutul de apus din pricina destrăbălărilor şi a firii lui sălbatice. S-a întâmplat ca acest Hugo să îndrăgească (dacă sub un nume atât de luminos poate sălăşlui o patimă atât de întunecată) pe fiica unui yeoman[6] ce avea pământ în vecinătatea domeniului Baskerville. Dar tânăra fecioară, sfioasă şi cuminte, i se ferea mereu din cale, căci se temea de numele acesta blestemat. Aşa că odată, de Sfântul Mihail, s-a întâmplat ca acest Hugo, cu cinci sau şase dintre tovarăşii lui de petrecere şi dezmăţ, să se năpustească pe furiş în fermă şi s-o răpească pe fată, în timp ce tatăl şi fraţii ei erau plecaţi de acasă, lucru pe care el îl ştia prea bine. După ce au adus-o în castel, fecioara a fost închisă într-o încăpere de sus, iar Hugo cu prietenii lui s-au pus pe o orgie grozavă, precum le era obiceiul de fiecare noapte. Atunci sărmana fată se pare că şi-a pierdut minţile la auzul cântecelor, strigătelor şi grozavelor înjurături ce răzbeau de jos până la ea, căci se zice că, atunci când era ameţit de vin, Hugo Baskerville rostea vorbe ce ar fi putut să piardă pe oricare alt om ce le-ar fi grăit. Şi astfel, sub puterea spaimei sale, fata a înfăptuit ceea ce ar fi putut înspăimânta şi pe cel mai curajos şi mai îndrăzneţ bărbat, căci, slujindu-se de viţa ce acoperea peretele dinspre miazăzi, pe care îl acoperă şi azi, ea a coborât de la fereastra de sub streaşină şi s-a îndreptat spre casă, încercând să treacă prin mlaştini, cale de trei leghe de la castel până la casa tatălui ei.

Ceva mai târziu, Hugo s-a întâmplat să-şi părăsească oaspeţii ca să ducă prizonierei lui mâncare şi băutură şi, de va fi cu putinţă, alte lucruri mai rele, dar a găsit colivia goală şi pasărea că-şi luase zborul. Atunci, după cât se pare, s-a arătat ca unul ce era posedat de diavol, căci, repezindu-se pe scară în sala de ospăţ, a sărit pe masa cea mare pe care zburau potire şi talgere şi a urlat în gura mare, de faţă cu toţi tovarăşii lui de chef, că e gata să-şi dăruiască satanei trup şi suflet, numai să poată pune iarăşi mâna pe fată. Şi, în vreme ce chefliii înmărmuriseră de furia lui, unul mai deşucheat, sau poate mai băut decât ceilalţi, a strigat să se asmută câinii pe urma ei. Drept care Hugo a ieşit în goană din casă, strigând la slugi să-i înşeueze iapa şi să-i slobozească haita, dându-le câinilor o batistă de-a fetei, şi aşa i-a asmuţit pe urmele ei, pornind cu larmă mare, în lumina lunii, peste smârcuri.

Şi iată că o bucată de vreme chefliii au stat gură-cască, neputând pricepe tot ce se întâmplase. Dar, curând, cugetul lor îndobitocit a înţeles ce faptă urma să se petreacă pe acele locuri şi atunci s-a stârnit mare învălmăşeală, căci unii strigau după pistoale şi cai, alţii după câte o sticlă de vin. Într-un răstimp, nebunilor le-a mai venit mintea la cap şi cu toţii, treisprezece la număr, au încălecat şi au pornit în urmărire. Deasupra lor luna strălucea limpede, iar ei călăreau umăr la umăr în galop, luând calea pe care fata ar fi trebuit s-o apuce dacă ar fi fost să ajungă acasă.

Şi au mers ei cale de doi-trei kilometri, până ce au trecut pe lângă un păstor de noapte ce se afla prin locurile acelea mlăştinoase, şi au strigat să-l întrebe de nu văzuse pe cei ce goneau. Şi omul, după cum spune legenda, era atât de înnebunit de spaimă, că abia de putea vorbi, dar în cele din urmă le-a spus că văzuse într-adevăr pe nefericita fecioară cu câinii pe urmele ei.

— Dar am văzut mai mult decât atât, le-a spus el, căci Hugo Baskerville a trecut pe lângă mine pe iapa lui neagră, iar după el alerga ca o umbră un câine ce părea ieşit din străfundul iadului şi pe care, ferească sfântul, n-aş vrea să-l văd după mine.

Atunci cavalerii cei beţi l-au hulit pe păstor şi au pornit-o mai departe călare. Dar deodată sângele le-a îngheţat în vine, căci s-a auzit un tropot de galop peste smârcurile acelea, şi iapa cea neagră, toată parcă muiată în spumă albă, a trecut pe lângă ei cu frâul atârnând şi cu şaua goală. Atunci chefliii au dat pinteni cailor ce alergau vârâţi unul într-altul, căci o mare spaimă îi cuprinsese; totuşi au mers mai departe prin terenul acela mlăştinos, cu toate că fiecare bucuros şi-ar fi întors calul, dacă ar fi fost singur.

Călărind încet, au dat în sfârşit peste câini. Aceştia, deşi renumiţi prin curaj, stăteau strânşi grămadă unul într-altul şi scheunau şi chelălăiau pe marginea unei râpe, unii ferindu-se la o parte, iar alţii rânjind şi cu ochii ţintă la adâncitura îngustă din faţa lor.

Când ceata de oameni a oprit caii, era – după cum vă puteţi închipui – mai dezmeticită decât la plecare. Cei mai mulţi n-ar mai fi făcut un pas înainte pentru

nimic în lume. Dar trei dintre ei, cei mai îndrăzneți sau poate cei mai băuți, au coborât cu caii în râpă. Și iată că râpa se deschidea, lăsând un loc larg în care se aflau doi bolovani mari ce se mai văd și astăzi, din aceia ce fuseseră așezați în vechime de cine știe ce triburi. Luna strălucea puternic asupra pajiștii, iar în mijloc zăcea nefericita fecioară, pe locul unde căzuse moartă de spaimă și de oboseală. Dar celor trei cavaleri cutezători nu li s-a făcut părul măciucă văzând trupul ei și nici când l-au văzut pe al lui Hugo Baskerville care zăcea lângă ea, ci fiindcă se afla acolo o dihanie îngrozitoare, ce sta peste Hugo sfâșiindu-i gâtul, o fiară mare și neagră ce parcă era un câine, dar un câine mai mare decât a văzut vreodată ochi de muritor. Și, cum priveau ei așa, dihania i-a smuls beregata lui Hugo Baskerville, apoi și-a întors spre ei ochii de foc și botul din care curgeau bale. Cei trei au scos strigăte de groază și au pornit-o în galop peste smârcuri, urlând, să-și apere scumpa lor viață. Se spune că unul din ei a murit chiar în noaptea aceea, din pricina celor văzute, iar ceilalți doi au rămas neoameni pentru tot restul zilelor lor.

Aceasta e povestea cu ivirea câinelui, fiii mei, despre care se spune că ne torturează neamul cu atâta furie, de atunci încoace. Am așternut-o pe hârtie pentru că lucrul limpede știut e mai puțin de temut decât cel care e doar bănuit. Nu se poate tăgădui că mulți din familia noastră n-au avut parte de o moarte bună, ci, dimpotrivă, de una năprasnică, sângeroasă și misterioasă. Totuși, să nădăjduim îndurare de la bunătatea fără margini a Celui de sus, care nu va pedepsi de-a pururi pe nevinovat dincolo de a treia și a patra spiță, după cum ne înfricoșează Sfânta Scriptură. Și numai în paza Celui de sus vă las, fiii mei, și vă dau sfat vouă, ca măsură de pază, să vă feriți de a trece peste câmpia pustie în acele ceasuri ale întunericului când puterile răului stau de veghe. (De la Hugo Baskerville pentru fiii lui Rodger și John, cu legământ că nu vor destăinui nimic surorii lor Elisabeth).”

După ce doctorul Mortimer isprăvi de citit ciudata povestire, își ridică ochelarii pe frunte și îl privi țintă pe Sherlock Holmes. Acesta căscă și aruncă mucul de țigară în foc, întrebând:

— Ei bine?

— Nu-l găsiți interesant?

— Pentru un amator de povești.

Doctorul Mortimer scoase atunci din buzunar un ziar împăturit.

— Acum, domnule Holmes, să vă dăm date ceva mai recente. Am aici ziarul Devon Country Chronicle din 14 iunie anul acesta. O scurtă dare de seamă a celor descoperite cu prilejul morții lui sir Charles Baskerville, care s-a întâmplat cu câteva zile mai înainte de această dată.

Prietenul meu se aplecă puțin înainte, devenind dintr-odată atent. Vizitatorul nostru își lăsă din nou ochelarii pe nas și începu:

— „Recenta moarte neașteptată a lui sir Charles Baskerville, care fusese propus să devină candidatul liberalilor în Mid Devon la alegerile viitoare, a stârnit

un val de tristețe în întregul ținut. Cu toate că, de fapt, sir Charles se stabilise de puțină vreme în castelul Baskerville, felul binevoitor și dărnicia fără margini îi atrăseseră dragostea și respectul tuturor celor ce veneau în contact cu el. În aceste zile ale așa-zișilor *nouveaux riches*[7], este îmbucurător să descoperi un caz în care vlăstarul unei vechi familii din ținutul nostru, care a cunoscut zile grele, să fie în stare să se ridice singur, să își refacă avutul și să-l aducă aici cu sine spre a reînvia faima trecută a strămoșilor. După cum bine se știe, sir Charles a câștigat sume mari de bani în afacerile din Africa de Sud. Mai înțelept decât cei ce împing lucrurile până ce roata norocului se întoarce împotriva lor, el a făcut avere și s-a întors cu ea în Anglia. Se stabilise de doar doi ani la castelul Baskerville, și toată lumea vorbește despre marile lui planuri de reconstrucție și de îmbunătățire, curmate acum de moartea sa. Neavând copii, și-a manifestat dorința ca întreg ținutul să tragă foloase de pe urma averii sale, chiar în timpul vieții lui, și mulți vor fi având motive personale să-i deplângă sfârșitul timpuriu. Donațiile sale generoase, pentru opere de binefacere din localitate și din întregul ținut, au fost relatate adesea în coloanele ziarului nostru.

Nu se poate spune că împrejurările în care și-a găsit moartea sir Charles au fost în întregime lămurite de anchetă, dar s-a făcut, cel puțin, atât cât trebuia ca fie spulberate zvonurile ce au apărut alimentate de superstiția care dăinuie în acest ținut. Nu avem niciun motiv să bănuim că ar fi vorba de o dramă sau să ne închipuim că moartea a avut alte cauze decât cele naturale. Sir Charles era văduv și un om cu destule ciudățenii. Deși deținea o avere considerabilă, avea gusturi modeste, iar la castelul Baskerville ținea, ca personal domestic, o pereche cu numele de Barrymore: soțul îi slujea de fecior, iar soția, de menajeră. Mărturia lor, laolaltă cu cea a mai multor prieteni, tinde să arate că, de la o vreme, sănătatea lui sir Charles se zdruncinase și indica în special o oarecare afecțiune cardiacă, ce se manifesta prin schimbarea culorii feței, gâfâieli și accese acute de depresiune nervoasă. Doctorul James Mortimer, prietenul și medicul de casă al decedatului, a depus mărturie în același sens.

Lucrurile sunt simple. Sir Charles Baskerville avea obiceiul să facă o plimbare pe vestita alee cu tisă a castelului Baskerville în fiecare seară înainte de culcare. Din mărturia soților Barrymore reiese că era o obișnuință veche. În ziua de 4 iunie, sir Charles a anunțat că a doua zi are de gând să plece la Londra și i-a poruncit lui Barrymore să-i pregătească bagajul. În seara aceea, a ieșit ca de obicei să-și facă plimbarea nocturnă, în timpul căreia îi plăcea să fumeze o țigară de foi. Și nu s-a mai întors. La ora douăsprezece, Barrymore, găsind ușa de la intrare încă deschisă, a fost cuprins de neliniște și, aprinzând un felinar, a plecat să-și caute stăpânul. Fusese o zi umedă, și urmele lui sir Charles se imprimaseră limpede pe cărare. Pe la jumătatea drumului se află o poartă ce dă spre smârcuri. Există indicii că sir Charles a zăbovit puțin acolo. Apoi a plecat mai departe, căci trupul i-a fost

descoperit abia la capătul aleii. Un lucru ce n-a fost lămurit este declarația lui Barrymore că urmele pașilor stăpânului său și-au schimbat forma din clipa în care a trecut de poarta ce dă înspre mlaștină, că de acolo înainte pare să fi mers în vârful picioarelor. Un oarecare Murphy – un țigan geambaș – se afla în smârcuri la ora aceea, și nu la mare distanță, dar se pare că era, după propria lui mărturie, în ultimul hal de beție. El declară că a auzit strigăte, dar că îi este cu neputință să spună din ce parte veneau. Pe trupul lui sir Charles nu s-a descoperit nicio urmă de violență, și, cu toate că raportul medicului legist atestă o contracție facială aproape neverosimilă – atât de puternică, încât la început doctorul Mortimer a refuzat să creadă că în fața sa se afla cadavrul prietenului și pacientului său –, s-a dat totuși explicația că acesta ar fi un simptom ce apare în cazuri de dispnee sau de deces provocat de epuizare cardiacă. Explicația a fost menținută după autopsie, care a stabilit o maladie de lungă durată, și judecătorul de instrucție s-a pronunțat de acord cu constatările medicale. E bine că lucrurile stau astfel, deoarece, de bună seamă, e de cea mai mare importanță ca moștenitorul lui sir Charles să se stabilească la castel și să continue opera de binefacere întreruptă în chip atât de dramatic. Dacă prozaica constatare a judelui instructor n-ar fi pus capăt până la urmă poveștilor romantice ce se șopteau în legătură cu acest caz, ar fi fost greu de găsit un locatar pentru castelul Baskerville. Se știe că cel mai apropiat moștenitor este domnul Henry Baskerville – în ipoteza că mai este în viață –, fiul fratelui mai mic al lui sir Charles Baskerville. După ultimele informații, tânărul s-ar afla în America, și se fac demersuri pentru a-l înștiința că este moștenitorul unei atât de mari averi.”

Doctorul Mortimer împături ziarul și îl vârî în buzunar.

— Acestea sunt datele cunoscute în legătură cu moartea lui sir Charles Baskerville, domnule Holmes.

— Vă mulțumesc, îi răspunse Sherlock Holmes, că mi-ați atras atenția asupra unui caz care, fără îndoială, prezintă aspecte interesante. La data decesului am luat cunoștință de unele comentarii din ziare, dar am fost peste măsură de prins de acel banal caz de la Vatican și, în grija mea de a-l mulțumi pe sfântul părinte, am pierdut din vedere câteva cazuri interesante din Anglia. Spuneați că acest articol conține toate datele cunoscute?

— Da.

— Atunci să mi le arătați, vă rog, și pe cele necunoscute.

Spunând acestea, Holmes se lăsă pe spate, își împreună degetele, arborând cea mai nepăsătoare și oficială expresie.

— În acest caz, răspunse Mortimer, începând să dea semne de mare neliniște, am să vă spun ceea ce n-am destăinuit nimănui. Am trecut sub tăcere acest lucru la ancheta judecătorului de instrucție, din pricină că un om de știință se ferește să se pună în situația notorie de a-și însuși o superstiție populară. Și mai am

un motiv: castelul Baskerville va rămâne cu siguranță părăsit, cum scrie și în gazetă, dacă se mai întâmplă ceva ce s-ar adăuga la reputația sa, și așa înspăimântătoare. Din aceste două cauze, am crezut că sunt îndreptățit să spun ceva mai puțin decât ceea ce știu, mai cu seamă că nimic bun nu poate ieși din aceasta; cu dumneavoastră, însă, n-am niciun motiv să nu fiu cu totul sincer.

Pe întinsul acestor locuri mlăștinoase, puținele așezări omenești sunt foarte răzlețe, iar vecinii sunt mai tot timpul împreună. De aceea, eu și sir Charles ne vedeam deseori. Cu excepția domnilor Frankland, de pe domeniul Lafter, și a naturalistului Stapleton, în cuprinsul multor kilometri nu găsești niciun om mai răsărit. Sir Charles ducea o viață retrasă, însă boala sa mi-a dat prilejul să mă apropii de el, iar preocupările noastre asemănătoare în domeniul științei au făcut ca această apropiere să dăinuie. Adusese din Africa de Sud o mulțime de noutăți științifice și am petrecut împreună multe seri fermecătoare, discutând anatomia comparată a boșimanilor și hotentoților.

În lunile din urmă îmi dădusem seama tot mai limpede că sistemul nervos al lui sir Charles se zdruncinase cu totul. Povestea pe care v-am citit-o îl obseda din cale afară până într-atâta, încât, deși obișnuia să se plimbe în cuprinsul parcului său, nimic nu l-ar fi putut îndupleca să iasă noaptea pe câmpie. Oricât de necrezut vi s-ar părea, domnule Holmes, era sincer încredințat că o soartă cumplită îi pândește familia și, bineînțeles, tot ce știa despre soarta strămoșilor lui nu era de natură să-l îmbărbăteze. Era obsedat neîncetat de prezența unor stafii și de multe ori m-a întrebat dacă noaptea, în cursele mele profesionale, n-am văzut cumva vreo arătare ciudată sau n-am auzit vreun lătrat de câine. Această întrebare din urmă mi-a pus-o de nenumărate ori și de fiecare dată cu glas tremurător și emoționat.

Îmi aduc bine aminte că, într-o seară – cu vreo trei săptămâni înainte de nefericita întâmplare –, m-am dus cu trăsura la el, să-l văd. L-am găsit pe pragul ușii de la intrare. Am coborât din cabrioletă și, aflându-mă în fața lui, i-am văzut privirea ațintită peste umărul meu, urmărind ceva dincolo de mine, cu o expresie de cumplită groază. M-am uitat degrabă în jur, cercetător, și abia am avut timpul să zăresc ceva ce am crezut că putea să fie un viței mare și negru ce trecea pe la capătul drumului. Sir Charles era atât de speriat și de agitat, încât m-am văzut nevoit să mă duc până la locul pe unde trecuse dihania și să cercetez împrejurimile. Cu toate acestea, animalul dispăruse, iar întâmplarea părea că îi pricinuise o impresie dezastruoasă lui sir Charles. Am rămas cu el toată seara, și, cu acest prilej, ca explicație a emoției pe care nu și-o putuse stăpâni, mi-a dat în păstrare documentul pe care vi l-am citit. Subliniez acest mic episod, deoarece el capătă întrucâtva importanță în lumina deznodământului tragic ce a urmat, dar în clipa aceea eram încredințat că nu are nicio însemnătate și că îngrijorarea prietenului meu era neîndreptățită.

După sfatul meu, sir Charles se hotărâse să plece la Londra. Știam că

suferă de inimă, iar spaima neîncetată în care trăia, oricât de absurdă ar fi fost pricina ei, este sigur că avea o înrâurire serioasă asupra sănătății lui. Am socotit că mai multe luni de stat la oraș ar fi făcut din sir Charles un om nou. De altfel, și domnul Stapleton, un prieten de-ai amândurora, care era și el foarte îngrijorat de starea sănătății lui sir Charles, a fost de aceeași părere cu mine. În ultima clipă s-a produs însă groaznica nenorocire.

În noaptea când a murit sir Charles, Barrymore, feciorul care a găsit trupul stăpânului său, l-a trimis călare după mine pe Perkins, vizitiul, și, cum se întâmplase să am de lucru până târziu, am putut să ajung la castelul Baskerville la o oră după deznodământ. Am verificat și mi s-au confirmat toate faptele ce au fost arătate la anchetă. Am cercetat urmele de pe aleea cu tise, locul de la poarta dinspre mlaștini unde sir Charles părea că se oprise să aștepte, am observat cum i se schimbau pașii începând din acel punct, am văzut că pe nisipul fin nu mai era nicio urmă, în afară de ale lui Barrymore, și, în sfârșit, am examinat în amănunt cadavrul, de care nu se atinsese nimeni până la sosirea mea. Sir Charles zăcea cu fața la pământ, cu brațele desfăcute și cu degetele înfipte adânc în țărână, iar trăsăturile lui convulsionate vădeau o emoție atât de puternică, încât aș fi fost în stare să jur că nu era el. Nu am constatat nicio vătămare trupească, de niciun fel. Dar, la anchetă, Barrymore a depus o mărturie inexactă. A declarat că pe pământ, în jurul cadavrului, nu văzuse nicio urmă. Dar eu le-am văzut… Mai departe, la mică distanță, încă proaspete și distincte.

— Urme de pași?

— Urme de pași.

— De bărbat sau de femeie?

Doctorul Mortimer ne privi o clipă cu o căutătură stranie și, cu glas scăzut, răspunse mai mult în șoaptă:

— Domnule Holmes, erau urmele unui câine uriaș.

6 Proprietar de pământ născut liber, prim grad de noblețe în Marea Britanie, printre locuitorii de la țară (n.tr.)

7 Îmbogățiți, parveniți (în limba franceză în original) (n.tr.)

CAPITOLUL III

PROBLEMA

Mărturisesc că la auzul acestor vorbe mă trecu un fior. Glasul doctorului avea un tremur care trăda că şi el era adânc mişcat de cele ce ne povestise. Tulburat, Holmes se aplecă înainte. Ochii lui aveau acea strălucire aspră şi dură, care îi apărea ori de câte ori ceva îl interesa nespus de mult.

— Le-aţi văzut dumneavoastră?

— Cum mă vedeţi şi cum vă văd.

— Şi n-aţi spus nimic?

— La ce bun?

— Cum se face că nu le-a mai văzut nimeni?

— Urmele erau cam la vreo douăzeci de paşi de cadavru, şi nimeni nu le-a dat atenţie. Aş fi făcut şi eu la fel dacă n-aş fi cunoscut această legendă.

— Sunt mulţi câini ciobăneşti prin smârcurile acelea?

— Fără îndoială, dar acela nu era un câine ciobănesc.

— Spuneţi că era mare?

— Uriaş.

— Şi nu s-a apropiat de cadavru?

— Nu!

— Cum era noaptea aceea?

— Umedă şi rece.

— Nu ploua?

— Nu!

— Cum e aleea?

— Are un gard viu alcătuit din două şiruri de tise bătrâne de o parte şi de alta, înalte de câte patru metri şi de nepătruns. Cărarea din centru să tot aibă doi metri şi jumătate lăţime.

— Între cărare şi gard mai e ceva?

— Da, de fiecare parte e câte o fâşie de iarbă, lată cam de doi metri.

— După câte înţeleg, gardul acesta de tisă este străpuns într-un loc de o

poartă.

— Da, o portiță ce dă spre regiunea de mlaștini.

— Mai există vreo altă trecere?

— Niciuna.

— Așadar, ca să ajungi pe aleea brazilor trebuie să vii din casă sau să intri pe poarta ce dă spre smârcuri, da?

— Mai există un loc de acces printr-un pavilion de vară, la celălalt capăt al aleii.

— Sir Charles a ajuns până acolo?

— Nu, trupul lui zăcea cam la patruzeci de metri depărtare.

— Și acum, domnule doctor, un lucru foarte important: urmele pe care le-ați văzut erau pe cărare sau pe iarbă?

— Pe iarbă nu se putea vedea nicio urmă.

— Și erau pe aceeași parte a cărării pe care e și poarta dinspre mlaștini?

— Da, erau pe marginea cărării, de aceeași parte cu poarta dinspre mlaștini.

— Lucrul acesta mă interesează nespus de mult. Încă un lucru: portița era încuiată?

— Încuiată, ba chiar cu lacăt.

— Cât e de înaltă?

— Cam de un metru și ceva.

— Așadar poate s-o sară oricine?

— Da.

— Și ce urmă ați văzut lângă portiță?

— Niciuna în mod deosebit.

— Doamne Dumnezeule! N-a cercetat nimeni?

— Ba da. Eu însumi.

— Și n-ați descoperit nimic?

— Totul era foarte neclar. E neîndoielnic că sir Charles a stat acolo cinci sau zece minute.

— De unde știți asta?

— Pentru că de două ori i-a căzut scrumul de la țigara de foi.

— Perfect! Watson, iată un coleg așa cum mi-am dorit! Și urmele?

— Pe toată suprafața mică de prundiș sunt doar urmele lui sir Charles. Altele n-am putut descoperi.

Sherlock Holmes se plesni cu palma peste genunchi, cu un gest de nerăbdare.

— Să fi fost eu acolo! exclamă el. Desigur, este un caz extraordinar de interesant, unul din acelea ce oferă uriașe posibilități expertului care se folosește de metode științifice. Prundișul acesta în care aș fi putut să citesc ca într-o carte a fost

de mult spălat de ploaie și călcat de saboții țăranilor curioși. Of, domnule doctor, ce păcat că nu m-ați chemat la timp! O să răspundeți într-o zi pentru asta!

— Nu v-aș fi putut chema, domnule Holmes, fără să fi dezvăluit lumii întregi faptele acestea. Or, v-am arătat motivele pentru care n-am vrut s-o fac. În plus…

— De ce șovăiți?

— Există un domeniu în care până și cel mai iscusit și mai experimentat detectiv e neputincios.

— Vreți să spuneți că acest caz e de domeniul fantasticului?

— N-am spus chiar așa.

— Nu, dar cu siguranță la asta vă gândiți.

— De când s-a petrecut această tragedie, domnule Holmes, mi-au ajuns la urechi mai multe întâmplări pe care cu greu le-ai putea concilia cu legile firești ale naturii.

— De pildă?

— Am aflat că, înainte de a se fi petrecut cumplita întâmplare, mai mulți oameni au văzut în smârcuri o făptură ce aducea întocmai cu demonul neamului Baskerville și care nu putea fi vreun animal din cele cunoscute până astăzi de știință. Toți au fost de acord că era o făptură uriașă, fosforescentă, lugubră, fantomatică. I-am interogat pe acei oameni, unul din ei un țăran cu minte sănătoasă, altul un potcovar și celălalt un agricultor, și cu toții mi-au spus aceeași poveste despre această înspăimântătoare apariție ce se potrivește întocmai cu câinele infernal din legendă. Țin să vă spun că districtul este copleșit de teroare, și numai un om cutezător s-ar încumeta să treacă prin smârcuri noaptea.

— Și dumneavoastră, ca om de știință experimentat, credeți în aceste fantasme?

— Nu știu ce să mai cred.

Holmes ridică din umeri.

— Până acum mi-am limitat cercetările la lumea aceasta, spuse el. În felul meu modest, am luptat împotriva răului, dar chiar să mă iau de piept cu talpa iadului ar fi poate o încercare prea ambițioasă. Trebuie să recunoașteți totuși că o urmă de picior e ceva material.

— Și câinele din legendă era destul de material, de vreme ce a putut smulge beregata unui om. Și totuși, era o apariție de iad.

— Observ că ați trecut cu totul de partea celor care cred în fantasme. Dar acum, domnule doctor, vă rog să-mi răspundeți la o întrebare: dacă aveți astfel de păreri, de ce ați venit să-mi cereți sfatul? Îmi spuneți că e de prisos să se facă o anchetă asupra morții lui sir Charles, dar în același timp ați dori totuși s-o fac.

— N-am spus că vă cer să faceți o anchetă.

— Atunci cum aș putea să vă ajut?

— Sfătuindu-mă ce să fac cu sir Henry Baskerville, care sosește în gara Waterloo exact peste o oră și un sfert, spuse doctorul Mortimer uitându-se la ceas.

— El fiind moștenitorul?

— Da. La moartea lui sir Charles am cules informații despre acest tânăr domn și am aflat că se ocupă de o fermă în Canada. Din datele pe care le-am primit, pare să fie un om desăvârșit în toate privințele. Nu spun asta ca medic, ci ca mandatar și ca executor al testamentului lui sir Charles.

— Presupun că nu mai există un alt moștenitor.

— În afară de el, niciunul. Singura rudă de care am putut afla e Rodger Baskerville, cel mai tânăr dintre frații sărmanului sir Charles, care era mai mare decât toți. Al doilea frate, care a murit de timpuriu, e tatăl acestui tânăr, Henry. Cel de al treilea, Rodger, a fost oaia neagră a familiei. Moștenise firea nestăpânită a neamului Baskerville și semăna leit, după câte mi s-a spus, cu portretul de familie al bătrânului Hugo. A făcut atâtea, că și-a ridicat toată Anglia în cap, și a trebuit să fugă în America Centrală, unde a murit de friguri galbene în 1876. Așa că Henry e ultimul din neamul Baskerville. Peste un ceas și cinci minute mă întâlnesc cu el în gara Waterloo. Am primit o telegramă că a sosit în Southampton azi-dimineață. Și acum, domnule Holmes, sfătuiți-mă: ce să fac cu el?

— De ce să nu-l lăsați să meargă în căminul străbunilor lui?

— Pare firesc, nu-i așa? Și totuși, nu uitați că orice Baskerville care se duce acolo are o soartă tragică. Sunt sigur că, dacă sir Charles mi-ar fi putut vorbi înainte de moarte, mi-ar fi atras atenția să nu-l duc în locul acela macabru pe ultimul vlăstar, care e și moștenitorul unei mari averi. Și totuși, e de netăgăduit că bunăstarea ținutului aceluia sărac și trist atârnă numai de prezența lui acolo. Tot binele înfăptuit de sir Charles se va nărui dacă acest castel va fi lăsat în paragină. Mă tem ca nu cumva să mă las furat prea mult de propriul meu interes în această problemă, și din această pricină vă expun cazul, cerându-vă sfatul.

Holmes rămase pe gânduri o bună bucată de vreme.

— Cu alte cuvinte, chestiunea stă cam așa, spuse el. După părerea dumneavoastră, o influență necurată face ca regiunea Dartmoor să fie un adăpost nesigur pentru un Baskerville. Am formulat-o corect?

— Cel puțin aș îndrăzni să spun că există unele dovezi că așa ar putea să stea lucurile.

— Întocmai! Dar de bună seamă că, dacă teoria dumneavoastră despre o apariție fantastică se adeverește, acest duh i-ar putea face tot atâta rău la Londra ca în Devonshire. Un demon care să aibă doar puteri locale, ca ale unui consiliu parohial, ar fi ceva prea greu de închipuit.

— Dumneavoastră, domnule Holmes, luați lucrurile mult mai ușor decât le-ați lua poate dacă ați fi pus în contact direct cu ele. După câte îmi dau seama, părerea dumneavoastră este că tânărul va fi tot atât de bine la adăpost în

Devonshire ca la Londra. Sosește peste cincizeci de minute. Ce mă sfătuiți?

— Domnule, vă sfătuiesc să chemați o trăsură, să luați și câinele care râcâie la ușa din față și să vă duceți la gara Waterloo, ca să-l întâmpinați pe sir Henry Baskerville.

— Și pe urmă?

— Pe urmă să nu-i spuneți absolut nimic până ce nu iau eu o hotărâre în chestiunea aceasta.

— De cât timp credeți că veți avea nevoie ca să luați o hotărâre?

— Douăzeci și patru de ore. Domnule doctor, vă voi rămâne îndatorat dacă mâine la ora zece veți veni la mine, și mi-ar fi de ajutor pentru planurile mele viitoare să-l aduceți și pe sir Henry Baskerville.

— Voi face întocmai, domnule Holmes.

Doctorul își însemnă întâlnirea pe manșeta cămășii și, cu un aer ciudat, curios și distrat, plecă grăbit. În capătul scării, Holmes îl strigă:

— Încă o întrebare, domnule doctor! Mi-ați spus că, înaintea morții lui sir Charles Baskerville, mai mulți oameni au văzut fantoma prin părțile acelea mlăștinoase?

— Da, au văzut-o trei oameni.

— Și după aceea a mai văzut-o cineva?

— N-am mai auzit pe nimeni.

— Mulțumesc. La revedere!

Holmes se întoarse la locul său cu acea privire liniștită, plină de o satisfacție lăuntrică, ce arăta că se afla în fața unei probleme, așa cum își dorea.

— Vrei să pleci, Watson?

— Numai dacă nu-ți sunt de folos.

— Nu, dragă prietene, de ajutorul dumitale nu am nevoie decât în clipa în care trecem la acțiune. Avem însă acum o problemă minunată, un caz cu adevărat unic din multe puncte de vedere. Dacă treci pe la Bradley, roagă-l să-mi trimită niște tutun de pipă din cel mai tare! Mulțumesc. Totodată, cred că ar fi bine să faci în așa fel încât până diseară să nu te mai întorci. Atunci voi fi fericit să compar impresiile noastre asupra problemei ce mi-a fost încredințată azi-dimineață și care este una din cele mai interesante.

Știam că izolarea și singurătatea îi erau absolut necesare prietenului meu în acele ceasuri de încordare a minții, când cântărea fiecare amănunt al probelor, construia ipoteze diferite, comparându-le pe una cu cealaltă, și vedea care puncte sunt esențiale și care nu. De aceea mi-am petrecut toată ziua la club și nu m-am întors în strada Baker până seara. Cam pe la ora nouă mă aflam iarăși în salon.

Prima mea impresie, în clipa în care am deschis ușa, a fost că izbucnise un incendiu, deoarece camera era atât de plină de fum, încât lumina lămpii de pe masă părea că se întunecase. De cum am intrat însă, toată spaima mi se spulberă, căci

veni rândul fumului aceluia acru de tutun tare și prost să-mi pătrundă pe gât, și am început să tușesc. Ca prin ceață l-am zărit pe Holmes în halat, ghemuit într-un fotoliu, cu luleaua lui neagră de lut în gură. În jurul lui zăceau mai multe suluri de hârtie.

— Ai răcit, Watson?

— Nu, e din pricina aerului acesta otrăvit!

— Cred că e cam îmbâcsit, de vreme ce spui.

— Îmbâcsit? E de nesuportat!

— Atunci deschide fereastra! Văd că ai stat la club toată ziua.

— Dragă Holmes…

— Așa e?

— Desigur, dar cum…?

Holmes pufni în râs de nedumerirea mea.

— Watson, ești de o nevinovăție înduioșătoare, și mărturisesc că îmi face plăcere să-mi încerc puterea, oricât de mică ar fi ea, cu tine. Iată deci: un domn pleacă la plimbare pe o zi ploioasă și noroioasă. Seara se întoarce acasă scos ca din cutie, cu pălăria ca nouă și cu ghetele lună. Toate astea dovedesc că nu s-a mișcat cât e ziua de lungă din casă. Și omul cu pricina nu are prieteni. Așadar, unde să fi fost el oare? Nu ți se pare limpede?

— Ba da, foarte limpede!

— Lumea e plină de lucruri limpezi, pe care nimeni nu le observă. Dar eu unde crezi că am fost?

— Nici dumneata nu te-ai mișcat din casă.

— Dimpotrivă. Am fost în Devonshire.

— Cu gândul?

— Întocmai. Trupul mi-a rămas în acest fotoliu și, cu părere de rău, bag de seamă că a consumat două cești mari de cafea și o cantitate neînchipuit de mare de tutun. După ce ai plecat, am trimis la Stanford după harta statului-major, care conține și acea parte a câmpiei pustii, și toată ziua am cutreierat-o cu gândul. Și acum mă pot mândri să afirm că sunt în stare să mă descurc la fața locului.

— Presupun că e o hartă lucrată la scară mare.

— Foarte mare. Holmes o desfășură în parte și o întinse pe genunchi. Aici este regiunea care ne interesează. Iată la mijloc castelul Baskerville.

— Înconjurat de o pădure?

— Întocmai. Îmi închipui că aleea de tisă, deși pe hartă nu poartă acest nume și nu e însemnată, se întinde de-a lungul acestei linii, și are în dreapta ei ținutul acela mlăștinos, după cum se vede. Grupul acesta mic de clădiri, de aici, e localitatea Grimpen, unde își are reședința prietenul nostru, domnul doctor Mortimer. Pe o rază de șapte-opt kilometri nu sunt decât câteva locuințe răzlețe. Iată aici domeniul Lafter, despre care se pomenește în povestire. Mai este o casă

însemnată aici, care trebuie să fie locuința naturalistului Stapleton – așa îi spune, dacă nu mă înșel. Iată și două ferme de pe câmpie: High Tor și Foulmire. Apoi, la 20 de kilometri depărtare, închisoarea de drept comun de la Princetown. Între aceste puncte risipite ici și colo și în jurul lor se întinde regiunea mlăștinoasă, tristă și fără de viață. Așa că iată scena pe care s-a desfășurat tragedia și pe care, cu sprijinul nostru, ea se va mai juca o dată.

— Trebuie să fie vreo sălbăticie.

— Da, decorul este foarte izbutit dacă diavolul a vrut să-și vâre coada în treburile oamenilor…

— Atunci și dumneata înclini spre o explicație de ordin fantastic?

— Solii demonilor pot fi și din carne și oase, nu-i așa? Ni se pun două probleme chiar de la început. Prima: dacă s-a comis vreo crimă; și a doua: ce crimă și cum a fost ea săvârșită? Desigur, dacă premiza domnului doctor Mortimer e întemeiată și dacă avem de-a face cu puteri care scapă legilor naturii, va trebui să punem capăt investigațiilor noastre. Dar suntem datori să epuizăm toate celelalte ipoteze până să ajungem la aceasta din urmă. Aș vrea să închidem fereastra, dacă nu ai nimic împotrivă. Poate să ți se pară ciudat, dar găsesc că o atmosferă îmbâcsită te ajută să-ți aduni mai bine gândurile. N-am ajuns până acolo încât să mă închid într-o cutie ca să gândesc, dar firește că până la urmă tot acolo am să ajung. Te-ai gândit puțin la cazul nostru?

— Da, peste zi m-am gândit în fel și chip la cazul acesta.

— Și ce crezi?

— Că e foarte încurcat.

— Desigur, este un caz foarte original. Sunt amănunte ce-l deosebesc de altele, de pildă această schimbare a urmelor de pași.

— Mortimer pretinde că persoana în cauză a umblat în vârful picioarelor pe acea porțiune a aleii.

— El repetă doar ceea ce a spus la anchetă un nătâng. De ce ar fi umblat un om pe alee în vârful picioarelor?

— Atunci cum explici?

— A fugit, Watson… A fugit, cuprins de disperare, a fugit ca să-și salveze viața, a fugit până i-a plesnit inima și a căzut mort, cu fața în jos.

— Dar de cine a fugit?

— Aici e misterul. Sunt indicii că omul era înnebunit de spaimă chiar înainte de a o fi rupt la fugă.

— Ce te îndreptățește să afirmi aceasta?

— Presupun că pricina spaimei sale venea de undeva dinspre câmpia pustie. Dacă lucrurile s-au petrecut întocmai – și aceasta pare cea mai probabilă ipoteză –, numai un om care și-a pierdut cu totul cumpătul a putut să fugă departe de casă, în loc să fugă spre ea. Dacă mărturia țiganului poate fi luată de bună,

victima alerga strigând după ajutor în direcția în care l-ar fi putut găsi cel mai puțin. Și apoi încă ceva: pe cine aștepta el oare în noaptea aceea și de ce trebuia să aștepte pe aleea de tisă, și nu în casă la el?

— Crezi că aștepta pe cineva?

— Omul era în vârstă și infirm. Ni-l putem închipui făcând plimbări seara, dar noaptea era rece și pământul umed. Era oare firesc să se oprească vreme de cinci-zece minute, lucru pe care domnul doctor Mortimer (omul acesta care are mai mult simț practic decât am crezut noi) l-a dedus după cenușa țigării de foi?

— Totuși obișnuia să iasă în fiecare seară la plimbare.

— Dar nu-i cu putință să fi așteptat în fiecare seară la portița dinspre smârcuri. Dimpotrivă, toate probele dovedesc că victima se ferea de aceste locuri. În noaptea aceea însă a așteptat acolo. Era cu o seară înainte de a pleca la Londra. Lucrurile încep să se contureze, Watson. Încep să pară logice. Dă-mi, te rog, vioara, și hai să amânăm investigațiile în această afacere până mâine dimineață, când vom avea fericitul prilej să ne vedem cu domnul doctor Mortimer și cu sir Henry Baskerville.

CAPITOLUL IV

SIR HENRY BASKERVILLE

Masa pe care luasem gustarea de dimineață fusese strânsă în grabă, și Holmes, în halat, aștepta întrevederea făgăduită.

Clienții noștri fură punctuali, pentru că abia bătuse ceasul de ora zece, când doctorul Mortimer își făcu apariția urmat de tânărul baronet. Acesta era un bărbat mic de statură, vioi, cu ochi negri, cam de vreo treizeci de ani, foarte bine făcut, cu sprâncene stufoase și negre și cu un aer de adevărat luptător. Purta un costum de tweed cărămiziu și părea un om călit, care își petrecuse mai tot timpul în aer liber (cu toate acestea, din privirea lui hotărâtă și din ținuta sigură și calmă ghiceai în el pe omul de lume).

— Acesta este sir Henry Baskerville, spuse doctorul Mortimer.

— În persoană, zise baronetul. Și ceea ce este mai de mirare, domnule Sherlock Holmes, e că, dacă prietenul meu, aici de față, nu mi-ar fi propus azi-dimineață să venim la dumneavoastră, aș fi făcut-o eu însumi. După câte înțeleg, dumneavoastră dezlegați mici enigme, și de azi-dimineață am și eu una, care cere ceva mai mult timp decât pot eu să-i închin.

— Vă rog să luați loc, sir Henry. Vreți să spuneți cumva că vi s-a și întâmplat ceva neobișnuit de când ați sosit la Londra?

— Nimic prea deosebit, domnule Holmes. S-ar putea să fie o glumă – ori să nu fie. Această scrisoare, dacă se poate numi astfel, am primit-o azi-dimineață.

Sir Henry puse pe masă un plic, și ne-am aplecat cu toții asupra lui. Era un plic obișnuit, de culoare cenușie. Adresa: „Sir Henry Baskerville, Northumberland Hotel”, era scrisă stângaci. Purta ștampila oficiului poștal Charing Cross și data poștei din seara precedentă.

— Cine știa că veți trage la hotelul Northumberland? întrebă Holmes, scrutându-l pe vizitatorul nostru cu o privire pătrunzătoare.

— Nimeni n-avea de unde să știe. Această hotărâre am luat-o abia după ce m-am întâlnit cu domnul doctor Mortimer.

— Fără îndoială că domnul doctor stătea acolo!

— Nu, eu am tras la un prieten, răspunse doctorul. Nimic nu trăda că aveam de gând să mergem la acest hotel.

— Hm! Cineva pare să se intereseze îndeaproape de orice mișcare de-a dumneavoastră.

Holmes scoase din plic o jumătate de coală de hârtie împăturită în patru. O desfăcu și o întinse pe masă. În mijlocul ei era o singură frază, alcătuită din cuvinte tipărite și lipite pe ea. Suna astfel: „Dacă țineți la viața și la mințile dumneavoastră, stați departe de mlaștină”. Numai cuvântul „mlaștină” era scris cu cerneală.

— Așadar, făcu sir Henry Baskerville, poate că îmi veți spune dumneavoastră, domnule Holmes, ce naiba să însemne asta și cine își vâră nasul în treburile mele?

— Dumneavoastră ce părere aveți de chestiunea asta, domnule doctor? Trebuie să recunoașteți că aici nu există în niciun caz ceva supranatural.

— Nu, domnule, dar e cu putință să vină din partea cuiva care e convins că e vorba de un lucru supranatural.

— Care lucru? întrebă tăios sir Henry. Mi se pare, domnilor, că dumneavoastră știți mult mai mult despre chestiunile mele personale decât știu eu însumi.

— Ceea ce știm, sir Henry, vă vom împărtăși și dumneavoastră înainte să părăsiți această încăpere. Vă făgăduiesc, spuse Sherlock Holmes. Deocamdată, ne vom mărgini, cu îngăduința dumneavoastră, la acest document foarte interesant, care pesemne că a fost scris și expediat aseară. Watson, ai ziarul *Times* de ieri?

— E acolo, în colț.

— Dacă nu te superi, dă-mi-l! Pagina dinăuntru, te rog, cu articolul de fond.

Holmes își aruncă grăbit privirea pe pagina ziarului, plimbându-și ochii în susul și în josul coloanelor.

— Este articolul de fond despre liber-schimbism. Dați-mi voie să vă citesc un paragraf. „Stați departe de cei care vor să vă sucească mințile și să vă convingă că ramura dumneavoastră de comerț sau de industrie va avea de câștigat de pe urma unui tarif protecționist și țineți cont de faptul că, dacă adoptăm o asemenea legislație, vom împiedica bogățiile să intre în țară, vom diminua valoarea importurilor și vom scădea standardul general de viață din insulele britanice.”

— Ce zici de asta, Watson? exclamă Holmes foarte vesel, frecându-și mâinile de bucurie. Nu găsești că e minunat?

Doctorul Mortimer se uită la Holmes cu un soi de interes profesional, în vreme ce sir Henry Baskerville își îndreptă spre mine ochii negri plini de uimire.

— Nu prea mă pricep la tarife și la lucruri de felul acesta, spuse el, dar mi se pare că articolul acesta ne-a cam abătut din drum.

— Dimpotrivă, sir Henry, eu cred că suntem chiar pe mijlocul drumului.

Watson, care e aici de față, îmi cunoaște metodele mai bine decât dumneavoastră, dar mă tem că nici el n-a prea înțeles sensul acestei fraze.

— Nu, mărturisesc că nu văd nicio legătură.

— Și totuși, dragă Watson, există o legătură atât de strânsă între scrisoare și articol, încât una este extrasă din cealaltă. „Dacă”, „viață”, „mințile”, „țineți”, „stați departe de”. Nici acum nu vedeți de unde au fost luate aceste cuvinte?

— Pe legea mea, ai dreptate! Ia uite, domnule! izbucni sir Henry.

— Cuvintele „stați departe de”, tăiate împreună, ar trebui să vă spulbere orice îndoială, dacă v-a mai rămas vreuna.

— Într-adevăr… aveți perfectă dreptate!

— Cu adevărat, domnule Holmes, asta întrece cu mult orice închipuire, spuse doctorul Mortimer, care, de uimire, nu-și mai lua ochii de la prietenul meu. Înțeleg, se poate afirma că majoritatea cuvintelor din scrisoare au fost luate dintr-un ziar, dar să spui și din care ziar anume și să mai și precizezi că sunt chiar din articolul de fond e un lucru absolut extraordinar, cum n-am mai auzit niciodată. Cum ați procedat?

— Domnule doctor, bănuiesc că dumneavoastră ați putea deosebi un craniu de negru de unul de eschimos, nu?

— Mai mult ca sigur!

— Cum asta?

— Pentru că aceasta e pasiunea mea. Deosebirile sar în ochi. Arcadele, unghiul facial, curba maxilarului…

— Ei bine, la fel este și cu pasiunea mea. Și mie diferențele mi se par bătătoare la ochi. Pentru mine există tot atâta deosebire între litera de tipar de format *bourgeois*[8] a unui articol din *Times* și tiparul neîngrijit al unui ziar de seară de o jumătate de penny, pe cât este pentru dumneavoastră între un negru și un eschimos. A deosebi fonturile de literă ține de cunoștințele elementare ale unui specialist în criminologie, deși – trebuie să vă mărturisesc –, în tinerețe, confundam ziarul *Loods Mercury* cu *Western Morning News*. Totuși, tonul editorialului din *Times* este întotdeauna cu totul aparte, și aceste cuvinte nu puteau fi luate din alt ziar. Cum lucrul acesta a fost făcut ieri, era foarte probabil să le descoperim în ziarul de ieri.

— În cazul acesta, după câte pricep din spusele dumneavoastră, domnule Holmes, adăugă sir Henry Baskerville, cineva a tăiat cuvintele acestui mesaj cu o foarfecă…

— Cu o forfecuță de unghii, spuse Holmes. Se poate vedea că s-a folosit de o forfecuță cu lama foarte scurtă, încât cel ce s-a slujit de ea a trebuit să facă două tăieturi de-a lungul cuvintelor „stați departe de”.

— Așa este. Așadar cineva a tăiat cuvintele mesajului cu o forfecuță de unghii, le-a lipit cu clei…

— Cu gumă arabică, îl întrerupse din nou Holmes.

— Cu gumă arabică pe hârtie. Dar aș vrea să știu de ce a trebuit să scrie de mână cuvântul „mlaștină”?

— Pentru că nu l-a putut găsi în ziar. Toate celelalte cuvinte sunt obișnuite și pot fi găsite în orice ziar, dar cuvântul „mlaștină” e pesemne mai puțin obișnuit.

— Desigur, numai așa se poate explica. Ați mai descoperit și altceva în acest mesaj, domnule Holmes?

— Mai sunt vreo două indicii, cu toate că au fost luate aproape toate precauțiile ca orice posibile urme să fie șterse. Adresa, după cum vedeți, e scrisă de o mână stângace. Totuși, *Times* este un ziar care rareori încape pe mâna altor oameni decât cei cu o educație aleasă. De aici putem deduce că scrisoarea a fost întocmită de un om instruit, care a vrut să pară neinstruit. Cât despre strădania sa de a-și ascunde caligrafia, ea ne arată fie că scrisul lui v-ar putea fi cunoscut, fie că ar putea să vă devină cunoscut cândva. Mai puteți observa că tăieturile nu sunt lipite pe aceeași linie: unele sunt mai sus decât celelalte. Cuvântul „viață”, de pildă, este cu totul în afara rândului. Faptul acesta poate dovedi fie neglijență, fie neliniștea și graba celui ce le-a tăiat. Eu înclin pentru ultima ipoteză, fiindcă scrisoarea era evident o chestiune foarte importantă, și, ca atare, puțin probabil ca autorul ei să se fi comportat neglijent. Dacă era însă în grabă, se naște o întrebare interesantă: de ce să fi fost grăbit, căci orice scrisoare expediată dis-de-dimineață ar fi ajuns la sir Henry înainte ca acesta să fi părăsit hotelul. S-a temut oare autorul să nu fie întrerupt de cineva – și de cine anume?

— Acum, făcu doctorul Mortimer, pătrundem mai degrabă în domeniul prezumțiilor.

— Vreți să spuneți mai curând că suntem într-un punct în care cântărim probabilitățile și le alegem pe cele mai întemeiate. Aceasta înseamnă a-ți folosi imaginația în mod științific; întotdeauna însă începem să facem presupuneri pornind de la fapte concrete. Iată, eu sunt aproape sigur că adresa a fost scrisă într-un hotel, deși bănuiesc că afirmația mea vi se va părea o fantezie.

— Dar cum puteți ajunge să faceți o astfel de afirmație?

— Dacă vă uitați cu atenție la adresă, veți observa că și penița, și cerneala i-au dat de furcă autorului scrisorii. Penița s-a înecat în cerneală de două ori într-un singur cuvânt, de alte trei ori a zgâriat fără să scrie – și toate acestea într-o adresă scurtă, ceea ce dovedește că în călimară era puțină cerneală. Arareori veți găsi la un particular o peniță sau o călimară în așa hal, și încă mai rar se va întâmpla să le aibă în același timp pe amândouă în această stare. Pe de altă parte, cunoașteți de bună seamă călimările și tocurile de prin hoteluri, unde cu greu ați putea găsi altele mai bune. Da, aproape că nu preget să spun că, dacă am cerceta coșurile de hârtie de la hotelurile din jurul lui Charing Cross, ca să găsim rămășițele mutilate ale acestui număr din ziarul *Times*, am putea pune mâna pe persoana care a trimis

ciudatul mesaj. Stai puțin, asta ce-o mai fi?

Începu să cerceteze cu atenție foaia de hârtie pe care erau lipite cuvintele, ținând-o la câțiva centimetri de ochi.

— Ei?

— Nimic, făcu el, lăsând-o jos. Este o jumătate de coală de hârtie albă, care n-are nici măcar un filigran pe ea. Cred că am scos tot ce se putea scoate din scrisoarea asta ciudată. Și acum, sir Henry, spuneți-mi: de când ați sosit la Londra, vi s-a mai întâmplat ceva deosebit?

— Nu, domnule Holmes, cred că nu.

— Nu ați observat pe cineva care vă urmărea sau vă pândea?

— Mi se pare că am intrat de-a dreptul într-o intrigă de roman foileton! exclamă vizitatorul nostru. Ei, comedie! Dar pentru ce m-ar urmări sau m-ar pândi cineva?

— O să ajungem noi și la asta. Nu aveți să ne mai spuneți nimic înainte de a intra în miezul chestiunii?

— Hm! Depinde ce socotiți că merită să vă mai spun.

— Cred că orice iese din mersul normal al vieții merită să ne fie adus la cunoștință.

Sir Henry zâmbi.

— Nu știu încă prea multe despre felul de viață al englezilor, pentru că am trăit aproape toată viața în Statele Unite și în Canada. Cred însă că faptul de a-ți pierde o gheată nu face parte din mersul normal al vieții aici.

— V-ați pierdut o gheată?

— Dragă sir Henry, interveni doctorul Mortimer, cred că s-a rătăcit doar. Când vă veți întoarce la hotel, o veți găsi. Ce mai e nevoie să-l plictisiți pe domnul Holmes cu astfel de nimicuri?

— Bine, dar mi-a cerut să-i spun tot ceea ce iese din mersul normal al lucrurilor.

— Întocmai, făcu Holmes. Oricât de ridicol ar părea incidentul. Ziceți că ați pierdut o gheată?

— Da, în tot cazul, mi s-a rătăcit. Le-am pus pe amândouă ieri seară dinaintea ușii, și azi-dimineață nu mai era decât una. N-am putut primi niciun fel de lămurire de la băiatul care mi le curăță. Îmi pare rău, pentru că abia le cumpărasem aseară de pe Strand[9] și nici nu apucasem să le încalț.

— Dacă nu le-ați purtat, atunci de ce le-ați dat la curățat?

— Ghetele erau cafenii și nu fuseseră încă date cu ceară. De aceea le-am lăsat la ușă.

— Așadar, după câte înțeleg, ieri, după ce ați sosit la Londra, ați și ieșit în oraș și v-ați cumpărat o pereche de ghete.

— Am cumpărat multe lucruri. Domnul doctor Mortimer, care este aici de

față, m-a însoțit. Știți, dacă e vorba să fiu un senior la castel, trebuie să mă îmbrac așa cum se cuvine, și s-ar putea ca în viața mea peste ocean să mă fi deprins să fiu cam dezordonat. Printre altele, mi-am cumpărat și ghetele acelea cafenii – am dat vreo șase dolari pe ele –, și, înainte de a fi apucat să le încalț, una mi s-a furat.

— E un lucru de prea mică valoare ca să merite să fie furat, zise Sherlock Holmes. Mărturisesc că sunt cu totul de părerea domnului doctor Mortimer, și anume că în scurtă vreme vă veți găsi gheata care vă lipsește.

— Și acum, domnilor, spuse baronetul cu glas hotărât, cred că am vorbit destul despre puținele lucruri pe care le știu. E timpul să vă țineți de făgăduială și să-mi faceți o dare de seamă amănunțită a tot ceea ce urmărim.

— Cererea dumneavoastră e foarte îndreptățită, îi răspunse Holmes. Domnule doctor, cred că cel mai nimerit lucru ar fi să spuneți povestea așa cum ne-ați istorisit-o și nouă.

Încurajat în felul acesta, eruditul nostru prieten scoase hârtiile din buzunar și prezentă cazul așa cum o făcuse cu o dimineață înainte. Sir Henry Baskerville îl ascultă cu atenția încordată, scoțând din când în când câte o exclamație de uimire.

— Eh! Îmi pare că am primit o moștenire ce poartă pecetea unui blestem, spuse el după ce lunga istorisire se sfârși. Bineînțeles că am auzit despre câinele cu pricina încă din vremea copilăriei. E povestea preferată a familiei, cu toate că până acum nu m-am gândit niciodată s-o iau în serios. Cât despre moartea unchiului meu… În capul meu, lucrurile sunt cam încâlcite și încă nu pot vedea limpede. Dar, după cât se pare, nici dumneavoastră nu știți exact dacă este cazul să consultăm un polițist sau un pastor.

— Întocmai.

— Și iată acum și povestea cu scrisoarea care mi-a fost trimisă la hotel. Cred că își are și ea locul ei aici.

— Scrisoarea pare să dovedească anume că cineva știe mai bine decât noi ce se petrece prin locurile acelea, spuse doctorul Mortimer.

— Și, de asemenea, adăugă Holmes, că acel cineva nu e rău intenționat, de vreme ce vă atrage atenția asupra primejdiei.

— Sau că, urmărindu-și propriile țeluri, vrea să mă sperie și să mă facă să fug.

— Hm! Desigur, și asta e cu putință. Vă rămân foarte îndatorat, domnule doctor, că m-ați pus în fața unei probleme care prezintă mai multe soluții interesante. Acum însă, practic vorbind, trebuie să hotărâm, sir Henry, dacă este prudent sau nu să plecați la castelul Baskerville.

— Și de ce să nu plec?

— Se pare că vă amenință o primejdie.

— Credeți că primejdia îmi vine de la acest spirit rău al familiei sau de la ființe omenești?

— Hm! Tocmai aceasta trebuie să descoperim.

— Orice ar fi, răspunsul meu e dat. Nu există diavol în infern şi nici om pe pământ, domnule Holmes, care să mă poată opri să mă stabilesc în căminul străbunilor mei, şi puteţi să consideraţi aceasta drept o hotărâre definitivă.

Pe măsură ce vorbea, sprâncenele i se încruntau, iar faţa i se împurpura, devenind de un roşu întunecat. De bună seamă, temperamentul aprins al neamului Baskerville nu se potolise nici în acest ultim reprezentant al său.

— Între timp, adăugă el, abia am apucat să mă gândesc la tot ce mi-aţi spus. E prea mult pentru un om să caute să înţeleagă ceva şi în acelaşi timp să ia o decizie. Aş dori să rămân singur un ceas, în linişte, ca să pot lua o hotărâre. Iată, domnule Holmes, acum este unsprezece şi jumătate, şi mă voi duce de-a dreptul la hotel. Ce-ar fi să veniţi pe la două împreună cu prietenul dumneavoastră, domnul doctor Watson, să luaţi masa cu noi? V-aş putea spune atunci mai limpede ce cred despre toate acestea.

— De acord. Watson?

— S-a făcut.

— Atunci aşteptaţi-ne! Să chem o trăsură?

— Nu, prefer să merg pe jos; toată povestea asta m-a cam tulburat.

— Aş merge şi eu tot pe jos, îi spuse însoţitorul său.

— Atunci ne întâlnim iarăşi la două. *Au revoir*[10] şi cu bine!

Am auzit paşii vizitatorilor noştri care coborau scara, apoi zgomotul uşii de la intrare. Dintr-un visător molatic, Holmes se transformă cât ai clipi într-un om de acţiune.

— Repede, pălăria şi ghetele, Watson! Nici o clipă de pierdut!

Cu halatul pe el, se năpusti în odaia lui şi în câteva clipe se întoarse îmbrăcat în redingotă. Am pornit-o amândoi la goană pe scări în jos, ca să ajungem în stradă. Doctorul Mortimer şi Baskerville se zăreau la vreo două sute de metri înaintea noastră, mergând spre strada Oxford.

— Să alerg să-i opresc?

— Pentru nimic în lume, dragă Watson! Mă simt cât se poate de bine în tovărăşia dumitale, dacă nu ai nimic împotrivă. Prietenii noştri s-au gândit bine; nici vorbă, e o dimineaţă minunată pentru plimbare.

Grăbi pasul până ce distanţa ce ne despărţea se reduse la aproape jumătate. Apoi, ţinându-ne mereu la o sută de metri în urma lor, i-am urmărit pe cei doi pe strada Oxford şi tot astfel mai departe pe strada Regent. La un moment dat, prietenii noştri se opriră ca să se uite într-o vitrină. Şi Holmes făcu la fel. O clipă după aceea, scoase un strigăt de satisfacţie, iar eu, urmărind direcţia privirii lui încordate, am văzut o cabrioletă Hansorn[11], cu un bărbat înăuntru, care se oprise pe partea cealaltă a străzii, iar acum o pornise din nou, încet-încet, înainte.

— Ăsta e omul nostru, Watson! Hai! Dacă nu putem face mai mult, cel

puțin să ne uităm bine la el.

În clipa aceea am zărit brusc o barbă neagră, stufoasă, și o pereche de ochi străpungători, îndreptați spre noi prin fereastra laterală a cabrioletei. Pe dată, ferestruica din acoperișul cabrioletei zbură în lături, dinăuntru se auzi un strigăt către birjar, și acesta o porni într-o goană nebună pe strada Regent. Holmes aruncă o privire cercetătoare în jur, după o altă trăsură, dar nu zări niciuna liberă. Atunci se năpusti într-o urmărire sălbatică prin înghesuiala de vehicule, dar cabrioleta o pornise în goană și nici nu se mai vedea.

— Fir-ar să fie! exclamă Holmes cu amărăciune, ieșind din torentul de vehicule gâfâind și palid de ciudă. Ai mai văzut atâta ghinion? Și ce greșit am procedat! Watson, Watson, dacă ești un om cinstit, alături de succesele mele trebuie să înregistrezi și această înfrângere.

— Cine era omul acela?

— N-am idee.

— Un spion?

— Hm! De bună seamă. Din câte îmi dau seama, de când a sosit la Londra, Baskerville a fost urmărit pas cu pas de cineva. Altminteri cum s-ar fi știut atât de repede că și-a ales hotelul Northumberland? Dacă l-au urmărit în prima zi, mi-am zis că trebuia să-l urmărească și în cea de a doua. Poate ai băgat de seamă că, în timp ce domnul doctor Mortimer citea legenda aceea, eu mi-am făcut de lucru în vreo două rânduri pe la fereastră.

— Da, îmi amintesc.

— M-am uitat pe stradă să văd dacă nu dă cineva târcoale casei, dar n-am văzut pe nimeni. Avem de-a face cu un om dibaci, Watson. Cazul se complică, și, cu toate că nu știu încă dacă aceia cu care avem de-a face au intenții binevoitoare sau criminale, am conștiința clară a unei forțe și a unor planuri precise. Când prietenii noștri ne-au părăsit, am pornit îndată în urmărirea lor cu nădejdea că-l voi putea descoperi pe nevăzutul urmăritor. E însă atât de precaut, încât, temându-se să meargă pe jos, s-a folosit de o cabrioletă, ca să poată merge mai agale în urma lor sau să le-o ia înainte fără să fie observat. Metoda lui mai prezintă un avantaj: dacă ei ar fi luat o trăsură, el era gata să-i urmărească. Are însă și un neajuns evident.

— S-a dat pe mâna birjarului.

— Întocmai.

— Ce păcat că nu i-am luat numărul!

— Dragă Watson, oricât de stângaci m-aș fi dovedit, cum ai putea oare să-ți închipui că am pierdut din vedere să-mi însemnez numărul? Omul nostru are numărul 2704. Dar, pentru moment, acesta nu ne e de niciun folos.

— Nu-mi dau seama ce ai fi putut face mai mult.

— De cum am observat cabrioleta, ar fi trebuit să mă întorc și să pornesc în altă direcție. În felul acesta aș fi avut răgaz să iau și eu o cabrioletă și aș fi

urmărit-o pe cealaltă de la o distanță respectabilă, sau, și mai bine, m-aș fi îndreptat către hotelul Northumberland și aș fi așteptat acolo. Urmărindu-l pe Baskerville până acasă, necunoscutul nostru ne-ar fi dat prilejul să-i facem noi figura pe care ne-a făcut-o el nouă, și am fi văzut încotro se îndreaptă. Așa cum s-au petrecut lucrurile, dintr-o grabă indiscretă, ne-am trădat. Dușmanul nostru a profitat de acest lucru cu o extraordinară iuțeală și energie, și ne-a scăpat.

În timp ce vorbeam, hoinăream agale în jos pe strada Regent, iar doctorul Mortimer și însoțitorul său dispăruseră de multă vreme din fața noastră.

— Nu mai are rost să-i urmărim, spuse Holmes, urmăritorul a dispărut și nu se mai întoarce. Să vedem ce cărți ne-au mai rămas și să jucăm tare. Ai putea pune mâna în foc că îl recunoști după figură pe omul din cabrioletă?

— I-aș putea recunoaște doar barba.

— Așa și eu, de unde trag concluzia că era pesemne falsă. Un om prevăzător, pornit într-o misiune atât de anevoioasă, nu are nevoie de barbă decât ca să-și ascundă adevărata înfățișare. Hai înăuntru, Watson!

Și, zicând acestea, am intrat într-o agenție de comisionari, unde Holmes fu primit cu căldură de către șef.

— Ah! Wilson, văd că n-ai uitat împrejurarea neînsemnată în care am avut norocul să-ți fiu de folos.

— Nu, domnule, într-adevăr, n-am uitat. Mi-ați salvat reputația, poate chiar și viața.

— Exagerezi, dragă prietene! Dintre băieții tăi, dragă Wilson, parcă îmi amintesc de un flăcău Cartwright, care în timpul cercetărilor s-a dovedit mai dibaci.

— Da, domnule, e încă la mine.

— Poți să-l chemi? Mulțumesc! Și aș mai vrea să fii bun să-mi schimbi hârtia asta de cinci lire.

Un flăcău de vreo paisprezece ani, vioi și isteț, se prezentă la chemarea șefului. Stătea drept, privind cu mare respect la faimosul detectiv.

— Dă-mi anuarul hotelurilor! îi spuse Holmes. Mulțumesc. Și acum, Cartwright, iată lista celor douăzeci și trei de hoteluri din imediata vecinătate a lui Charing Cross. Le vezi?

— Da, domnule.

— Ai să treci pe la toate pe rând.

— Da, domnule.

— La fiecare, și de la bun început, ai să-i dai portarului câte un șiling. Iată douăzeci și trei de șilingi.

— Da, domnule.

— Ai să le spui că vrei să controlezi hârtiile aruncate ieri în hotel. Ai să pretinzi că o telegramă importantă n-a ajuns la adresa respectivă și că trebuie s-o

cauți. Ai înțeles?

— Da, domnule.

— Dar tu trebuie să cauți o pagină din mijlocul ziarului *Times*, în care vor fi mai multe găuri tăiate cu foarfeca. Ai aici un exemplar din ziarul *Times*. Iată și pagina. Ai s-o recunoști ușor, nu-i așa?

— Da, domnule.

— De fiecare dată, portarul o să-l cheme pe intendent, căruia ai să-i dai tot un șiling. Iată deci încă douăzeci și trei de șilingi. Este posibil ca, în douăzeci de cazuri din douăzeci și trei, să afli că hârtiile au fost arse sau ridicate. În celelalte trei cazuri însă ți se va arăta o grămadă de hârtii, și printre ele ai să cauți și această pagină din *Times*. Sunt foarte puțini sorți că ai s-o găsești. Iată încă zece șilingi pentru cazuri de forță majoră. Până diseară, trimite-mi un raport telegrafic la mine acasă, în strada Baker. Și acum, Watson, ne-a mai rămas să descoperim identitatea birjarului cu numărul 2704, iar după aceea să coborâm într-o galerie de pictură din strada Bond și să ne petrecem acolo timpul până la ora când suntem așteptați la hotel.

8 Format de literă de tipar originar din Franța (n.tr.)

9 Arteră comercială faimoasă în centrul Londrei (n.red.)

10 La revedere (în limba franceză în original) (n.red.)

11 Trăsură cu două roți pentru două persoane, în care birjarul are loc în spate, pe un scaun înalt, și ține hățul pe deasupra coviltirului (n.tr.)

CAPITOLUL V

TREI FIRE RUPTE

Sherlock Holmes avea, într-o măsură neobişnuită, puterea de a se detaşa, când voia, de orice l-ar fi preocupat. Timp de două ceasuri, ciudatul caz de care ne interesaserăm păru uitat, iar Holmes se lăsă absorbit doar de pictura maeştrilor moderni belgieni. De când am părăsit expoziţia şi până când am ajuns la hotelul Northumberland, nu vorbi decât despre artă, în privinţa căreia avea păreri foarte simple.

— Sir Henry Baskerville vă aşteaptă sus, ne înştiinţă intendentul. Mi-a spus să vă conduc la el de cum sosiţi.

— Ai ceva împotrivă dacă îmi arunc ochii prin registrul de oaspeţi? îl întrebă Holmes.

— Defel.

După numele lui Baskerville, în registru fuseseră înscrise alte două. Primul era al unui oarecare Theophilius Johnson, venit din Newcastle cu familia, celălalt al doamnei Oldmore, cu camerista ei, din High Lodge, Alton.

— Acesta trebuie să fie acel Johnson pe care eu îl cunosc de multă vreme, se adresă Holmes portarului. Avocat, nu-i aşa? E un om cu părul sur şi care merge puţin şchiopătat?

— Nu, domnule. Acesta este domnul Johnson, proprietar de mine de cărbuni. Un om foarte iute şi nu mai în vârstă decât dumneavoastră.

— Sunt sigur că te înşeli asupra meseriei lui.

— Nu, domnule, trage la hotelul nostru de mulţi ani şi îl cunoaştem foarte bine.

— Ei, atunci se schimbă lucrurile! Şi doamna Oldmore? Numele ei îmi pare cunoscut. Te rog să-mi ierţi curiozitatea, dar de multe ori, căutând un prieten, dai peste altul.

— E o doamnă infirmă, domnule. Soţul ei a fost cândva primar în Gloucester. Ori de câte ori vine în oraş, trage la noi.

— Mulţumesc. Nu cred că aş putea să pretind că am cunoscut-o vreodată.

Apoi, în timp ce urcam scările, Holmes îmi spuse încet: Prin întrebările acestea, Watson, am putut stabili un fapt foarte însemnat: știm acum că persoanele care se interesează atât de mult de prietenul nostru n-au tras la acest hotel. Aceasta înseamnă că, în timp ce sunt, după cât se pare, foarte grijulii să nu-l scape din ochi, sunt la fel de grijulii să nici nu fie văzuți de el, lucru foarte semnificativ.

— Dar ce semnificație are aceasta pentru noi?

— Pentru noi, asta înseamnă… Ei, stai puțin, dragă prietene, dar ce s-a întâmplat?

Ajunseserăm tocmai în capătul scărilor, când am dat nas în nas cu sir Henry Baskerville. Roșu de mânie, ținea într-o mână o gheată veche și prăfuită. Era atât de furios, că abia putea deschide gura, și, când în sfârșit începu să vorbească, o făcu mai mult în dialectul din vest, pe care nu-l auzisem în cursul dimineții.

— Îmi vine să cred că în hotelul ăsta sunt luat drept sugar, strigă el. Dacă nu-și vâră mințile în cap, au să vadă ei că nu și-au găsit omul cu care să se joace de-a v-ați ascunselea. La naiba, dacă băiatul ăsta nu dă de gheata care mi-a dispărut, iese scandal! Domnule Holmes, eu știu de glumă, dar de data asta au întrecut măsura!

— Tot gheata o căutați?

— Da, domnule, și vreau s-o găsesc!

— Dar vorbeați de o gheată nouă, cafenie.

— Bineînțeles, domnule, însă acum e vorba de alta veche și neagră.

— Cum, vreți cumva să spuneți că…?

— Chiar asta vreau să spun. Aveam doar trei perechi de încălțări: ghetele noi, cafenii, cele negre, vechi, și pantofii de lac din picioare. Astă-noapte mi-au luat una din cele cafenii, iar astăzi mi-au șterpelit și una neagră. Ai priceput? Dar vorbește, omule, nu te holba așa!

Un chelner neamț apăruse agitat lângă noi.

— Nu, domnule, am răscolit tot hotelul, dar nici urmă de gheată.

— Uite ce este, ori iese la iveală gheata până deseară, ori mă adresez directorului și îi spun că părăsesc imediat hotelul!

— O să se găsească, domnule… Vă făgăduiesc că, dacă aveți puțină răbdare, o să se găsească.

— Să vă intre în cap: e cel din urmă lucru care îmi piere în cuibul ăsta de tâlhari. Vă rog, domnule Holmes, să mă iertați că vă supăr cu asemenea fleacuri…

— Mă tem că pentru asta merită să vă necăjiți.

— De ce? Văd că luați lucrurile în serios.

— Cum vă explicați dispariția ghetelor?

— Nici nu încerc să mi-o explic. Mi se pare cel mai absurd și mai ciudat lucru din câte mi s-au întâmplat vreodată.

— Poate cel mai ciudat, făcu Holmes dus pe gânduri.

— Dar dumneavoastră ce părere aveți?

— Eh! încă nu pot spune că mi-am făcut o părere. Cazul dumneavoastră e foarte complicat, sir Henry. Dacă îl pun în legătură cu moartea unchiului dumneavoastră, din cele cinci sute de cazuri de importanță capitală care mi-au trecut prin mâini, nu cred să fi existat vreunul mai încurcat. Dar am găsit câteva fire, și fără îndoială că unul sau altul din ele ne va călăuzi spre adevăr. Vom pierde poate vremea urmărind o cale greșită, dar mai curând sau mai târziu ne vom afla pe cea bună!

Prânzul se desfășură într-o atmosferă plăcută, dar în timpul lui se vorbi prea puțin de cauza care ne adunase la un loc. După ce ne-am retras în salon, Holmes îl întrebă pe sir Baskerville ce are de gând să facă.

— Să mă instalez în castelul Baskerville.

— Când?

— Către sfârșitul săptămânii.

— Din toate punctele de vedere, adăugă Holmes, cred că e o hotărâre înțeleaptă. Am multe dovezi că aici, la Londra, sunteți urmărit pas cu pas și, dintre milioanele de locuitori ai acestui mare oraș, e greu să-ți dai seama cine sunt acești oameni și ce urmăresc ei. Dacă au intenții necurate, v-ar putea face rău, iar nouă ne-ar fi cu neputință să-i împiedicăm. Domnule doctor, nu știți pesemne că azi-dimineață ați fost urmăriți de cum ați plecat de la mine de acasă, nu?

Doctorul Mortimer tresări:

— Urmăriți? De cine?

— Din nenorocire, asta nu v-o pot spune. Printre vecinii sau cunoștințele dumneavoastră de la Dartmoor se află cumva vreun bărbat cu barbă neagră și stufoasă?

— Nu. Sau, stați să văd… De ce? Da, Barrymore, feciorul lui sir Charles, e un bărbat cu barbă neagră și stufoasă.

— Hm! Și unde e Barrymore?

— Are grijă de castel.

— Lucrul cel mai bun ar fi să ne asigurăm că este într-adevăr acolo, și nu la Londra.

— Dar cum asta?

— Dați-mi un formular de telegramă. „Ați pregătit primirea lui sir Henry?” Așa, e bine. Trimiteți-o pe adresa domnului Barrymore, castelul Baskerville. Care este cel mai apropiat oficiu poștal? Grimpen? Foarte bine! Vom trimite o a doua telegramă poștașului din Grimpen. „Telegrama pentru domnul Barrymore să-i fie înmânată personal. Dacă lipsește, rog trimiteți telegrama înapoi către sir Henry Baskerville, hotel Northumberland.” În felul acesta vom putea ști până deseară dacă Barrymore se află la postul său în Devonshire sau nu.

— Așa e, încuviință Baskerville. Ei, dar, ia spuneți-mi, domnule doctor, cine este în realitate acest Barrymore?

— E fiul bătrânului îngrijitor al castelului, care a murit. De patru generații, familia lor are grijă de castel. După câte știu, el și soția lui sunt o familie la fel de onorabilă ca oricare alta din acest ținut.

— În același timp, interveni Baskerville, e destul de limpede că, atât timp cât nimeni din familia noastră nu locuiește la castel, oamenii aceștia se pot bucura de un cămin dintre cele mai plăcute, fără să facă nimic.

— E adevărat.

— A beneficiat cât de cât Barrymore de pe urma testamentul lăsat de sir Charles? întrebă Holmes.

— Da, atât el, cât și soția lui au primit câte cinci sute de lire fiecare.

— Au știut că aveau să primească acești bani?

— Da, lui sir Charles îi plăcea tare mult să vorbească despre dispozițiile lui testamentare.

— Lucru foarte interesant!

— Nădăjduiesc, reluă doctorul Mortimer, că nu veți privi cu ochi bănuitori pe toți cei ce au moștenit câte ceva de la sir Charles, pentru că și eu am căpătat o mie de lire prin testament!

— Adevărat? Și mai cine?

— Multe sume mărunte au fost lăsate unor persoane și unui mare număr de instituții de binefacere. Restul, în întregime lui sir Henry.

— Și la cât se ridică acest rest?

— La șapte sute patruzeci de mii de lire.

Uimit, Holmes ridică din sprâncene.

— Nici prin cap nu mi-ar fi trecut că e vorba de o sumă atât de mare, zise el.

— Sir Charles trecea drept un om bogat, dar nici noi nu am știut cât de bogat era până ce nu i-am evaluat bunurile. Întreaga lui avere se ridică la aproape un milion.

— Pe legea mea! Pentru o astfel de miză, un om va juca cu disperare. Și acum încă o întrebare, domnule doctor: Presupunând că i s-ar întâmpla ceva tânărului nostru prieten, aici de față… să mă iertați că aduc în discuție o ipoteză neplăcută… cine ar moșteni proprietatea?

— Cum Rodger Baskerville, fratele mai mic al lui sir Charles, a murit necăsătorit, averea s-ar cuveni familiei Desmond, niște veri mai îndepărtați ai lui sir Charles. James Desmond e un pastor mai în vârstă din Westmoreland.

— Mulțumesc. Aceste amănunte sunt toate de mare importanță. L-ați cunoscut pe domnul James Desmond?

— Da, a venit o dată să-l vadă pe sir Charles. Un om venerabil, care duce

o viață cuviosă. Îmi amintesc că n-a vrut să primească nici măcar o donație din partea lui sir Charles, deși sir Charles a căutat în fel și chip să-l convingă.

— Așadar, omul acesta cu pretenții atât de modeste ar putea fi moștenitorul milioanelor lui sir Charles?

— Da, ar fi moștenitorul proprietății, pentru că așa este ordinea succesorală. Ar putea fi și moștenitorul banilor, dacă prezentul deținător, care, fără îndoială, poate face cu ei ce poftește, nu dispune altfel.

— V-ați făcut testamentul, sir Henry?

— Nu, domnule Holmes, nu l-am făcut. N-am avut încă timp, pentru că abia ieri am aflat cum stau lucrurile. În orice caz, cred că banii ar trebui să meargă împreună cu titlul și cu proprietatea. Aceasta era părerea sărmanului meu unchi. Cum ar putea moștenitorul să restaureze faima familiei Baskerville dacă n-ar avea destui bani ca să întrețină proprietatea? Clădirea, pământurile și banii trebuie să intre în aceleași mâini.

— Așa e, sir Henry. Sunt de aceeași părere cu dumneavoastră în privința plecării spre Devonshire fără întârziere. Totuși trebuie să vă fac o recomandare. În niciun caz să nu vă duceți singur.

— Mă însoțește domnul doctor Mortimer.

— Dar domnul doctor își are și el meseria lui, iar casa în care locuiește se află la nu știu câți kilometri depărtare de a dumneavoastră. Chiar dacă ar avea toată bunăvoința din lume, și tot n-ar fi în stare să vă ajute. Nu, sir Henry, trebuie să luați un om de încredere, pe cineva care să fie mereu lângă dumneavoastră.

— Nu s-ar putea să veniți chiar dumneavoastră cu mine, domnule Holmes?

— Dacă o să vă aflați într-o situație critică, mă voi strădui să vin chiar eu, dar vă rog să înțelegeți că, din pricina meseriei mele atât de active și a necontenitelor cereri ce îmi vin din toate părțile, îmi este cu neputință să lipsesc din Londra pentru o perioadă nedeterminată. Chiar ieri, unul dintre oamenii al căror nume este foarte cunoscut în Anglia era cât pe-aci să fie mânjit de un șantajist, și numai eu pot să împiedic un scandal dezastruos. Vedeți așadar că îmi este cu neputință să merg la Dartmoor.

— Atunci pe cine mă sfătuiți să iau?

În clipa aceea, Holmes mă prinse de braț.

— Dacă prietenul meu ar dori să preia această misiune, nu cred că ar exista om care, într-o situație critică, să vă fie mai de folos. Nimeni nu vi l-ar putea recomanda cu mai multă încredere ca mine.

Propunerea mă luă prin surprindere și, fără să-mi mai lase timp să răspund, Baskerville îmi apucă mâna și mi-o strânse cu căldură.

— Minunat, domnule Watson, sunteți foarte drăguț, îmi spuse el. Vedeți ce se petrece cu mine și cunoașteți cazul la fel ca și mine. Dacă veniți la castelul Baskerville să-mi țineți tovărășie, vă asigur că n-am să uit niciodată.

Întotdeauna m-a vrăjit perspectiva unei aventuri, și, pe deasupra, eram măgulit de cuvintele lui Holmes și de graba cu care baronetul mă socotise un tovarăș de-al lui.

— Merg cu plăcere, i-am spus eu. Nici nu văd ce aș avea mai bun de făcut.

— Și ai să ai grijă să mă ții la curent cu tot ce se întâmplă! adăugă Holmes. Când va sosi momentul critic, așa cum bănuiesc că se va întâmpla, îți voi da instrucțiuni despre cum trebuie să acționezi. Cred că pe sâmbătă veți fi gata de plecare.

— Vă convine ziua, domnule Watson?

— De minune!

— Atunci sâmbătă la trenul de zece și jumătate, în gara Paddington – doar dacă nu intervine altceva.

Ne ridicaserăm să plecăm, când Baskerville scoase un strigăt victorios și, năpustindu-se spre unul din colțurile odăii, trase de sub dulap o gheată cafenie.

— Gheata care îmi dispăruse!

— De ni s-ar prăbuși toate piedicile la fel de ușor! exclamă Holmes.

— E foarte ciudat, interveni doctorul Mortimer. Înainte de masă am cercetat odaia cu de-amănuntul.

— Și eu, adăugă Baskerville, fiecare colțișor. Și n-am găsit nici urmă de gheată.

— Atunci valetul trebuie s-o fi pus acolo, în timp ce eram la masă.

Se trimise îndată după valet, dar acesta declară că nu știe nimic, și nicio altă investigație nu putu să aducă lumină în cazul acesta. Așadar, la seria noastră de mici mistere, la prima vedere lipsite de sens, ce se succedaseră în ultimele zile într-un ritm rapid, se mai adăugase unul. Lăsând la o parte îngrozitoarea poveste a morții lui sir Charles, în decurs de numai două zile se petrecuseră un număr de incidente inexplicabile: mai întâi primirea scrisorii cu cuvintele tăiate din ziar, apoi spionul cu barbă neagră din cabrioletă, pe urmă dispariția unei ghete noi, de culoare cafenie, după care dispariția unei ghete vechi, de culoare neagră, și acum reapariția ghetei cafenii.

În trăsură, în vreme ce ne întorceam în strada Baker, Holmes se cufundă în tăcere, și mi-am putut da seama după sprâncenele lui încruntate și după chipul încordat că mintea lui – ca și a mea – era preocupată, străduindu-se să înțeleagă în ce fel se legau toate aceste episoade ciudate și, în aparență, fără nicio legătură. Toată după-amiaza și seara până târziu, Holmes rămase cufundat în gândurile lui și în fum de tutun.

Chiar înainte de cină, ni se înmânară două telegrame. Prima avea următorul text: „Aflu că Barrymore e la castel. H. Baskerville”. Și a doua: „Vizitat, potrivit indicațiilor, douăzeci și trei de hoteluri. Din păcate, trebuie să raportez că n-am putut da de foaia tăiată din *Times*. Cartwright”.

— Cu aceasta, două din firele noastre s-au rupt, Watson… Dar nu există nimic mai pasionant decât un caz în care totul este împotriva ta. Să adulmecăm o altă urmă.

— Îl mai avem pe birjarul care l-a condus pe bărbos.

— Întocmai! Am telegrafiat la biroul de evidență să-i aflu numele și adresa. Nu m-ar mira dacă acesta ar fi un răspuns la întrebarea mea…

Într-adevăr, soneria care tocmai răsunase se dovedi a fi mai mult decât un răspuns, căci ușa se deschise și în hol intră un individ cam din topor, ce nu putea fi decât birjarul cu pricina.

— Am primit o înștiințare de la biroul central că un domn de la această adresă se interesează de numărul 2704, spuse el. De șapte ani de zile umblu cu trăsura mea, și nimeni n-a avut de ce să se plângă. Și acum iată că am venit chiar de la depou ca să vă întreb pe șleau: ce aveți cu mine?

— N-avem nimic cu dumneata, omule, îi răspunse Holmes. Dimpotrivă, iată aici o jumătate de liră dacă ai să-mi răspunzi cinstit la întrebări.

— Ei, atunci am brodit-o! Văd că am o zi bună, spuse birjarul râzând. Ce vreți să știți, domnule?

— Mai întâi numele și adresa, în caz că mai am nevoie de dumneata.

— John Clayton e numele meu. Strada Turpey, numărul 3, Borough. Trăsura mea stă în depoul Shipley, lângă gara Waterloo.

Sherlock Holmes își însemnă aceste date.

— Acum, Clayton, să-mi spui tot ce știi despre clientul pe care l-ai adus azi-dimineață la zece, care a supravegheat casa aceasta, după care i-a urmărit pe cei doi domni pe strada Regent, în jos.

Omul privi mirat și puțin cam fâstâcit.

— De ce? Nu văd la ce bun să vă mai spun și eu, de vreme ce mi se pare că știți la fel de mult ca și mine, făcu el. La drept vorbind, domnul mi-a spus că e detectiv și să nu scot o vorbă despre el.

— Dragă prietene, să știi că e vorba de un caz foarte serios și că poți să ajungi într-o situație destul de neplăcută dacă încerci să-mi ascunzi ceva. Spui că clientul dumitale ți-ar fi declarat că e detectiv?

— Da, așa mi-a spus.

— Când ți-a spus asta?

— Când s-a dat jos din trăsură.

— Și ce ți-a mai spus?

— Mi-a spus cum îl cheamă.

Holmes îmi aruncă o privire fugitivă.

— Eh, ți-a spus și cum îl cheamă? E o lipsă de prevedere din partea lui. Și cum ți-a spus că îl cheamă?

— Cum îl cheamă? întrebă birjarul. Sherlock Holmes.

Niciodată nu mi-am văzut prietenul atât de năucit ca după răspunsul acesta. Pentru o clipă rămase mut de uimire, pe urmă izbucni în hohote de râs.

— Senzațional, Watson… Cu adevărat senzațional! exclamă el. Simt că am de-a face cu o armă la fel de iute și de dibace ca a mea. Frumos l-am scăpat din mână de astă dată! Carevasăzică îl cheamă Sherlock Holmes, nu-i așa?

— Da, domnule, chiar așa.

— Foarte bine! Spune-mi, te rog, de unde l-ai cules și tot ce s-a mai întâmplat.

— M-a oprit în Trafalgar Square, pe la nouă și jumătate. Mi-a spus că e detectiv și mi-a făgăduit că-mi dă două guinee dacă fac întocmai precum dorește, toată ziua, și că să nu pun întrebări. Am fost foarte bucuros și am primit. Mai întâi am luat-o în jos spre hotelul Northumberland și am așteptat acolo până când doi domni au ieșit din hotel și au luat o cabrioletă din stație. Am urmărit trăsura până ce a tras pe aici prin apropiere.

— Chiar aici în fața ușii, spuse Holmes.

— S-ar putea, eu nu sunt sigur de asta, dar pot spune că clientul meu era la curent cu toate. Am tras și noi ceva mai departe pe strada asta și am așteptat cam vreun ceas și jumătate. Pe urmă, cei doi domni au trecut pe sub nasul nostru pe jos, și ne-am luat după ei pe strada Baker și apoi mai departe…

— Știu, îl întrerupse Sherlock Holmes.

— Până ce-am străbătut cam trei sferturi din strada Regent. Atunci dumnealui a deschis ferestruica și mi-a strigat să mân drept înainte, la gara Waterloo, cât pot mai repede. Am dat bice calului și, în mai puțin de zece minute, am ajuns acolo. Atunci, mi-a plătit cele două guinee, ca un om de treabă, și după aceea a intrat în gară. Dar, chiar când să plece, s-a întors și mi-a spus: „Să știi că ai dus cu trăsura pe domnul Sherlock Holmes. Poate te interesează.” Așa am ajuns să-i știu numele.

— Și nu l-ai mai văzut?

— Nu, deloc, după ce a intrat în gară.

— Și cum l-ai descrie dumneata pe domnul Sherlock Holmes?

Birjarul se scărpină în cap.

— Hm! Nu e un domn atât de ușor de descris! Eu i-am dat vreo patruzeci de ani. Era potrivit de înalt, cu vreo șase-șapte centimetri mai scund ca dumneavoastră, domnule. Era gătit ca un domnișor, purta o barbă neagră, tăiată pătrat la capăt, și era palid la față. Cam asta e tot ce pot spune.

— Culoarea ochilor?

— Nu știu.

— Nu-ți mai aduci aminte nimic?

— Nu, domnule, nimic.

— Bine! Iată o jumătate de liră. Și te mai așteaptă aici încă o jumătate

dacă poți să-mi mai aduci ceva informații. Noapte bună!

— Noapte bună, domnule, și vă mulțumesc!

John Clayton ne părăsi mulțumit, iar Sherlock Holmes, întorcându-se spre mine, ridică din umeri și schiță un zâmbet plin de amărăciune.

— S-a rupt și al treilea fir, și iată-ne ajunși de unde am pornit! zise el. Dibaci pungaș! A știut numărul casei noastre, a știut că sir Henry Baskerville mi-a cerut sfatul, acolo pe strada Regent a mirosit că-l urmăream, a bănuit că mi-am notat numărul trăsurii și că am să pun mâna pe birjar, așa că ne-a trimis acest mesaj îndrăzneț. Să știi, Watson, că avem de-a face cu un dușman demn de armele noastre. Aici, la Londra, ne-a făcut mat. Îți doresc mai mult noroc în Devonshire. Dar mă tem.

— De ce?

— Mă tem să te trimit acolo. Urâtă treabă, Watson! E urâtă și primejdioasă. Cu cât mă gândesc mai mult la ea, cu atât îmi displace mai tare. Da, dragă prietene, poți să râzi tu, dar îți dau cuvântul meu că aș fi fericit să te văd întorcându-te nevătămat în strada Baker.

CAPITOLUL VI

CASTELUL BASKERVILLE

Sir Henry Baskerville împreună cu doctorul Mortimer se pregătiră pentru ziua fixată şi plecară în Devonshire, aşa cum stabiliserăm. Sherlock Holmes mă conduse la gară, dându-mi ultimele sfaturi şi instrucţiuni înainte de despărţire.

— Watson, îmi spuse el, nu vreau să te influenţez sugerându-ţi teorii sau bănuieli. Aş dori să-mi relatezi pur şi simplu faptele, cât mai amănunţit cu putinţă, iar teoriile lasă-le pe seama mea.

— Care fapte?

— Orice ţi s-ar părea că are o legătură, fie şi indirectă, cu cazul, mai ales relaţiile dintre tânărul Baskerville şi vecinii lui sau orice nou amănunt care se iveşte în legătură cu moartea lui sir Charles. În ultimele zile am făcut eu însumi unele cercetări, dar mă tem că rezultatele au dat greş. Un lucru pare să fie sigur: anume că domnul James Desmond, primul moştenitor prezumtiv, este un domn mai în vârstă, foarte simpatic, aşa că această persecuţie nu vine de la el. Sunt într-adevăr de părere că trebuie scos cu totul din calculele noastre. Rămân doar cei care se află de fapt în jurul lui sir Henry Baskerville, pe meleagurile acelea mlăştinoase.

— N-ar fi bine oare să ne descotorosim mai întâi de soţii Barrymore?

— Pentru nimic în lume! Greşeală mai mare nici că s-ar putea săvârşi. Dacă sunt nevinovaţi, ar fi o cumplită nedreptate, iar dacă sunt vinovaţi, înseamnă pur şi simplu că renunţăm la orice posibilitate de a-i dovedi vinovaţi. Nu, îi vom păstra pe lista suspecţilor. Dacă nu mă înşel, la castel e şi un vizitiu. Mai sunt şi doi fermieri de prin regiune. Apoi, domnul doctor Mortimer, prietenul nostru, pe care îl cred cu totul de bună-credinţă, şi soţia lui, despre care nu ştim nimic. Mai sunt şi naturalistul Stapleton şi sora lui, care, după cât se spune, este o tânără fermecătoare, domnul Frankland de la Lafter Hall, tot un factor necunoscut, şi, în sfârşit, alţi doi-trei vecini. Iată cine sunt cei de care trebuie să te ocupi în mod cu totul deosebit.

— Am să-mi dau toată osteneala.

— Îmi închipui că te-ai înarmat?

— Da, m-am gândit că nu strică.

— Bineînțeles, trebuie să ai revolverul la îndemână zi și noapte și să nu slăbești măsurile de prevedere nici o clipă.

Prietenii noștri își rezervaseră locuri într-un compartiment de clasa întâi și ne așteptau pe peron.

— Nu s-a mai ivit nimic nou, răspunse doctorul Mortimer la întrebarea prietenului meu. Un lucru pot să garantez: în aceste două zile nu ne-a urmărit nimeni. Oriunde ne-am dus am fost cu ochii în patru, și nimeni n-ar fi putut trece neobservat de noi.

— Bănuiesc că ați fost tot timpul împreună.

— În afară de după-amiaza de ieri. De obicei, când vin la Londra, îmi rezerv o zi pentru distracție, așa că am fost la Muzeul Colegiului de Chirurgie.

— Iar eu m-am dus în parc să mă uit la lume, spuse Baskerville. N-am avut niciunul niciun fel de neplăcere.

— Totuși, ați făcut o mare imprudență, îi zise Holmes dând din cap și privindu-l foarte serios. Sir Henry, vă rog să nu umblați singur, pentru că vi s-ar putea întâmpla cine știe ce nenorocire. Cealaltă gheată ați găsit-o?

— Nu, domnule, parcă a intrat în pământ.

— E într-adevăr foarte interesant. Atunci, rămas-bun! mai spuse Holmes, căci trenul începuse să lunece de-a lungul peronului. Și vă rog, sir Henry, să vă amintiți de una din expresiile acelei ciudate și vechi legende pe care ne-a citit-o domnul doctor Mortimer și să căutați să nu vă apropiați de smârcuri în acele ceasuri ale nopții în care puterile răului sunt dezlănțuite.

Mi-am întors privirea spre peron, după ce îl lăsasem mult în urma noastră, și am văzut silueta înaltă și sobră a lui Holmes stând nemișcată și uitându-se după noi.

Călătoria a fost scurtă și plăcută, iar eu mi-am petrecut-o cunoscându-i mai îndeaproape pe cei doi tovarăși de drum și jucându-mă cu câinele doctorului Mortimer. După câteva ceasuri, pământul cafeniu deveni arămiu, granitul înlocui cărămida, și am văzut vaci roșcate păscând pe pășuni bine îngrădite, unde iarba grasă și vegetația bogată erau mărturia unui climat pe cât de binefăcător, pe atât de umed. Tânărul Baskerville nu-și mai lua ochii de la fereastră și, ori de câte ori vedea în acest peisaj din Devon vreun aspect pe care îl recunoștea, chicotea de bucurie.

— De când am plecat de aici am cutreierat o bună parte din lume, domnule doctor Watson, îmi spuse el, dar încă n-am găsit loc pe care să-l pot asemui cu acesta.

— N-am întâlnit încă om din Devonshire care să nu-și laude regiunea, i-am răspuns eu.

— Asta depinde și de om, dar și de ținut, spuse doctorul Mortimer. O

privire asupra prietenului nostru aici de față îți arată capul rotund al celtului, ce poartă în el entuziasmul celtic și puterea de a se atașa specifice acestei semințiii. Bietul sir Charles avea un format de craniu foarte rar întâlnit, prezentând caractere pe jumătate galice, pe jumătate iverniene.

— Dar când ați văzut ultima oară castelul Baskerville erați încă foarte tânăr?

— Eram adolescent când a murit tatăl meu, iar castelul nu l-am văzut niciodată, pentru că tata locuia într-o casă mică de țară, pe coasta sudică. De acolo am plecat de-a dreptul la un prieten în America. Vă mărturisesc că pentru mine totul e la fel de nou ca și pentru domnul Watson, și ard de nerăbdare să văd o dată mlaștina.

— Într-adevăr? Ei bine, dorința vă este cu ușurință satisfăcută, căci iată smârcurile! spuse doctorul Mortimer, arătând prin fereastra vagonului.

Peste pătratele verzi ale câmpului și curba joasă a unei păduri se ridica la orizont o colină cenușie și melancolică, cu o culme ciudat dantelată, neprecisă și ștearsă în depărtare, ca un fantastic peisaj de vis. Baskerville rămase multă vreme cu ochii nedezlipiți de ea, și pe chipul lui, care exprima un mare interes, puteam citi câtă însemnătate avea pentru el primul contact cu locul acesta ciudat, unde cei de-un sânge cu el stăpâniseră multă vreme și lăsaseră urme atât de adânci. Stătea aici, într-un colț al unui prozaic vagon de cale ferată, în costumul său de tweed și cu accentul lui american, și, în timp ce mă uitam la fața lui expresivă și întunecată, am simțit mai puternic ca oricând că era într-adevăr urmașul acelei străvechi familii de viță nobilă, alcătuită din oameni pătimași. În sprâncenele lui stufoase, în nările fremătătoare, în ochii mari, căprui, citeai mândrie, caracter, forță. Dacă pe aceste meleaguri mlăștinoase, neprimitoare, ne-ar fi așteptat greutăți și primejdii, cel puțin el era un tovarăș pentru care te puteai încumeta să riști, având siguranța că îți va împărtăși soarta cu curaj.

Trenul se opri într-o gară mică, secundară, și am coborât cu toții. Afară, dincolo de gardul scund și alb, ne aștepta o trăsură cu doi căluți. Sosirea noastră era, de bună seamă, un mare eveniment, deoarece șeful gării și hamalii se înghesuiră în jurul nostru ca să ne ducă bagajele. Ne aflam într-un loc de țară plăcut și simplu. Mă intrigă însă faptul că la ieșire stăteau doi oameni – păreau să fie militari – îmbrăcați în uniforme de culoare închisă și rezemați în carabinele lor scurte, care, când am trecut, se uitară atenți la noi. Vizitiul, un om cu fața aspră, mic de statură și noduros, îl salută pe sir Henry Baskerville, iar câteva clipe după aceea goneam cu trăsura de parcă zburam pe drumul alb și larg. Pășunile, alunecând pe lângă noi, își unduiau contururile de o parte și de alta, iar din frunzișul verde și des ieșea ici și colo câte o casă veche, cu acoperiș ascuțit. Dincolo de locurile acestea se profila întunecată pe cerul de seară linia mohorâtă a smârcurilor, întreruptă de profilul dantelat al colinelor sinistre.

Trăsura o coti pe un drum lateral, apoi o apucă în sus, pe șleauri adâncite de roți timp de veacuri, printre malurile înalte, desișuri năpădite de mușchi jilav și de cărnoasa limbă a cerbului. Bălării ruginii și mărăcini luceau în lumina apusului de soare. La un moment dat, urcând mereu, am trecut peste un pod îngust de granit, ieșit ca din pământ, după care am apucat-o de-a lungul unei ape zgomotoase ce curgea repede în jos, spumând și bolborosind printre bolovani cenușii. Și drumul, și apa șerpuiau printr-o vale plină de desișuri de stejar și brad. La fiecare cotitură, Baskerville scotea câte un strigăt de plăcere, privind cu vioiciune în jur și punând nenumărate întrebări.

Totul părea să fie frumos în ochii lui, dar eu simțeam că se desprinde o nuanță de melancolie din peisajul ce purta semnele vădite ale toamnei târzii. Frunzele galbene ni se așterneau în cale, fluturând pe deasupra noastră. Zgomotul roților se potolea când treceam peste straturile de vegetație ce putrezea. Toate acestea mie mi se păreau daruri triste, pe care natura le așternea înaintea moștenitorului familiei Baskerville, ce se înapoia în așezarea strămoșească.

— Hei! strigă doctorul Mortimer. Ce-o mai fi și asta?

În fața noastră se făcea un povârniș rotunjit, o prelungire a smârcurilor, năpădit de bălării. Pe culmea lui se afla un soldat călare, profilându-se puternic și precis ca o statuie ecvestră pe un piedestal, întunecat și aspru, cu arma în poziție de tragere. Supraveghea drumul pe care treceam noi.

— Ce înseamnă asta, Perkins? întrebă doctorul Mortimer.

Vizitiul se întoarse spre noi:

— A scăpat un pușcăriaș din închisoarea Princetown, domnule. Sunt trei zile de când a evadat, și paznicii pândesc toate drumurile și gările, dar nu i-au dat încă de urmă. Fermierii de prin partea locului nu sunt prea bucuroși de asta, domnule, și au și de ce.

— Bine, dar știu că pot căpăta cinci lire dacă dau informații despre el.

— Așa e, domnule, dar cele cinci lire nu valorează nimic când te gândești că pentru ele te-ai putea alege cu gâtul tăiat. Vedeți dumneavoastră, nu e vorba de un pușcăriaș oarecare. Ăsta e un om care nu se dă înapoi de la nimic.

— Și cine este evadatul?

— Selden, ucigașul de la Notting Hill.

Mi-am adus aminte foarte bine de cazul acesta, pentru că pe Holmes îl interesase mai ales pentru ferocitatea ciudată a crimei și pentru bestialitatea neînchipuită ce caracterizase toate acțiunile asasinului. Sentința capitală i se comutase, pentru că existaseră unele bănuieli că n-ar fi fost întreg la minte, atât de înfiorător se purtase.

Trăsura tocmai urcase un povârniș, și în fața noastră se ivi nesfârșita întindere a mlaștinii, presărată cu pietroaie colțuroase și cu grămezi de bolovani ca niște piramide noduroase.

Dinspre mlaştină sufla un vânt rece, încât am început să tremurăm. Undeva, acolo, pe întinderea tristă, stătea la pândă acest diavol, ascunzându-se într-o vizuină ca o sălbăticiune, cu sufletul plin de ură împotriva întregii rase umane care îl lepădase. Atât mai lipsea pentru ca simţământul de spaimă pe care îl trezeau întinderea stearpă, vântul care te pătrundea şi cerul negurat să fie deplin. Chiar şi Baskerville se cufundase în tăcere şi îşi strânsese mai tare haina pe el.

Lăsaserăm în urmă ţinutul roditor. Ne uitam acum înapoi la el, în vreme ce razele soarelui, gata să apună, prefăceau cursurile de apă în fâşii de aur şi sclipeau pe pământul roşcat, abia răsturnat de plug, şi pe întinderea nedesluşită a pădurilor.

Drumul pe care-l străbăteam devenea tot mai întunecat şi mai sălbatic, trecând peste uriaşe pante roşietice şi vineţii şi presărat cu bolovani cât toate zilele.

Când şi când treceam prin faţa unei aşezări zidite şi acoperite cu piatră, fără nicio plantă agăţătoare care să-i îndulcească conturul aspru.

Pe neaşteptate, privirile ne căzură asupra unei depresiuni în formă de cazan, peticită ici şi colo cu stejari şi brazi piperniciţi, răsuciţi şi îndoiţi de furtuni. Pe deasupra arborilor se vedeau două turnuri înalte şi înguste. Vizitiul arătă cu biciul într-acolo.

— Castelul Baskerville, spuse el.

Stăpânul castelului se sculă cu obrajii îmbujoraţi şi privi ţintă cu ochi strălucitori. Câteva minute mai târziu, am ajuns la poarta clădirii, un labirint de ornamente fantastice în fier forjat, cu stâlpi de fiecare parte, năpădiţi de licheni şi purtând în vârf capete de mistreţi – emblema familiei Baskerville. Clădirea era o ruină de granit negru şi de frânturi de grinzi.

În faţa ei se afla o altă clădire, nouă, construită doar pe jumătate, primele roade ale aurului pe care sir Charles îl adusese din Africa de Sud.

Intrând pe poarta de la intrare, am ajuns pe o alee unde zgomotul roţilor era înăbuşit de frunze. Arborii bătrâni îşi împreunau crengile deasupra noastră, alcătuind un tunel mohorât. Baskerville se cutremură privind aleea aceasta lungă şi întunecată, la capătul căreia clădirea se întrezărea ca o fantomă.

— Aici s-a întâmplat? întrebă el cu glas scăzut.

— Nu, nu. Aleea de tisă e pe partea cealaltă.

Tânărul moştenitor privi întunecat în jur.

— Nu-i de mirare că unchiul meu a fost cuprins de spaimă într-un asemenea loc, spuse el. E suficient ca să înspăimânţi pe oricine. În şase luni voi instala un şir de lămpi electrice şi chiar aici, în faţa uşii principale, voi pune un bec Swan and Edison cât o mie de lumânări, de n-o să mai recunoaşteţi locul.

Aleea se deschidea într-o peluză mare de gazon, dincolo de care se înălţa clădirea.

În lumina amurgului am putut vedea că partea centrală a clădirii era o construcţie greoaie, din care se desprindea un portic. Faţada era în întregime

îmbrăcată în iederă, cu câte un petic gol ici și colo, unde câte o fereastră sau o stemă străbăteau prin vălul întunecat al vegetației.

Din această construcție centrală se înălțau bătrânele turnuri gemene, crenelate, străpunse de mai multe firide. De o parte și de alta a turelelor porneau aripile mai moderne ale clădirii, din granit negru. Prin ferestrele grele lucea o lumină palidă, iar din hornurile înalte ce se ridicau de pe acoperișul înclinat în unghi ascuțit se înălța o singură coloană de fum negru.

— Bine ați venit, sir Henry! Bine ați venit la castelul Baskerville!

Un bărbat înalt ieși din umbra porticului ca să deschidă portiera trăsurii. O siluetă de femeie se profila în lumina gălbuie din sală. Veni și ea să ajute omului să coboare bagajele.

— Nu aveți nimic împotrivă dacă mă duc de-a dreptul acasă, sir Henry? întrebă doctorul Mortimer. Mă așteaptă soția mea.

— Dar nu vreți să rămâneți la masă?

— Nu, trebuie să plec… Cred că mă așteaptă și câteva lucruri care trebuie rezolvate fără întârziere. Aș rămâne să vă arăt castelul, dar Barrymore este o călăuză mai bună decât mine. Rămâneți cu bine, și, dacă vă pot fi de folos, nu vă sfiiți să trimiteți după mine oricând, zi sau noapte.

Huruitul roților se stinse încet-încet pe drum, în timp ce eu și sir Henry am pătruns în sala castelului, iar ușa grea se închise în urma noastră. Încăperea în care ne aflam era impresionantă – mare, înaltă, împodobită din plin cu grinzi groase de stejar înnegrite de vreme. Pe vatra largă a căminului de modă veche, în dosul unui grătar înalt de fier, scânteiau niște butuci puși pe foc. Eu și sir Henry am întins mâinile spre flacără, căci eram amorțiți de drumul lung. Apoi ne-am îndreptat privirea în jur, spre fereastra înaltă și îngustă cu vitralii vechi, spre pereții căptușiți cu scândură de stejar, spre capetele de cerbi și panopliile de pe pereți, toate sumbre și întunecate în lumina slabă a lămpii din mijloc.

— E chiar așa cum mi-am închipuit, spuse sir Henry. E imaginea aievea a lăcașului unei vechi familii. Când te gândești că aceasta e încăperea în care de cinci sute de ani trăiesc strămoșii mei! Gândul acesta mă copleșește prin măreția lui.

I-am văzut chipul smead luminat de un entuziasm copilăresc în vreme ce iscodea cu privirea lucrurile din jur. Pe locul unde se așezase, lumina cădea din plin deasupra lui, iar umbrele lungi se prelingeau pe pereți și atârnau ca niște draperii negre deasupră-i. Barrymore se întorsese după ce ne dusese bagajele în odăile noastre. Ședea acum înainte-ne, cu ținuta discretă a unui fecior bine stilat. Era un bărbat frumos, înalt și bine făcut, cu o barbă neagră, pătrată, cu trăsături palide și distinse.

— Doriți să vi se servească masa numaidecât, domnule?

— E gata?

— În câteva minute, domnule. În odăile dumneavoastră veți găsi apă fierbinte. Eu și soția mea, sir Henry, rămânem bucuroși la dumneavoastră până ce veți face noua orânduire, dar vă rog să înțelegeți că, în noile condiții, casa va cere un personal considerabil.

— Ce noi condiții?

— Am vrut să spun, domnule, că sir Charles ducea o viață foarte retrasă, și am putut să-i împlinim cerințele numai noi. Fără îndoială însă că dumneavoastră veți voi să aveți mai multă lume în jur, și atunci va fi nevoie să faceți schimbări în personalul de serviciu.

— Vrei să spui că dumneata împreună cu soția dumitale vreți să plecați?

— Numai atunci când nu vă vom pricinui un neajuns, domnule.

— Bine, dar familia dumitale trăiește la Baskerville de mai multe generații, nu-i așa? M-ar mâhni să-mi încep viața aici rupând o veche legătură de familie.

Mi se păru că întrezăresc unele semne de emoție pe fața palidă a feciorului.

— Și eu am același simțământ, domnule; soția mea, de asemenea. Dar, ca să vă spun adevărul, domnule, amândoi i-am fost foarte credincioși lui sir Charles, și moartea lui a însemnat pentru noi o lovitură, iar cele din jur au ajuns să ne fie apăsătoare. Mă tem că niciodată nu ne vom mai simți în voie la castelul Baskerville.

— Și ce aveți de gând să faceți?

— Nădăjduiesc că vom izbuti să înjghebăm o mică afacere. Datorită generozității lui sir Charles avem și mijloace pentru așa ceva. Dar acum, domnule, poate ar fi mai bine să vă conduc în odăile dumneavoastră.

O galerie pătrată, cu balustradă, mărginea jur împrejur partea de sus a sălii celei vechi, de care era legată printr-o scară dublă. Din acest punct central porneau două coridoare lungi ce se întindeau de-a lungul întregii clădiri și în care dădeau toate odăile de dormit. A mea se afla în aceeași aripă cu a lui Baskerville și era aproape vecină cu ea. Încăperile acestea păreau mult mai moderne decât partea centrală a castelului. Iar tapetul deschis la culoare și lumânările numeroase avură darul să-mi schimbe întrucâtva sentimentul sumbru ce mă copleșise încă de la sosire.

Sala de mâncare însă, în care se intra din sala mare, era un loc întunecat și trist: o încăpere lungă, cu o treaptă care despărțea platforma unde lua masa numai familia de partea de jos, rezervată celor ce trăiau sub oblăduirea neamului Baskerville. La un capăt, un balcon pentru muzicanți domina toată încăperea. Deasupra capetelor noastre, grinzi negre sprijineau de-a curmezișul un tavan înnegrit de fum. În lumina făcliilor aprinse, așezate în șiruri, în coloritul și veselia zgomotoasă a unui ospăț din alte vremi, fundalul acesta s-ar fi îndulcit; dar acum,

când în toată încăperea nu erau decât doi domni îmbrăcați în negru, șezând în cercul mic de lumină ce cădea dintr-o lampă cu abajur, fără voie glasul îți scădea în șoaptă, iar cugetul ți se lăsa copleșit. Din umbră, un întreg front de strămoși în fel și fel de veșminte, de la cavalerii elisabetani până la tinerii semeți ai Regenței, ne priveau, ne stinghereau cu tovărășia lor mută. Am fost mai mult tăcuți, iar eu, unul, am fost bucuros când masa s-a terminat și am putut să ne retragem ca să ne fumăm țigările în sala de biliard, construită după moda nouă.

— Drept să vă spun, nu-i un loc prea vesel aici, îmi spuse sir Henry. Cred că încet-încet te poți deprinde cu el, dar deocamdată eu mă simt străin de acest decor. Nu mă mir că unchiul meu a ajuns puțin cam nervos dacă a trăit tot timpul singur într-o casă ca aceasta. Oricum, dacă nu aveți nimic împotrivă, sunt de părere să ne culcăm devreme, și poate că mâine dimineață atmosfera ni se va părea mai plăcută.

Înainte de a mă culca, am tras perdelele la o parte și am privit pe geamul odăii mele. Fereastra dădea asupra peluzei din fața ușii de la intrare. Dincolo de ea, două pâlcuri de copaci foșneau și se legănau în vântul din ce în ce mai puternic. Luna se arăta prin spărturile norilor ce alergau mânați de vânt. În lumina ei rece, am putut vedea dincolo de arbori un contur colțuros de stânci și curba largă și joasă a șesului melancolic. Am tras perdelele la loc, cu sentimentul că această din urmă impresie se lega în chip desăvârșit de tot restul.

Dar nu avea să fie cea din urmă. M-am pomenit obosit și totuși treaz, zvârcolindu-mă fără încetare de pe o parte pe alta, așteptând somnul care nu mai venea. În depărtare, un orologiu bătea sferturile de ceas, dar, în rest, o liniște de moarte domnea peste clădire. Când deodată, în puterea nopții, îmi ajunse la ureche un sunet limpede, de netăgăduit. Era ca un plâns de femeie, ca un geamăt înăbușit și gâtuit al cuiva sfâșiat de o durere nestăpânită. Am sărit din pat și am ascultat cu încordare. Zgomotul nu putea fi prea departe și, cu siguranță, venea din casă. Am ascultat așa o jumătate de ceas, cu nervii încordați, dar n-am mai auzit nimic în afară de clopotele orologiului și de foșnetul iederii de pe ziduri.

CAPITOLUL VII

FAMILIA STAPLETON DE LA VILA MERRIPIT

Frumusețea și prospețimea dimineții următoare izbutiră oarecum să șteargă din cugetele noastre impresia cenușie și apăsătoare pe care ne-o lăsase amândurora primul contact cu castelul Baskerville.

În timp ce eu și sir Henry ne luam gustarea de dimineață, lumina soarelui inunda încăperea prin ferestrele înalte și menouri, proiectând pete difuze prin vitraliile cu steme ce le împodobeau. Panelul întunecat de stejar de pe pereți lucea ca bronzul în razele aurii, și aproape nu-ți mai venea să crezi că aceasta era într-adevăr încăperea care ne sădise în suflete atâta tristețe cu o seară mai înainte.

— Văd că de vină am fost noi, și nu casa, spuse baronetul. Eram obosiți și pătrunși de frig în urma călătoriei, așa că am văzut totul în cenușiu. Iată-ne acum cu forțe noi și binedispuși, așa că totul ne surâde iarăși în jur.

— Și totuși nu a fost numai imaginația noastră, i-am răspuns. Așa, de pildă, n-ați auzit pe cineva – o femeie cred – plângând astă-noapte?

— E ciudat, căci eram pe jumătate adormit și mi s-a părut într-adevăr că aud pe cineva plângând. Am așteptat o vreme, dar nu s-a mai repetat, așa că mi-am spus că, de bună seamă, nu fusese decât un vis.

— Eu am auzit bine și sunt sigur că era într-adevăr un plânset de femeie.

— Trebuie să ne interesăm numaidecât ce a fost.

Sir Henry sună și îl întrebă pe Barrymore dacă nu ne putea da vreo lămurire în privința celor ce auzisem. Mi se păru că fața palidă a feciorului se făcu și mai palidă în timp ce asculta întrebarea stăpânului său.

— În casă nu sunt decât două femei, sir Henry, răspunse el. Una e fata de la bucătărie, care doarme în cealaltă aripă a clădirii. A doua e soția mea, și pot să vă spun că de la ea n-a putut veni acest plânset.

Și totuși, spunând acestea, minți se, pentru că, după gustarea de dimineață, se întâmplă s-o întâlnesc pe doamna Barrymore pe coridorul cel lung al castelului. Soarele îi cădea din plin pe față. Era o femeie corpolentă, cu trăsături greoaie și cu o expresie de asprime în colțul gurii; o trădară însă ochii înroșiți, care îmi aruncară

o privire printre pleoapele umflate. Aşadar ea se tânguise astă-noapte, şi, dacă aşa stăteau lucrurile, soţul ei trebuia să ştie. Totuşi, declarând contrariul, îşi luase asupră-şi riscul evident de a fi descoperit. De ce făcuse oare acest lucru? Şi de ce plânsese ea atât de amarnic? În jurul acestui om cu faţa palidă, al acestui bărbat frumos, cu barba neagră, se şi adunase ceva misterios, se lăsase o umbră. El descoperise cel dintâi trupul neînsufleţit al lui sir Charles, şi toate împrejurările în care se petrecuse moartea bătrânului nu le cunoşteam decât din spusele lui. La urma urmei, nu se putea oare ca Barrymore să fi fost tocmai omul acela pe care îl văzusem în cabrioletă pe strada Regent? Fără îndoială că barba ar fi putut să fie aceeaşi. Ce-i drept, birjarul ne vorbise de un om ceva mai scund, dar asemenea impresii pot fi cu uşurinţă greşite. Cum puteam oare lămuri problema? În primul rând, era clar că trebuie să-l caut pe dirigintele poştei din Grimpen şi să descopăr dacă telegrama de încercare îi fusese predată lui Barrymore însuşi. Oricare ar fi fost răspunsul, aveam cel puţin să pot să-i comunic ceva lui Sherlock Holmes.

După gustarea de dimineaţă, sir Henry avea de cercetat o seamă de acte, aşa încât timpul meu era cât se poate de potrivit pentru mica mea excursie.

Fu o plăcută plimbare de şase kilometri pe marginea zonei de mlaştină, până la un cătun cenuşiu, unde două clădiri mai mari – hanul şi casa doctorului Mortimer – le dominau pe toate celelalte.

Dirigintele poştei, care se întâmpla să fie şi băcanul satului, îşi aduse aminte foarte limpede de telegramă.

— Bineînţeles, domnule, ne răspunse el, am predat telegrama domnului Barrymore întocmai cum am primit instrucţiuni.

— Cine a predat-o?

— Băiatul meu, iată-l! James, tu ai predat săptămâna trecută telegrama domnului Barrymore la castel, nu-i aşa?

— Da, tată, eu am predat-o.

— Chiar lui în mână? am întrebat.

— Păi, el era în pod când am ajuns acolo, aşa că n-am putut să i-o dau chiar lui în mână, dar i-am dat-o doamnei Barrymore, care mi-a făgăduit că are să i-o dea numaidecât.

— Dar l-ai văzut pe domnul Barrymore?

— Nu, domnule, v-am spus că era în pod.

— Dacă nu l-ai văzut, atunci de unde ştii că era în pod?

— Păi, soţia lui trebuie să fi ştiut unde se află, îmi răspunse dirigintele supărat. N-a primit telegrama? Dacă a fost o neînţelegere, atunci să se plângă domnul Barrymore.

Mi se păru de prisos să continui cercetările. Un lucru era însă limpede: nu aveam nicio dovadă că Barrymore n-ar fi fost la Londra în timpul acela, cu toată stratagema folosită de Holmes.

Să presupunem că ar fi fost așa… Să presupunem că el fusese ultimul om care îl mai văzuse pe sir Charles în viață și cel dintâi care să-l urmărească pas cu pas pe noul moștenitor de când se întorsese în Anglia. Ce însemna oare aceasta? Era agentul altora sau urmărea el însuși vreun scop dubios? Ce interes putea să aibă să hărțuiască familia Baskerville? M-am gândit la ciudatul avertisment tăiat din articolul de fond al ziarului *Times*. Era oare opera lui sau fapta altcuiva, care încerca să-i contracareze planurile? Singurul motiv plauzibil era cel la care se gândise sir Henry: anume că, dacă îi putea alunga pe membrii familiei Baskerville speriindu-i, și-ar fi asigurat un cămin plăcut și permanent. Dar, desigur, o astfel de explicație nu se potrivea cu planul vast și sofisticat ce părea să se întindă ca o rețea nevăzută în jurul tânărului baronet. Holmes însuși recunoscuse că, în lunga lui serie de anchete senzaționale, nu dăduse încă peste un caz mai complicat. Întorcându-mă pe drumul singuratic și cenușiu, m-am rugat ca prietenul meu să se elibereze mai curând de îndatoririle lui și să poată veni să-mi ia de pe umeri povara apăsătoare a răspunderii.

Dar, pe neașteptate, zdupăitul unui om care alerga și un glas ce mă striga pe nume mă smulseră din gândurile mele. M-am întors, așteptându-mă să-l văd pe doctorul Mortimer, dar, spre surprinderea mea, după mine alerga un necunoscut. Era un om mic de statură, zvelt, cu fața arsă, cu părul blond-deschis și cu bărbia ieșită în afară. Să tot fi avut între treizeci și patruzeci de ani. Purta un costum cenușiu, iar pe cap, o pălărie de paie. De pe umăr îi atârna o cutie de tablă, din acelea pentru adunat plante, iar într-o mână ținea o plasă verde de prins fluturi.

— Cred că-mi veți ierta îndrăzneala, domnule Watson, mi se adresă el, venind spre mine în fugă. Aici, prin partea locului, toți suntem neformaliști și nu mai așteptăm prezentări protocolare. Poate că ați și auzit de numele meu de la Mortimer, prietenul nostru comun. Mă numesc Stapleton, de la vila Merripit.

— V-aș fi recunoscut de altfel după cutie și după plasă, i-am răspuns eu, căci știam că domnul Stapleton este naturalist. Dar dumneavoastră de unde mă cunoașteți?

— Am trecut pe la Mortimer pe acasă și mi-a spus cine sunteți, în vreme ce treceați prin fața ferestrei cabinetului său. Cum avem același drum, m-am gândit să vă ajung din urmă și să mă prezint. Nădăjduiesc că sir Henry nu se simte prea prost după călătorie, nu?

— Sir Henry e bine, mulțumesc.

— Ne temeam cu toții că, după dramatica moarte a lui sir Charles, noul baronet ar fi putut refuza să locuiască aici. E prea mult să-i ceri unui om bogat să vină aici și să se înmormânteze într-un astfel de loc. Dar cred că nu mai e nevoie să vă spun că faptul acesta ar fi de mare însemnătate pentru satul nostru. Sper că sir Henry nu are vreo superstiție în această privință.

— Nu cred să fie cazul.

— Cunoașteți desigur povestea demonului cu chip de câine ce torturează familia Baskerville, nu-i așa?

— Am auzit de ea.

— E nemaipomenit cât de creduli sunt țăranii de prin partea locului! Oricare e gata să jure că a văzut o asemenea făptură rătăcind prin smârcuri.

Stapleton vorbea zâmbind, dar îi citeam în ochi că lua lucrurile mai în serios.

— Povestea aceasta a avut o mare înrâurire asupra închipuirii lui sir Charles, și sunt sigur că asta a dus la sfârșitul lui tragic.

— Cum așa?

— Era cu nervii atât de uzați, încât apariția oricărui câine s-ar fi putut dovedi fatală pentru inima lui bolnavă. Cred că, în acea ultimă noapte, pe aleea de tisă, trebuie să fi văzut într-adevăr un câine. Bătrânul mi-era drag, și mă temeam să nu i se întâmple vreo nenorocire, căci știam că suferă de inimă.

— De unde știați?

— Îmi spusese prietenul meu Mortimer.

— Așadar, credeți că sir Charles a fost urmărit de un câine și deci a murit de frică?

— Aveți vreo explicație mai bună?

— N-am ajuns încă la nicio concluzie.

— Nici domnul Sherlock Holmes?

Vorbele lui îmi tăiară pentru o clipă răsuflarea, dar fața calmă și privirea directă a însoțitorului meu îmi dovedeau că nu intenționase să dea un atac prin surprindere.

— N-are rost să pretindem că nu vă cunoaștem, domnule Watson, îmi spuse el. Relatările dumneavoastră despre Sherlock Holmes au ajuns până la noi, și să nu credeți că l-ați putea face pe el celebru, iar dumneavoastră să rămâneți necunoscut. Când Mortimer mi-a spus numele dumneavoastră, n-a mai putut să-mi ascundă cine sunteți. Întrucât vă aflați aici, e de la sine înțeles că domnul Sherlock Holmes se interesează de acest caz, și, firește, sunt curios să știu ce părere ar avea.

— Cred că n-am să vă pot răspunde la această întrebare.

— Îmi îngăduiți să vă întreb dacă ne va onora cu vizita sa?

— Deocamdată nu poate părăsi orașul. Este ocupat cu lămurirea altor cazuri.

— Păcat! Ar putea aduce oarecare lumină în acest caz, care pentru noi este atât de întunecat. Cât despre investigațiile dumneavoastră, dacă v-aș putea fi de folos în vreun fel oarecare, nădăjduiesc că veți recurge la serviciile mele. Dacă aș avea măcar o indicație referitoare la natura bănuielilor dumneavoastră sau la cum vă propuneți să cercetați cazul, poate că aș fi în stare chiar din clipa de față să vă dau o mână de ajutor sau vreun sfat.

— Țin să vă spun că sunt aici doar în vizită la sir Henry, prietenul meu, și n-am nevoie de niciun fel de ajutor.

— Minunat! făcu Stapleton. Aveți perfectă dreptate să fiți cu luare-aminte și discret. Am primit o lecție binemeritată, pentru că am săvârșit o indiscreție nelalocul ei, și vă făgăduiesc că pe viitor nu mă voi mai atinge de această problemă.

Ajunseserăm într-un punct unde o cărare îngustă și acoperită cu iarbă se desprindea din drum, șerpuind peste smârcuri. În dreapta se înălța o colină pieptișă, plină de pietroaie scoase cândva dintr-o carieră de granit.

Partea dinspre noi forma un perete stâncos și întunecat, năpădit de ferigi și mărăcini ce creșteau prin adâncituri. În zare, deasupra unei ridicături, plutea un văl de fum cenușiu.

— Pe cărarea asta nu e prea mult de mers până la vila Merripit, îmi spuse Stapleton. Dacă aveți un ceas la dispoziție, mi-ar face mare plăcere să vă prezint surorii mele.

Primul meu gând a fost că n-ar fi trebuit să-l las singur pe sir Henry, dar după aceea mi-am adus aminte de teancul de hârtii și acte de pe biroul lui de lucru. De bună seamă, nu-i puteam fi de niciun folos în acea îndeletnicire. Pe deasupra, Holmes îmi ceruse în mod special să-i cercetez pe toți vecinii castelului ce locuiau în regiunea mlăștinoasă, așa că am răspuns invitației lui Stapleton, și am pornit-o împreună pe cărare.

— Locurile acestea sunt încântătoare, îmi spuse el privind în jur la dunele unduitoare, suluri lungi și verzi, cu coame dantelate de granit, ce se înălțau ca niște fantastice valuri înspumate. Nu te poți sătura de ele. Nici nu vă puteți închipui ce taine minunate ascund ele. Sunt atât de întinse, de sterpe și de misterioase!

— Văd că le cunoașteți bine.

— Nu sunt aici decât de doi ani. Localnicii mă consideră un nou-venit. Am sosit în acest sat la puțin timp după ce sir Charles se stabilise la castel. Dar preocupările mele m-au făcut să explorez bucățică cu bucățică toată regiunea din jur, și aș putea spune că puțini oameni o cunosc mai bine ca mine.

— E atât de greu de cunoscut?

— Foarte greu. Vedeți, de pildă, întinderea mare dinspre nord, de unde țâșnesc colinele acelea ciudate? Puteți deslușiți ceva deosebit la ea?

— Ar fi un bun loc de călărie.

— Era firesc să gândiți așa, și mulți au plătit cu viața pentru că au crezut astfel. Vedeți petele acelea verde-închis răspândite pe cuprinsul ei?

— Da, par a fi porțiuni mai fertile decât restul.

Stapleton izbucni în râs.

— Acolo e marea mlaștină din Grimpen, îmi spuse el. Acolo, un pas greșit înseamnă moarte și pentru oameni, și pentru animale. Chiar ieri am văzut un căluț

rătăcit prin locurile acelea. N-a mai ieşit însă. I-am văzut capul multă vreme săltând din mâl, dar în cele din urmă a fost înghiţit cu totul. Chiar şi pe vreme secetoasă e primejdios să treci pe acolo; cu atât mai mult după ploile acestea de toamnă e un loc de-a dreptul blestemat. Şi totuşi, eu sunt în stare să-mi croiesc drum chiar prin mijlocul nămolurilor şi să mă întorc nevătămat. Doamne, Dumnezeule, uite încă un nenorocit de ponei!

Ceva întunecat la culoare se zvârcolea şi se zbătea prin păpurişul verde. Apoi doar gâtul lung ce se contracta în chinuri de moarte mai zvâcni o dată, şi un muget înspăimântător se înălţă peste mlaştină. Eu aproape că am îngheţat de spaimă, dar nervii însoţitorului meu păreau a fi mai tari.

— S-a dus! făcu el. L-a luat şi pe ăsta mocirla. În două zile, doi – şi poate chiar mai mulţi. Se deprind să meargă prin locurile acelea în anotimpul secetos şi nu-şi dau seama de schimbare decât atunci când mâlul i-a cuprins în ghearele lui. Păcătos loc este marea mlaştină din Grimpen!

— Şi spuneţi că o puteţi străbate?

— Da, sunt doar vreo două cărări, pe care nu poate apuca decât un om foarte cutezător. Eu le-am descoperit.

— Dar ce vă îndeamnă să mergeţi prin locuri atât de îngrozitoare?

— Hm! Vedeţi colinele acelea din dosul mlaştinii? Ele au rămas ca nişte insule, izolate de jur împrejur de mocirla de nepătruns, care în cursul anilor s-a tot întins pe lângă marginile lor. Pe acolo se găsesc plante şi fluturi rari, dacă eşti îndeajuns de dibaci să-i poţi prinde.

— Cândva am să-mi încerc şi eu norocul.

Stapleton mă privi cu uimire.

— Pentru numele lui Dumnezeu, scoateţi-vă din cap asemenea idei! îmi spuse el. O să vă am pe conştiinţă. Vă rog să mă credeţi că nu aveţi sorţi să vă mai întoarceţi viu. Eu sunt în stare să fac drumul acesta numai pentru că recunosc anumite semne foarte complicate.

— Ei, am strigat eu, dar asta ce-o mai fi?

Un geamăt lung şi grav, neînchipuit de trist, trecu peste mlaştină şi cuprinse întreg văzduhul. Totuşi, era cu neputinţă să spui de unde venise. Dintr-un murmur înfundat crescu până ajunse un urlet puternic, apoi se topi iarăşi într-un zumzet melancolic şi vibrant. Stapleton se uită la mine cu o expresie ciudată.

— Ciudat loc mlaştina! făcu el.

— Dar ce e asta?

— Ţăranii spun că este câinele din Baskerville care îşi cheamă prada. L-am mai auzit o dată sau de două ori, dar niciodată atât de tare.

Am privit cu un fior de spaimă în inimă în jur, peste întinderea nesfârşită, stropită cu pete verzi de păpuriş. Nimic nu se clintea pe tot acest spaţiu nemărginit. Doar doi corbi pe o creastă croncăneau de îţi luau auzul.

— Sunteți un om instruit. Cum puteți crede asemenea absurdități? m-am adresat eu lui Stapleton. De unde credeți că vine un sunet atât de ciudat?

— Câteodată, mlaștinile scot sunete ciudate. E noroiul care se așază, apa care țâșnește, sau așa ceva.

— Nu, nu, ăsta este glasul unei vietăți.

— Hm! S-ar putea să fie. Ați auzit vreodată cum țipă bâtlanul?

— Nu, niciodată.

— E o pasăre foarte rară, la drept vorbind, dispărută acum în Anglia. Dar în mlaștină totul e cu putință. Da, da, nu m-aș mira să aflu că sunetul pe care l-am auzit noi era țipătul celui din urmă dintre bâtlani.

— De când sunt n-am auzit ceva mai ciudat și mai sinistru.

— Așa e. Ne aflăm într-un loc care te înfioară. Priviți colina aceea din față. Ce credeți că sunt acelea?

Tot povârnișul pieptiș era acoperit cu țarcuri circulare de piatră cenușie sau cu ceea ce mai rămăsese din ele.

— Dar ce sunt acelea? Țarcuri de oi?

— Nu, sunt locuințele vrednicilor noștri străbuni. Pe locurile acestea mlăștinoase au trăit oameni preistorici și, cum din acea vreme nimeni nu s-a mai așezat pe aici, adăposturile lor primitive se găsesc așa cum le-au lăsat. Sunt ca niște colibe indiene fără acoperiș. Dacă vă împinge curiozitatea să intrați în vreuna, veți vedea vetrele și culcușurile lor…

— Dar e un adevărat oraș. Când a fost locuit?

— E vorba de omul neolitic. Nu avem date precise.

— Și cu ce se îndeletnicea?

— Își păștea turmele pe povârnișurile acestea și învăța să scoată cositorul din măruntaiele pământului, pe vremea când paloșul de bronz a început să înlocuiască securea de piatră. Priviți șanțul acela mare de pe dealul din față. Sunt urmele lăsate de acești oameni. Da, domnule Watson, prin smârcurile acestea veți găsi câteva locuri foarte ciudate. Ah! iertați-mă o clipă; trebuie să fie desigur o ciclopidă!

O musculiță sau un fluture trecuse în zbor peste cărarea noastră. Cât ai clipi, Stapleton se repezi după el cu o energie și o iuțeală neînchipuită. Spre dezamăgirea mea, gâza zbură drept spre mlaștină, dar noul meu tovarăș nu se dădu bătut, ci sări din tufă în tufă după ea, fluturând plasa verde prin aer. Cu hainele lui cenușii și sărind așa în zigzag la voia întâmplării, părea și el o gâză uriașă. Rămăsesem pe loc, privind la goana lui cu un amestec de admirație pentru iscusința-i nemaipomenită și de spaimă ca nu cumva să-i alunece piciorul în mlaștina perfidă, când deodată am auzit zgomot de pași și, întorcându-mă, m-am pomenit față în față cu o femeie. Venise din partea în care o coloană de fum indica locul unde se afla vila Merripit, dar, din pricina faptului că terenul era mai jos

acolo, n-o văzusem decât când ajunsese foarte aproape.

Nu aveam niciun fel de îndoială că era domnișoara Stapleton de care mi se vorbise, mai ales pentru că aici, în smârcuri, trăiau puține femei, și mi-am adus aminte că sora naturalistului îmi fusese descrisă ca o frumusețe. Femeia ce se apropiase de mine era într-adevăr astfel, și încă într-un mod cu totul neobișnuit. Nu exista deosebire mai mare între un frate și o soră, pentru că, pe câtă vreme Stapleton era un om șters, cu părul blond și ochii cenușii, ea era brună, mai brună decât oricare altă brună pe care o văzusem vreodată în Anglia, zveltă, elegantă și înaltă. Fața ei mândră, cu trăsături fine și regulate, ar fi putut să pară nepăsătoare, de n-ar fi trădat-o gura senzuală și ochii frumoși, negri și vioi. Cu înfățișarea ei fără cusur și îmbrăcată atât de elegant, părea într-adevăr o făptură ciudată pe cărarea singuratică dintre mlaștini. Când m-am întors către ea, stătea cu ochii ațintiți spre fratele ei, dar apoi se grăbi să vină spre mine. Eu îmi scosesem pălăria și eram pe punctul să rostesc câteva cuvinte în chip de explicație, când vorbele ei îmi schimbară planul.

— Plecați de aici! îmi spuse. Plecați fără întârziere la Londra!

Nu mi-am putut lua ochii de la ea, atât eram de uluit. Privirea îi scăpără uitându-se la mine și bătu din picior cu nerăbdare.

— De ce să plec? am întrebat-o eu.

— Nu vă pot spune. Vorbea încet, cu glas aprins, cu un ciudat sâsâit în vorbire. Pentru Dumnezeu, faceți așa cum vă spun! Duceți-vă și să nu mai puneți niciodată piciorul aici, în locurile acestea!

— Dar abia am sosit!

— Ce om! exclamă ea. Nu vă puteți da seama când un avertisment este spre binele dumneavoastră? Întoarceți-vă la Londra! Plecați în seara asta! Plecați din acest loc cu orice preț! Sst! Se întoarce fratele meu! Niciun cuvânt din tot ce v-am spus! Sunteți bun să-mi aduceți orhideea din tufișul de acolo? Smârcurile sunt bogate în orhidee, deși ați sosit cam târziu ca să puteți vedea toate frumusețile de aici.

Stapleton își încetase goana după fluturi și venea spre noi gâfâind, cu fața îmbujorată de încordare.

— Ei, Baryl! o strigă el, pe un ton care nu mi se păru prea prietenos.

— Jack, ești foarte încins!

— Da, am alergat după o ciclopidă. Sunt rare și se găsesc cu greu la sfârșit de toamnă. Ce păcat că am scăpat-o! Vorbea nepăsător, dar ochii lui mici, deschiși la culoare, lunecau necontenit de la fată la mine. Văd că ați făcut cunoștință.

— Da. Tocmai îi spuneam lui sir Henry că e cam târziu ca să vadă mlaștina în adevărata ei splendoare.

— Cum? Dar cine crezi tu că este domnul?

— Îmi închipui că e sir Henry Baskerville.

— Nu, nu, am făcut eu. Nu sunt decât un prieten al lui sir Henry. Sunt doctorul Watson.

Chipul ei expresiv se îmbujoră de ciudă.

— Una vorbim, și alta ne înțelegem, spuse.

— Cum așa, doar nici n-ați avut când să vorbiți! făcu fratele ei cu aceeași privire cercetătoare.

— Am vorbit ca și cum domnul doctor Watson ar fi fost localnic, și nicidecum un simplu vizitator, răspunse ea. Nu cred că îl interesează prea mult pe dumnealui dacă a trecut sau nu vremea orhideelor. Dar nu-i așa că o să veniți cu noi să vedeți vila Merripit?

După o scurtă plimbare, am ajuns. Era o casă mohorâtă de felul celor din această regiune mlăștinoasă, cândva, în vremurile ei bune, fermă a vreunui crescător de vite, acum însă transformată în locuință modernă. Era înconjurată de o livadă, dar, ca de obicei în astfel de locuri, copacii crescuseră chirciți și piperniciți, iar peisajul îți lăsa o impresie meschină și melancolică.

Ne întâmpină un om de serviciu ciudat, uscat, îmbrăcat în haine ponosite și bătrân, ce părea că se potrivește de minune cu casa. Interiorul era totuși alcătuit din încăperi mari, elegant mobilate, ce păreau să trădeze gustul doamnei. Privind pe fereastră spre smârcurile nesfârșite, presărate cu bolovani de granit, întinzându-se fără întrerupere până în zarea depărtată, mă întrebam cu mirare ce putuse să-i determine pe acest om cu educație aleasă și pe frumoasa lui soră să trăiască pe asemenea meleaguri.

— Ne-am ales un loc cam ciudat, nu-i așa? mi se adresă el ca răspuns, parcă, la gândurile mele. Și totuși, facem tot ce putem ca să fim mulțumiți, nu-i așa Baryl?

— Foarte mulțumiți, răspunse ea, dar fără urmă de convingere în glas.

— Am avut o școală, spuse Stapleton. Era în nordul Angliei, dar, pentru un om cu temperamentul meu, munca aceasta era prea mecanică și neinteresantă. Totuși, privilegiul de a trăi în preajma tineretului, de a-l ajuta să-și formeze mintea fragedă, de a-i imprima propriul tău fel de a fi și idealurile tale, mi-a fost foarte scump. Soarta ne-a fost însă împotrivă. O gravă epidemie a izbucnit în regiune, și mi-au murit trei băieți. Școala nu și-a mai putut reveni din această încercare, și o mare parte din capitalul meu a rămas pierdut pe vecie. Totuși, de n-aș fi lipsit de plăcuta tovărășie a băieților, aș putea chiar să mă bucur de propria mea nenorocire, pentru că, dată fiind înclinația mea deosebită spre botanică și zoologie, găsesc aici un teren de lucru nemărginit, iar sora mea este tot atât de îndrăgostită de natură pe cât sunt și eu. Toate acestea, domnule Watson, vi le spun pentru că v-am văzut cu ce expresie priveați mlaștina pe fereastra noastră.

— Fără îndoială, mi-a trecut prin minte că trebuie să fie o existență cam tristă, mai puțin poate pentru dumneavoastră, cât pentru sora dumneavoastră.

— Nu, nu, nu sunt tristă niciodată, se grăbi ea să spună. Avem cărți, avem cercetări de făcut și mai avem și vecini interesanți. Domnul doctor Mortimer este unul din cei mai învățați oameni în specialitatea lui. Sărmanul sir Charles era și el un tovarăș minunat. L-am cunoscut foarte bine, și nu pot să vă spun cât de mult ne lipsește! Ce credeți, oare ar fi nepotrivit să-i fac o vizită lui sir Henry după-amiază, ca să putem face cunoștință?

— Sunt sigur că ar fi încântat.

— Atunci poate îi veți transmite dumneavoastră dorința mea. Atât cât putem, vom încerca să-i facem viața mai plăcută, până se va obișnui cu noul mediu. Domnule Watson, nu vreți să urcați, ca să-mi vedeți colecția de lepidoptere? Cred că e cea mai completă din tot sud-vestul Angliei. Până când vă uitați la ea, o să fie gata și masa.

Eu însă eram nerăbdător să mă întorc la îndatoririle mele. Mlaștina cea tristă, moartea nefericitului ponei, urletul acela sinistru care-mi amintise înspăimântătoarea legendă a familiei Baskerville îmi umpluseră sufletul de tristețe. Și la toate aceste impresii mai mult sau mai puțin nedeslușite se adăuga avertismentul limpede și clar pe care domnișoara Stapleton mi-l dăduse cu atâta sinceritate, încât nu mă îndoiam că trebuie să fi avut un motiv serios și puternic s-o facă. M-am împotrivit tuturor stăruințelor gazdelor de a rămâne la masă și am făcut cale întoarsă pe cărarea acoperită de iarbă pe care venisem.

Se pare totuși că, pentru cunoscători, exista și o cale mai scurtă, fiindcă, înainte de a ieși la drum, am rămas uimit s-o văd pe domnișoara Stapleton șezând pe o piatră de pe marginea cărării. Fața îi era minunat îmbujorată de efortul depus, și își ținea mâna în șold.

— Am fugit cât am putut ca să vă ies înainte, domnule Watson, îmi spuse ea. Nici n-am avut timp să-mi pun pălăria. Nu pot să zăbovesc prea mult, pentru că fratele meu ar putea să-mi simtă lipsa. Voiam doar să vă spun că îmi pare foarte rău de greșeala grosolană pe care am făcut-o luându-vă drept sir Henry. Vă rog să uitați cuvintele pe care vi le-am spus și care nu au nicio legătură cu dumneavoastră.

— Dar nu le pot uita, domnișoară Stapleton, i-am răspuns eu. Sunt prieten cu sir Henry și situația lui mă interesează îndeaproape. Spuneți-mi, de ce doreați atât de mult ca sir Henry să se întoarcă la Londra?

— Un capriciu femeiesc, domnule Watson. Când mă veți cunoaște mai bine, vă veți da seama că nu pot întotdeauna să explic logic tot ceea ce spun sau fac.

— Nu, nu se poate. Îmi aduc aminte cum vă tremura glasul. Îmi aduc aminte ce privire aveați! Vă rog, vă rog să fiți sinceră cu mine, domnișoară Stapleton, pentru că, de când am venit aici, am sentimentul că sunt împresurat de negură. Viața a devenit pentru mine ca mocirla aceea mare din Grimpen.

Pretutindeni ochiuri mici și verzi în care te poți scufunda și nici o călăuză care să-ți arate poteca. Așa că vă rog să-mi spuneți tot ce ați avut în minte, și vă făgăduiesc că-i voi transmite lui sir Henry avertismentul dumneavoastră.

Pe fața ei se citi o clipă șovăiala, dar privirea îi împietri din nou când începu să vorbească.

— Faceți prea mare caz de lucrul acesta, domnule doctor Watson, zise ea. Și eu, și fratele meu am fost foarte zguduiți de moartea lui sir Charles. L-am cunoscut îndeaproape, pentru că plimbarea lui preferată era prin locurile acestea mlăștinoase, în drum spre noi. Se afla mereu sub impresia puternică a blestemului aceluia ce atârnă asupra familiei lui, și, când s-a petrecut tragedia, am avut sentimentul că temerile pe care le mărturisea trebuie să fi avut un oarecare temei. De aceea am fost atât de nenorocită când un alt membru al familiei a venit să se stabilească aici. Și am crezut că trebuie să i se atragă atenția asupra primejdiei ce-l amenință. E tot ce voiam să-i spun.

— Dar despre ce primejdie e vorba?

— Cunoașteți povestea cu câinele?

— Nu cred în asemenea absurdități.

— Eu însă cred. Dacă aveți vreo înrâurire asupra lui sir Henry, faceți-l să părăsească locul acesta care a fost dintotdeauna fatal întregii lui familii. Lumea e mare. De ce și-ar dori să trăiască într-un loc atât de primejdios?

— Poate tocmai pentru că este un loc primejdios. Așa e felul lui sir Henry. Mă tem că, dacă nu-mi dați măcar câteva informații mai clare, va fi cu neputință să-l facem să plece.

— Nu pot să spun nimic clar, pentru că nu știu nimic clar.

— Aș dori să vă pun încă o întrebare, domnișoară Stapleton. Dacă nu v-ați gândit decât la aceasta când ați vorbit prima oară cu mine, atunci de ce ați ținut ca fratele dumneavoastră să nu audă ceea ce îmi spuneați? Nici el și nici nimeni altcineva n-ar fi putut avea ceva împotrivă.

— Fratele meu se teme ca nu cumva castelul să rămână nelocuit, pentru că el se gândește la binele sărmanilor oameni din smârcurile acestea. S-ar supăra foarte tare să afle că am spus ceva care l-ar putea determina pe sir Henry să plece. Acum socot că mi-am făcut datoria și nu mai am nimic de adăugat. Trebuie să mă întorc, pentru că s-ar putea ca fratele meu să aibă nevoie de mine și să își dea seama că ne-am întâlnit. La revedere!

Se întoarse și în câteva clipe dispăru printre pietroaiele răspândite ici-colo, în timp ce eu, cu sufletul plin de temeri nedesluşite, mi-am urmat drumul spre castelul Baskerville.

CAPITOLUL VIII

PRIMUL RAPORT AL DOCTORULUI WATSON

De aici înainte voi relata desfăşurarea întâmplărilor transcriind scrisorile ce stau grămadă pe masă, în faţa mea, şi pe care i le-am trimis lui Sherlock Holmes. Îmi lipseşte doar o pagină, altminteri sunt intacte, aşa cum le-am scris, şi înfăţişează impresiile şi temerile pe care le-am încercat în clipele acelea cu mult mai exact decât ar fi putut-o face memoria mea, chiar dacă întâmplările acelea tragice mi s-au întipărit în minte atât de clar.

„Castelul Baskerville, 13 octombrie

Dragul meu Holmes,
scrisoarea şi telegramele pe care ţi le-am trimis înainte te-au ţinut la curent, aproape pas cu pas, cu toate câte s-au petrecut în colţul acesta de lume, cel mai uitat de Dumnezeu. Cu cât stai mai mult aici, cu atât sufletul îţi este din ce în ce mai stăpânit de duhul mlaştinii, de imensitatea şi farmecul ei înfricoşător. Din clipa în care ai păşit în inima ei, te-ai desprins de toate însemnele Angliei moderne, dar, pe de altă parte, în orice colţişor al ei, observi aşezările şi întocmirile omului preistoric. Când te plimbi, vezi de jur împrejur numai locuinţe ale acelei seminţii uitate, cu mormintele şi monoliţii uriaşi care – după cum se presupune – le-au slujit de temple. Privind la colibele lor de piatră cenuşie, aciuate pe povârnişuri brăzdate, uiţi în ce vreme trăieşti, şi, dacă ai vedea vreun bărbat păros, acoperit cu piei, ieşind pe brânci pe uşa scundă ca să-şi potrivească o săgeată cu vârful de piatră pe coarda arcului, ţi s-ar părea că prezenţa lui aici e mai firească decât a ta. E ciudat cum au putut să trăiască atât de mulţi pe un loc care, de când lumea, e cunoscut drept întru totul neroditor. Nu sunt arheolog, dar pot să-mi închipui că e vorba de un neam paşnic, asuprit, oameni ce-au fost siliţi să accepte un ţinut pe care alţii nu au vrut să-l ocupe.

Dar toate acestea sunt străine de misiunea pe care mi-ai încredinţat-o şi poate că vor fi cu totul neinteresante pentru felul dumitale atât de practic. Nu pot

să uit ce puțin te interesează dacă Soarele se învârte în jurul Pământului sau Pământul în jurul Soarelui, așa că mă voi întoarce la faptele ce-l privesc pe sir Henry Baskerville.

Nu ai primit niciun raport în privința celor petrecute în ultimele zile pentru că până acum nu s-a întâmplat nimic important. După aceea însă, s-a petrecut un fapt foarte ciudat, pe care am să ți-l povestesc la momentul potrivit. Mai întâi însă trebuie să-ți aduc la cunoștință alte câteva lucruri.

Unul dintre ele – de care am vorbit prea puțin – este pușcăriașul care a evadat și se ascunde prin ținuturile acestea mlăștinoase. Există acum motive întemeiate pentru a crede că a plecat totuși de prin partea locului, spre marea ușurare a familiilor singuratice din regiunea aceasta. S-au scurs cincisprezece zile de când a evadat, și în tot acest timp nici n-a fost văzut și nici nu s-a auzit nimic despre el. Fără îndoială, e greu de închipuit că a putut rezista aici în smârcuri în tot acest timp. Dacă ar fi vorba doar de găsit ascunziș, de bună seamă că aceasta n-ar fi fost o problemă. Oricare din colibele de piatră de aici i-ar putea sluji de adăpost. Dar nu se găsește nimic de mâncare, afară doar dacă n-o fi prins și înjunghiat vreo oaie. De aceea se crede că a plecat mai departe, astfel că fermierii de pe aici pot dormi liniștiți.

În casa aceasta suntem patru bărbați voinici, așa că ne putem apăra pielea, dar, când mă gândesc la Stapletoni, mărturisesc că mă cuprinde neliniștea. Locuiesc la mulți kilometri depărtare de oricine le-ar putea veni în ajutor. O slujnică, un servitor bătrân, sora și fratele – și el nu prea voinic –, aceștia sunt toți. N-ar avea nicio putere dacă ar cădea în mâinile unei brute dezlănțuite cum e acest criminal din Notting Hill, în cazul când i-ar trece vreodată prin cap să săvârșească o spargere. Atât sir Henry, cât și eu suntem îngrijorați de situația lor, și hotărâserăm ca Perkins, vizitiul, să meargă să doarmă acolo. Numai că Stapleton nici nu vrea să audă de așa ceva.

Apoi întâmplarea face ca prietenul nostru, baronetul, să îi poarte un interes neobișnuit drăgălașei noastre vecine. Nu e de mirare, pentru că, în locul acesta singuratic, timpul apasă greu asupra unui om plin de temperament cum este el, și apoi femeia este foarte atrăgătoare și frumoasă. Are ceva exotic, meridional, într-un contrast ciudat cu fratele ei, rece și nepăsător. Cu toate acestea, și el pare a fi un fel de foc care mocnește. E clar că are o influență foarte puternică asupra ei, pentru că întotdeauna o văd trăgând cu coada ochiului spre el atunci când vorbește, ca și cum i-ar cere încuviințarea pentru tot ceea ce spune. Cred că e bun cu ea, dar în strălucirea metalică a ochilor și în conturul precis al buzelor lui subțiri se vădește o natură foarte hotărâtă și poate chiar dură. În omul acesta vei găsi un material interesant de studiu.

Din prima zi a venit să-i facă o vizită lui Baskerville, și chiar în dimineața următoare ne-a luat pe amândoi să ne arate locul unde se crede că și-ar avea

izvorul legenda dezmățatului Hugo. Am făcut o excursie de câțiva kilometri, trecând peste mlaștini, până într-un loc atât de trist, încât el singur ne-ar fi putut sugera toată povestea. Am dat peste o vale scurtă, printre stânci colțuroase, ce duce spre un loc deschis, acoperit de iarbă și împestrițat de flori albe ca bumbacul. În inima acestui loc se înalță două pietre mari, roase și ascuțite în partea de sus, încât seamănă cu colții uriași și nimicitori ai unei fiare monstruoase. Totul se potrivea de minune cu scena tragediei de odinioară. Sir Henry a arătat mult interes și l-a întrebat pe Stapleton în mai multe rânduri dacă crede că supranaturalul poate într-adevăr să se amestece în treburile oamenilor. Vorbea pe un ton glumeț, dar se vedea că era foarte serios. Stapleton se arăta reținut în răspunsuri, dar se putea observa lesne că spunea mai puțin decât ar fi putut spune, că nu spunea tot ceea ce credea, din considerație pentru sentimentele baronetului. Ne-a povestit și alte cazuri asemănătoare cu familii ce au avut de suferit de pe urma vreunui duh necurat și ne-a lăsat impresia că împărtășește întru totul părerile populare.

La înapoiere am rămas la masă la vila Merripit și acolo sir Henry a cunoscut-o pe domnișoara Stapleton. De cum a zărit-o, s-a văzut că era puternic atras de ea, și tare m-aș mira ca simțămintele lor să nu fie reciproce. În drum spre casă aducea mereu vorba despre ea, și de atunci n-a trecut zi în care să nu-i vedem ori pe Stapleton, ori pe sora lui. Diseară iau masa aici și e vorba ca săptămâna viitoare să ne ducem noi la ei. Oricine și-ar putea închipui că o asemenea legătură ar fi bine-venită pentru Stapleton. Cu toate acestea, am surprins de multe ori pe chipul lui o expresie de categorică dezaprobare ori de câte ori sir Henry se arăta deosebit de atent cu sora lui. Fără îndoială că o iubește foarte mult și fără ea ar duce o viață singuratică; dar, dacă s-ar opune unei căsătorii atât de strălucite, ar da dovadă de cel mai mare egoism. Totuși sunt sigur că nu vrea ca simpatia lor să se transforme în dragoste, și de mai multe ori mi-am dat seama că face tot ce-i stă în putință ca să-i împiedice să fie *tête-à-tête*.

Așadar, recomandările dumitale de a nu-l lăsa pe sir Henry să meargă singur vor deveni cu mult mai greu de împlinit dacă la toate celelalte greutăți ale noastre se va adăuga și o poveste de dragoste. În scurtă vreme, reputația mea ar avea de suferit dacă ar trebui să îndeplinesc literă cu literă dispozițiile pe care mi le-ai dat.

A doua zi – joi, ca să fiu mai precis –, doctorul Mortimer a luat masa cu noi. Făcuse săpături într-o movilă de pământ de la Long-Down și descoperise un craniu preistoric, fapt ce îl bucura nespus de mult. N-am văzut încă om mai entuziast ca el. Mai târziu au venit și cei doi Stapletoni, și, la cererea lui sir Henry, doctorul ne-a luat pe toți și ne-a dus pe aleea de tisă, ca să ne arate întocmai cum s-au petrecut lucrurile în noaptea fatală. Aleea de tisă e o cale lungă și tristă între doi pereți înalți de gard viu, tăiat cu foarfeca, cu câte o fâșie îngustă de iarbă de fiecare parte. La celălalt capăt se află un pavilion de vară, vechi și părăginit. Cam pe la

jumătatea drumului se găsește poarta dinspre mlaștină, o poartă albă, de lemn, cu clanță, unde bătrânul sir Charles și-a scuturat scrumul de țigară. Dincolo de ea se întinde nesfârșitul ținut mlăștinos. Mi-am adus aminte de ipotezele pe care le făceai și am încercat să-mi închipui tot ce se întâmplase. În timp ce bătrânul stătea acolo în picioare, pesemne că a văzut venind ceva dinspre smârcuri, ceva ce l-a îngrozit în așa hal, încât și-a ieșit din fire, a luat-o la fugă până ce a murit de spaimă și de istovire. A fugit prin tunelul acesta lung și sumbru. Dar de cine să fi fugit oare? De vreun câine ciobănesc de prin mlaștini? Sau de vreun duh cu chip de câine, negru și monstruos? Oare Barrymore cel palid și atât de politicos știe mai mult și se ferește să vorbească? Totul este vag și confuz, dar în toate stăruie umbra întunecată a crimei.

De când ți-am scris ultima scrisoare am mai cunoscut un vecin: pe domnul Frankland de la Lafter Hall, care locuiește la vreo șase kilometri la sud de noi, un bărbat în vârstă, cu fața roșcovană, cu părul alb, un tip coleric. E un cercetător pasionat al dreptului britanic și a cheltuit o avere cu procesele. Se luptă pentru plăcerea de a lupta. Și e pregătit să argumenteze la fel de bine orice latură a unei chestiuni, așa că nu e de mirare că această plăcere îl costă o avere. Câteodată interzice un drept de trecere și-i desfide pe cei de la comună să încerce să-l recupereze. Alteori dărâmă cu propriile mâini vreun gard și declară că pe acolo a fost loc de trecere de când lumea, provocându-l astfel pe proprietar să-l urmărească în justiție pentru încălcarea dreptului de proprietate. Cunoaște bine vechiul drept seniorial și comunal și își pune în practică cunoștințele când în favoarea, când împotriva locuitorilor din Fernworthy, așa că, din timp în timp, se întâmplă sau să fie purtat în triumf pe ulițele satului, sau să fie ars în efigie – în funcție de isprava pe care a făcut-o. Se spune că în clipa de față are șapte procese pe rol, care după cât se pare îi vor înghiți și ceea ce i-a mai rămas din avere și în felul acesta îi vor tăia ghearele și îl vor face inofensiv pe viitor. Lăsând deoparte chestiunile de ordin juridic, pare să fie un om cumsecade și simpatic, și ți-am pomenit de el numai pentru că ai stăruit să-ți descriu toți oamenii ce vin în legătură cu noi. Deocamdată mai are o preocupare ciudată: fiind astronom amator, are un telescop foarte puternic cu care stă pe acoperișul casei și iscodește locurile cât e ziua de lungă, nădăjduind să-l descopere pe pușcăriașul evadat. Dacă s-ar mărgini doar la atât tot ar fi bine, dar se zvonește că are de gând să-l dea în judecată pe doctorul Mortimer pentru profanare de morminte fără consimțământul rudelor apropiate, întrucât a deshumat craniul acela din epoca neolitică din movila de la Long-Down. Ne ajută să ieșim din monotonie și dă vieții de aici o notă hazlie, de care avem neapărată nevoie.

Și acum, după ce te-am pus la curent cu pușcăriașul evadat, cu cei doi Stapletoni, cu doctorul Mortimer și cu Frankland de la Lafter Hall, să-mi îngădui să închei cu cel mai important fapt și să-ți vorbesc ceva mai mult despre familia

Barrymore și mai ales despre ce a ieșit la iveală, în chip surprinzător, ieri-seară.

Mai întâi în legătură cu telegrama cu răspuns plătit pe care am expediat-o din Londra ca să ne încredințăm dacă Barrymore era într-adevăr aici: Ți-am explicat că declarația dirigintelui poștei arată că răspunsul n-are valoare și că nu avem nicio dovadă pro sau contra. I-am spus lui sir Henry cum stau lucrurile, drept care el, fără ocol, așa cum îi e felul, l-a chemat pe Barrymore și l-a întrebat dacă telegrama aceea a primit-o el personal. Barrymore a răspuns că da.

— Băiatul ți-a înmânat-o chiar dumitale? l-a întrebat sir Henry.

Barrymore s-a uitat mirat la el și a rămas o clipă pe gânduri.

— Nu, a răspuns el. Chiar atunci eram în pod și soția mea mi-a adus-o acolo sus.

— Ai răspuns dumneata personal?

— Nu, i-am spus soției mele ce să răspundă, și ea a coborât ca să scrie textul.

Seara, Barrymore a adus vorba despre chestiunea aceasta din proprie inițiativă.

— Nu înțeleg de ce mi-ați pus întrebările acelea azi-dimineață, sir Henry, s-a interesat el. Nădăjduiesc că nu aveau ca scop să demonstreze că aș fi făcut ceva ca să vă pierdeți încrederea în mine.

Sir Henry a căutat să-l asigure că nu și, ca să-l liniștească, i-a dat o mare parte din hainele lui vechi, căci îi sosise toată garnitura din Londra.

Doamna Barrymore ne interesează în chip deosebit. E o persoană greoaie, corpolentă, foarte mărginită, cât se poate de respectabilă și înclinată spre puritanism. Nu cred să existe persoană mai puțin emotivă ca ea. Totuși ți-am spus că din prima noapte am auzit-o plângând cu amar, iar de atunci am observat de mai multe ori urme de lacrimi pe chipul ei. Se vede că o roade vreun necaz mare. Uneori mă întreb dacă n-o urmărește amintirea unei fapte nelegiuite, alteori bănuiesc că Barrymore e un soț tiran. Totdeauna am avut impresia că în caracterul acestui om există ceva ciudat și dubios, dar întâmplarea de aseară mi-a întărit toate bănuielile.

Și totuși, faptul în sine ar putea să pară un lucru de nimic. Știi doar că de obicei eu nu dorm prea adânc. De când stau însă la pândă în casa asta, somnul îmi este și mai ușor. Noaptea trecută, cam pe la ora două, am fost trezit de un pas ce se furișa prin fața odăii mele. M-am dat jos din pat, am deschis ușa și am aruncat o privire afară. O umbră lungă și neagră aluneca pe coridor. Era un om ce mergea în vârful picioarelor pe parchet, ținând o lumânare în mână. Era doar în pantaloni și cămașă și cu picioarele goale. Abia am putut să-i deslușesc silueta, dar după statură nu încăpea nicio îndoială că era Barrymore. Mergea foarte încet și cu băgare de seamă. Iar în tot aspectul lui era ceva de răufăcător, ceva nespus de vinovat.

Ți-am scris că la mijlocul coridorului e un balcon ce se întinde de jur

împrejurul sălii mari, dar că trece mai departe și în aripa cealaltă. Am așteptat până nu l-am mai văzut, apoi m-am luat după el. Când eu terminasem de ocolit balconul, Barrymore ajunsese în capătul cel mai îndepărtat al coridorului, și, după licăritul luminii printr-o ușă deschisă, mi-am putut da seama că intrase într-o odaie. În aripa aceasta, toate odăile sunt nemobilate și nelocuite, așa că intrarea lui în acea cameră părea ceva neînchipuit de misterios. Lumina strălucea nemișcată, ca și cum omul ar fi încremenit. M-am strecurat pe coridor cât am putut de tiptil și am aruncat o privire pe după colțul ușii. Barrymore se aplecase spre fereastră, cu lumânarea aproape de geam. Ședea pe jumătate întors spre mine, așa că puteam să-l văd din profil, și fața îi era încordată de așteptare în timp ce privea spre bezna mlaștinii. S-a uitat într-acolo câteva minute, foarte atent. Apoi a scos un geamăt adânc și, cu un gest de nerăbdare, a stins lumânarea. M-am întors degrabă în odaie, și, foarte curând după aceea, s-au auzit și pașii furișați strecurându-se înapoi din expediția întreprinsă. Mult mai târziu, când abia aţipisem, am auzit o cheie răsucindu-se undeva într-o broască, dar n-aș putea spune de unde venea zgomotul. Nu pot să-mi dau seama încă ce tâlc să aibă toate astea, dar în casa aceasta tristă se pune la cale o uneltire tainică, pe care, mai devreme sau mai târziu, o vom da în vileag. Nu vreau să-ți umplu capul cu teoriile mele, mai ales că mi-ai cerut să-ți relatez doar fapte. Azi-dimineață am vorbit îndelung cu sir Henry și am elaborat un plan de luptă, întemeiat pe observațiile mele de astă-noapte. Nu vreau să vorbesc despre acest plan de pe acum, dar sunt sigur că viitorul meu raport va fi foarte interesant de citit.”

CAPITOLUL IX

AL DOILEA RAPORT AL DOCTORULUI WATSON

„Castelul Baskerville, 15 octombrie

Dragă Holmes,
dacă în primele zile ale misiunii mele am fost silit să te las fără prea multe ştiri, trebuie să-ţi spun că acum am de lucru şi pentru timpul pierdut, pentru că evenimentele au început să se precipite. Raportul anterior l-am încheiat cu o notă însemnată despre Barrymore, iar acum am adunat un întreg sac de noutăţi care – dacă nu greşesc – te vor umple de uimire. Lucrurile au luat o întorsătură pe care n-am putut-o bănui. În ultimele patruzeci şi opt de ore, pe de o parte s-au limpezit, pe de altă parte s-au complicat. Dar am să-ţi povestesc toate, şi dumneata ai să judeci singur.

Înainte de gustarea de dimineaţă, a doua zi după întâmplarea pe care ţi-am relatat-o, am ieşit pe coridor, ca să cercetez odaia în care Barrymore intrase noaptea trecută. Fereastra dinspre apus, prin care privise atât de încordat, are – după câte am băgat de seamă – o particularitate faţă de celelalte ferestre ale casei: de acolo se poate vedea cel mai bine ţinutul mlaştinilor. O deschizătură între doi arbori îţi îngăduie, dacă te afli la fereastra aceea, să priveşti direct asupra mlaştinii, în vreme ce de la toate celelalte ferestre nu poţi avea decât o privelişte incompletă. Prin urmare, Barrymore trebuie să fi căutat ceva sau pe cineva de pe locul acela, pentru că numai această fereastră putea sluji scopului pe care-l urmărea. Noaptea a fost foarte întunecoasă, încât e greu să-mi închipui cum ar fi putut să vadă pe cineva. Am fost înclinat să cred că ar fi o intrigă de dragoste. Aceasta ar fi explicat mişcările lui furişe şi neliniştea soţiei lui. Bărbatul e chipeş, foarte bine înzestrat ca să răpească inima unei fete de la ţară, aşa că această presupunere părea să aibă un oarecare temei. Uşa pe care am auzit-o deschizându-se după ce m-am întors în cameră ar fi putut să însemne că ieşise ca să se ducă la vreo întâlnire tainică. Aşa priveam lucrurile în dimineaţa aceea, şi îţi spun ce anume bănuiam eu că se

întâmplă, deși după aceea s-a dovedit că bănuielile mele au fost neîntemeiate.

Oricare ar fi fost însă explicația comportării lui Barrymore, am simțit că, păstrând-o numai pentru mine până ce aș fi fost în stare s-o explic, îmi asumam o răspundere mai mare decât aș fi putut să port. Am avut o întrevedere cu baronetul în odaia lui de lucru, după gustarea de dimineață, și i-am povestit tot ceea ce văzusem. S-a arătat mai puțin mirat decât mă așteptam.

— Știam că Barrymore umblă noaptea și aveam de gând să vorbesc cu el în chestiunea aceasta, mi-a răspuns el. De două sau de trei ori i-am auzit pașii pe coridor, trecând și înapoindu-se la ora de care vorbiți.

— Poate că se duce la fereastra aceea în fiecare noapte, am spus eu.

— S-ar putea, dar, dacă așa stau lucrurile, ar trebui să-l supraveghem și să vedem ce urmărește. Mă întreb ce ar face prietenul dumitale Holmes dacă ar fi aici?

— Cred că ar face chiar ceea ce propuneți dumneavoastră acum, am spus eu. L-ar urmări pe Barrymore, ca să vadă ce face.

— În cazul acesta, să-l urmărim împreună!

— Cu siguranță, o să ne simtă.

— Omul e cam surd și, la urma urmei, trebuie să ne încercăm norocul. La noapte vom veghea în odaia mea și îl vom aștepta să treacă.

Sir Henry și-a frecat mâinile de plăcere, și se vedea că salută isprava aceasta ca pe o ieșire din viața oarecum monotonă a acestui ținut.

Baronetul a luat legătura cu arhitectul care a întocmit planurile pentru sir Charles, precum și cu un antreprenor din Londra, așa încât așteptăm ca în curând să înceapă aici mari prefaceri. Au venit decoratori, tâmplari de mobilă și tapițeri de la Plymouth și, bineînțeles, prietenul nostru are idei mărețe și înțelege să nu economisească nici trudă și nici cheltuială ca să restaureze faima familiei sale. După ce clădirea va fi renovată și mobilată din nou, nu va mai avea nevoie, ca totul să fie desăvârșit, decât de o soție. Între noi fie vorba, sunt semne foarte grăitoare că treaba asta n-o să întârzie, dacă și doamna o dorește, căci rar am văzut bărbat mai îndrăgostit de o femeie decât este el de frumoasa noastră vecină, miss Stapleton. Și totuși, cursul acestei iubiri sincere nu e chiar atât de liniștit cum s-ar putea crede. Astăzi, de pildă, apele au fost tulburate de niște valuri stârnite pe neașteptate, care i-au pricinuit prietenului nostru o consternare și o tulburare grozave.

După conversația de care ți-am pomenit, în legătură cu Barrymore, sir Henry și-a pus pălăria pe cap, pregătindu-se să plece. Bineînțeles, am făcut și eu același lucru.

— Ce? Mergi și dumneata, Watson? m-a întrebat el, privindu-mă ciudat.

— Depinde dacă mergeți sau nu spre mlaștină, i-am răspuns eu.

— Da, într-acolo mă duc.

— Ei bine, știți ce instrucțiuni am primit. Îmi pare rău că trebuie să mă țin

după dumneavoastră, dar ați auzit cu câtă seriozitate a stăruit Holmes să nu vă părăsesc o clipă și mai ales ca nu cumva să mergeți singur prin mlaștini.

Sir Henry mi-a pus atunci mâna pe umăr cu un zâmbet binevoitor.

— Dragă prietene, mi-a spus el, Holmes, cu toată înțelepciunea lui, n-a prevăzut unele lucruri care s-au petrecut de când am venit aici. Mă înțelegi? Sunt sigur că ești cel din urmă om din lume căruia i-ar plăcea să-mi strice socotelile. Trebuie să merg singur.

M-am văzut pus în cea mai neplăcută situație. Nu știam ce să spun și ce să fac și, până să iau eu o hotărâre, el își și apucase bastonul și plecase. Când m-am gândit însă mai bine la situație, conștiința m-a mustrat amar că îl lăsasem, oricare ar fi fost pretextul, să-mi scape din ochi. Îmi închipuiam cum am să mă simt când am să dau ochii cu dumneata și am să-ți mărturisesc că s-a întâmplat o nenorocire din pricină că n-am ținut seama de instrucțiunile pe care mi le-ai dat. Îți spun drept că la gândul acesta am roșit. Nici acum n-ar fi târziu ca să-l ajung din urmă, mi-am spus eu, și am pornit pe dată spre vila Merripit. Am luat-o la goană cât mă țineau puterile, dar nici urmă de sir Henry, până la punctul în care cărarea se bifurca. Acolo, temându-mă să n-o apuc într-o direcție greșită, m-am suit pe o colină din vârful căreia puteam să văd la distanță – e vorba de colina aceea în care e săpată cariera de granit. Atunci l-am zărit numaidecât. Era pe cărarea ce duce printre mlaștini, cam la jumătate de kilometru depărtare, și alături de el se afla o doamnă, ce nu putea fi decât domnișoara Stapleton. Era limpede că se înțeleseseră și că întâlnirea lor fusese fixată dinainte. Mergeau încet mai departe, cufundați într-o discuție, și am văzut cum ea făcea gesturi repezi și scurte cu mâinile, ca și cum ceea ce spunea era foarte important, în vreme ce el asculta atent, iar o dată sau de două ori a protestat cu tărie, dând din cap. M-am furișat printre niște stânci ca să-i pândesc, întrebându-mă foarte încurcat ce am să fac după aceea. Să-i urmăresc și să trag cu urechea la ceea ce vorbeau ar fi fost o jignire, cu toate că era de datoria mea să nu-l scap din ochi. Să-l spionezi pe un prieten e o misiune urâtă. Totuși nu-mi rămânea decât să-l supraveghez de acolo de pe colină și după aceea să-mi ușurez conștiința mărturisindu-i ceea ce făcusem. E drept că, dacă l-ar fi amenințat vreo primejdie neașteptată, eram prea departe ca să-l pot ajuta, și totuși sunt sigur că ai să-mi dai dreptate că mă aflam într-o situație foarte delicată și că altceva mai bun nu puteam face. Prietenul nostru sir Henry împreună cu doamna s-au oprit pe cărare și păreau adânc cufundați în convorbire, când deodată am băgat de seamă că nu eram singurul martor al întrevederii lor.

Un fel de ghemotoc verde ce plutea în aer mi-a atras privirea, și o altă aruncătură de ochi mi-a arătat că forma aceea era mânuită printr-un băț de către un om ce se strecura prin hârtoapele terenului accidentat. Era Stapleton, cu fileul lui de prins fluturi, și se afla cu mult mai aproape de cei doi decât eram eu. Părea chiar că se îndreaptă spre ei. În clipa aceea, sir Henry a tras-o pe neașteptate pe

domnișoara Stapleton spre dânsul, cuprinzând-o cu brațul. Mi s-a părut însă că ea se ferea, ținându-și fața întoarsă de la el. Sir Henry și-a plecat capul spre capul ei, dar domnișoara Stapleton a ridicat o mână, ca și când ar fi vrut să se păzească. În clipa următoare i-am văzut sărind în lături și întorcându-se degrabă. Pricina acestei întreruperi era Stapleton. Fugea ca un sălbatic spre ei, cu fileul acela caraghios bălăbănindu-se după el. Gesticula și aproape că țopăia de enervare în fața celor doi îndrăgostiți. Nu pot să-mi închipui ce s-a petrecut, dar mi s-a părut că Stapleton l-a jignit pe sir Henry, care încerca să dea explicații, înfuriindu-se că celălalt refuză să le primească. Tânăra se închisese într-o tăcere mândră. Până la urmă, Stapleton, întorcându-se pe călcâie, i-a făcut niște gesturi categorice surorii lui, care, după ce i-a aruncat o privire nehotărâtă lui sir Henry, a pornit alături de fratele ei. Gesturile furioase ale naturalistului arătau că era supărat și pe ea. Baronetul a rămas o clipă în loc uitându-se după ei, apoi a pornit-o încet-încet înapoi pe drumul pe care venise, cu capul plecat, imaginea însăși a disperării.

N-am putut să-mi dau seama ce însemnau toate acestea, dar m-a cuprins o rușine de nedescris că fusesem martorul unei scene atât de intime fără ca prietenul meu s-o fi știut. De aceea am coborât în goană colina și la poalele ei m-am întâlnit cu sir Henry. Fața îi era congestionată de mânie, iar fruntea încruntată ca la un om scos din fire, care nu mai știa ce să facă.

— Ei, Watson! De unde ai răsărit? m-a întrebat el. Să nu-mi spui că până la urmă ai venit după mine!

I-am explicat totul: că găsisem cu cale că nu se putea să rămân la castel, că mă luasem după el și că fusesem martor la cele întâmplate. O clipă m-a fulgerat cu privirea, dar sinceritatea mea l-a dezarmat, potolindu-i mânia, și până la urmă a izbucnit într-un râs plin de amărăciune.

— Ai fi putut crede că în inima mlaștinilor ești la adăpost, când vrei să fii singur, mi-a spus el, dar ducă-se dracului de treabă, parcă s-a vorbit toată lumea din regiunea asta să iasă să mă vadă cum îmi fac declarațiile de dragoste. Și încă ce sărmană declarație de dragoste! Dumneata unde ți-ai rezervat locul?

— Am stat pe colină.

— Ai stat în ultimul rând. Fratele ei însă a stat în fotoliu de orchestră. L-ai văzut cum s-a năpustit asupra noastră?

— Da, l-am văzut.

— Ți-ai pus vreodată problema că acest frate al ei ar putea fi nebun?

— Nu pot să spun că mi-ar fi trecut așa ceva prin cap.

— Nici mie. Până astăzi l-am crezut în toate mințile, dar îți spun drept că unul din noi doi trebuie pus în cămașă de forță. Dar ce se petrece oare cu mine, Watson? De câteva săptămâni trăiești alături de mine. Hai, spune-mi drept: crezi că e ceva care m-ar putea împiedica să fiu un soț bun pentru femeia pe care o iubesc?

— Cred că nu.

— În privința poziției mele sociale, cred că nu se pot face obiecțiuni. Așa că probabil cu persoana mea are ce are Stapleton. Și de ce oare? Nu știu să fi adus vreodată de când sunt pe lume vreo jignire vreunui bărbat sau vreunei femei, și totuși, el nu îmi îngăduie să-i ating surorii sale nici măcar vârful degetelor.

— V-a spus el așa ceva?

— Da și încă multe altele. Îți spun cinstit, Watson, n-o cunosc decât de vreo câteva săptămâni, dar din prima zi mi-am dat seama că această femeie e făcută pentru mine, și ea de asemenea s-a arătat fericită ori de câte ori am fost împreună. Îți jur că așa e, în ochii femeilor e o lumină care spune mai mult decât vorbele. Dar el nu ne-a lăsat niciodată să fim împreună, și abia azi am avut pentru prima oară prilejul să schimb câteva cuvinte cu ea între patru ochi. Era bucuroasă că ne întâlnim, dar nu despre dragoste ar fi vrut ea să vorbească, și, dacă ar fi putut, nici pe mine nu m-ar fi lăsat să vorbesc. Ținea morțiș să-mi spună că aici e un loc primejdios și că ea n-o să fie fericită până când n-am să plec de pe meleagurile acestea. I-am spus atunci că, de când am zărit-o, nu mai am nicio grabă să plec și că, dacă ține într-adevăr la plecarea mea, singurul mod în care își poate îndeplini dorința e să facă în așa fel încât să vină cu mine. Și în același limbaj i-am propus să se căsătorească cu mine, dar, înainte ca ea să apuce să-mi dea un răspuns, a apărut fratele ei, care s-a năpustit asupra noastră cu o înfățișare de nebun. De mânie se făcuse alb ca varul, și ochii spălăciți îi scânteiau de furie. Ce fac cu fata? Cum de am îndrăznit să mă port atât de jignitor cu ea? Mi-am închipuit eu oare că, dacă sunt baronet, pot să-mi fac de cap? De n-ar fi fost fratele ei, aș fi știut eu cum să-i răspund. I-am spus că nu văd de ce ar trebui să-mi fie rușine de sentimentele ce le nutresc față de sora lui și că nădăjduiesc că ea îmi va face cinstea să-mi fie soție. Dar vorbele acestea n-au îndulcit situația defel, așa că mi-am ieșit și eu din fire și i-am vorbit în cuvinte mai aspre decât poate s-ar fi cuvenit, ținând seama că era de față sora lui. Și, după cum ai văzut, totul s-a sfârșit cu plecarea lor, iar eu sunt atât de uluit, cum nu cred să fie altul pe lume. Watson, spune-mi, te rog, ce înseamnă toate acestea, și îți voi rămâne atât de îndatorat încât n-aș putea să te răsplătesc vreodată.

Am încercat să-i dau câteva explicații, dar eram și eu cu totul încurcat. Titlul prietenului nostru, averea, vârsta, caracterul și înfățișarea, toate erau în favoarea lui, și nu știu nimic ce ar putea să-i fie împotrivă afară de acel blestemat destin care apasă asupra familiei lui. E de mirare că încercările lui au fost respinse atât de brutal, fără ca fata să fie întrebată măcar ce părere are, iar ea a acceptat situația fără să se împotrivească. Dar presupunerile noastre au încetat în urma vizitei lui Stapleton din această după-amiază. A venit să-și ceară iertare pentru necuviința din cursul dimineții și, după o lungă convorbire între patru ochi cu sir Henry, în biroul lui, discuția s-a terminat cu repararea definitivă a rupturii, și, ca semn că așa este, vinerea viitoare suntem invitați să cinăm la vila Merripit.

— Nici acum nu pot spune că nu-i nebun, mi-a declarat după aceea sir Henry. Nu pot să uit privirea ochilor lui azi-dimineață când s-a repezit la mine, dar trebuie să recunosc că nimeni nu și-ar fi putut cere iertare într-un chip mai frumos.

— A explicat în vreun fel această purtare a sa?

— Pentru el, sora lui înseamnă totul în viață, a spus. E foarte firesc, și sunt bucuros că știe s-o prețuiască. Au fost nedespărțiți, și, după cum pretinde el, e un om tare singuratic, neavând-o decât pe ea ca tovarăș, așa încât gândul de a o pierde îl îngrozește. Mai spune că nu și-a dat seama că eu începusem să mă îndrăgostesc de ea, iar când a văzut cu ochii lui că lucrurile stau astfel și că ea ar putea să-l părăsească, a suferit un șoc atât de puternic, încât un timp nici măcar n-a fost răspunzător de cele ce a spus sau a făcut. Era mâhnit de toate cele petrecute și a recunoscut ce nebunie și ce egoism este din partea lui să-și închipuie că ar putea ține lângă el, toată viața, o femeie atât de frumoasă cum este sora lui. Dacă totuși trebuie să-l părăsească, ar prefera s-o facă pentru un vecin ca mine decât pentru altcineva. Oricum, pentru el a fost o lovitură, și îi va trebui o bucată de vreme ca să se deprindă cu gândul. În ce-l privește, e gata să-și retragă orice împotrivire dacă îi făgăduiesc să las lucrurile așa cum sunt, timp de trei luni, și în tot acest timp să mă mulțumesc doar cu prietenia surorii lui, fără a-i pretinde dragostea. I-am făgăduit aceasta, și lucrurile au rămas aici.

Unul din micile noastre mistere s-a lămurit. E mare lucru să putem spune că am dat undeva de fundul mlaștinii acesteia în care plutim. Știm în sfârșit acum de ce Stapleton îl privea încruntat pe pretendentul surorii lui, chiar dacă acest pretendent prezintă atâtea avantaje. Și acum trec mai departe la alt fir pe care l-am scos din ghemotocul acesta încurcat. Și anume, trec la misterul hohotelor pe care le-am auzit noaptea, la misterul chipului plâns al doamnei Barrymore, la feciorul care umblă în taină noaptea la fereastra cu zăbrele din aripa de apus a castelului. Poți să mă feliciți, dragă Holmes, și să-mi spui că nu te-am dezamăgit ca reprezentant al dumitale… că nu-ți pare rău de încrederea pe care mi-ai arătat-o atunci când m-ai trimis aici. Într-o singură noapte am lămurit cu desăvârșire toate lucrurile acestea.

Am spus „într-o singură noapte”, dar, de fapt, adevărul e că a fost vorba de două nopți, pentru că în prima nu s-a petrecut nimic. Am vegheat împreună cu sir Henry, în odaia lui, până aproape de trei noaptea, dar n-am auzit niciun fel de zgomot în afară de bătaia ceasului de deasupra scării. A fost o veghe melancolică și care a luat sfârșit în clipa când fiecare am adormit în scaunul unde ședeam. Din fericire, nu ne-am lăsat descurajați și am hotărât să mai încercăm o dată. Noaptea următoare am făcut lampa mică și am început să fumăm, ferindu-ne să facem cel mai mic zgomot. E de necrezut cât de încet se scurgeau ceasurile, și totuși eram susținuți de aceeași nerăbdare și interes pe care trebuie să le simtă și vânătorul când pândește capcana în care nădăjduiește să-i cadă vânatul. A bătut unu, și pe

urmă două, și eram gata din nou să ne lăsăm cuprinși de deznădejde, când deodată am tresărit amândoi, gata să sărim de pe scaune, cu nervii, deși obosiți, din nou întinși. Auziserăm un scârțâit de pași pe coridor. L-am ascultat trecând cât se poate de furiș, până s-a topit în depărtare. Atunci baronetul a deschis încetișor ușa și am pornit în urmărire. Omul nostru făcuse ocolul galeriei și întregul coridor zăcea în beznă. Ne-am furișat cu multă băgare de seamă în cealaltă aripă a castelului. Abia am avut timp să zărim chipul bărbatului înalt, cu barba neagră, adus de umeri, ce mergea pe coridor în vârful picioarelor. Apoi a intrat pe aceeași ușă ca și prima oară, și lumina slabă a lumânării se contura în întuneric, lăsând să pătrundă doar o singură rază galbenă prin beznа coridorului. Ne-am strecurat cu băgare de seamă pe parchet, încercând fiecare scândurică înainte de a îndrăzni să ne lăsăm cu toată greutatea pe ea. Avuseserăm grijă să ne lăsăm încălțămintea în odaie, dar, chiar și așa, scândurile vechi scârțâiau și trosneau sub pasul nostru. Câteodată mi se părea cu neputință ca Barrymore să nu ne simtă apropierea. Din fericire, e cam surd și era cu totul absorbit de ceea ce făcea. Când, în sfârșit, am ajuns la ușă și am aruncat o privire înăuntru, l-am văzut aplecându-se spre fereastră, cu lumânarea în mână, cu fața-i albă și crispată lipită de geam, la fel cum îl văzusem cu două nopți mai înainte.

Nu făcurăm niciun plan de luptă, dar baronetul e un om pentru care calea directă e cea mai firească. A intrat în odaie, și, când l-a văzut, Barrymore, de uimire, a sărit de la fereastră, trăgând aer în piept cu un șuierat puternic, și a rămas stană în fața noastră, livid și tremurând. Ochii negri care-i străluceau pe fața albă ca o mască erau plini de spaimă și de uimire și priveau când la sir Henry, când la mine.

— Ce faci aici, Barrymore?

— Nimic, domnule!

Era atât de neliniștit, că abia putea să vorbească, iar umbrele jucau în sus și în jos din pricină că mâna în care ținea lumânarea îi tremura.

— Fereastra, domnule! Noaptea dau o raită să văd dacă sunt închise!

— La etaj?

— Da, domnule, la toate ferestrele.

— Ascultă, Barrymore! i s-a adresat sir Henry cu asprime. Ne-am hotărât să smulgem tot adevărul de la tine, așa că vei fi scutit de neplăceri dacă ni-l spui mai curând. Hai! Acum! Fără minciuni! Spune, ce făceai la fereastră?

Omul s-a uitat la noi deznădăjduit și își frângea mâinile ca unul ce se află la fundul temerii și al nenorocirii.

— Nu făceam niciun rău, domnule. Țineam lumânarea la fereastră.

— Și de ce țineai lumânarea la fereastră?

— Nu mă întrebați, sir Henry… nu mă întrebați. Pe cinstea mea, domnule, nu e o taină a mea și nu v-o pot mărturisi. Dacă m-ar privi numai pe mine, nu aș

cuteza să v-o ascund.

Deodată mi-a venit o idee neașteptată, și am luat lumânarea de pe pervazul ferestrei, unde o pusese feciorul.

— Trebuie s-o fi ținut ca semnal, am spus eu. Să vedem dacă primim răspuns.

Am ținut lumânarea așa cum o ținuse el și am privit afară, în bezna nopții. Abia de puteam deslușì conturul negru al arborilor pe întinderea ceva mai închisă a câmpiei, căci luna intrase în nori. Apoi am scos un strigăt de bucurie, căci o lumină galbenă, măruntă cât o împunsătură de ac, a fulgerat deodată prin vălul de întuneric și a strălucit stăruitor în centrul cadrului negru al ferestrei.

— Iată! am strigat eu.

— Nu, nu, domnule, nu e nimic! a izbucnit atunci feciorul. Vă asigur, domnule…

— Watson, plimbă lumina de-a curmezișul ferestrei! mi-a strigat baronetul. Vezi dacă și celălalt o mișcă! Tot mai tăgăduiești că nu e semnal, derbedeule? Hai, vorbește! Cu cine de acolo te-ai înhăitat și ce uneltiri ați pus la cale?

Pe fața omului se putea citi o expresie vizibilă de sfidare.

— Asta mă privește doar pe mine, și nu pe dumneavoastră. N-am nimic de spus.

— Atunci să pleci imediat din serviciul meu.

— Foarte bine, domnule! Dacă trebuie, plec.

— Ți-ai mâncat omenia, să știi. Ei drăcie! Ar trebui să-ți fie rușine de tine însuți! Familia ta trăiește pe lângă a mea de mai bine de o sută de ani sub acest acoperământ, și descopăr că ești vârât în cine știe ce complot pus la cale împotriva mea!

— Nu, nu, domnule, nu-i împotriva dumneavoastră! s-a auzit un glas de femeie, și doamna Barrymore, mai palidă și mai înspăimântată decât soțul ei, s-a ivit în ușă. Înfățișarea ei masivă, în șal și numai în fustă, ar fi părut comică, de nu i-ai fi putut citi puternicele sentimente întipărite pe față.

— Trebuie să plecăm, Elisa. S-a sfârșit. Poți să împachetezi lucrurile, i-a spus bărbatul ei.

— Vai, John, John, unde te-am adus! Eu sunt de vină, sir Henry… numai eu. A făcut totul numai pentru liniștea mea, și numai eu l-am rugat!

— Atunci, vorbește! Ce înseamnă asta?

— Nefericitul meu frate moare de foame acolo pe câmpie. Nu-l putem lăsa să piară lângă ușa noastră. Lumina e un semn pentru el că i-am pregătit ceva de mâncare, și lumina din față, de acolo, arată locul unde trebuie dusă hrana.

— Așa? Fratele dumitale e…

— Pușcăriașul evadat, domnule… Selden criminalul.

— Asta e adevărat, domnule, a spus atunci Barrymore. V-am spus că nu e taina mea și că nu v-o pot mărturisi eu, dar acum ați aflat-o, și vedeți că, dacă a fost vreun complot, nu a fost împotriva dumneavoastră.

Așa că aceasta este explicația expedițiilor furișe din toiul nopții și a lumânării din fereastră. Atât sir Henry, cât și eu ne uitam amândoi uluiți la femeie. E oare cu putință ca ființa aceasta respectabilă și impunătoare să fie din aceeași plămadă cu unul din cei mai vestiți criminali din țară?

— Da, domnule, numele meu de față e Selden, și el e fratele meu mai mic. Când era copil, l-am răsfățat prea mult și i-am făcut toate voile, până ce-a ajuns să creadă că lumea e făcută doar pentru plăcerea lui și că poate să facă tot ce poftește. Apoi, când s-a făcut mai mare, s-a înhăitat cu niște haimanale și parcă a intrat satana în el, până ce a vârât-o pe mama în mormânt și a târât numele nostru în mocirlă. Din crimă în crimă s-a cufundat tot mai adânc în marasm, încât numai îndurarea Celui de sus l-a smuls din ghearele călăului, dar pentru mine, domnule, a rămas același băiețaș cu păr cârlionțat cu care m-am jucat ca soră mai mare. De astă dată a evadat din închisoare, domnule. Știa că sunt aici și că n-aveam să-l las fără ajutor. Ce puteam să fac când într-o noapte s-a furișat până aici, ostenit și mort de foame, cu gardienii pe urmele lui? L-am luat înăuntru, l-am hrănit și l-am îngrijit. Pe urmă ați venit dumneavoastră, și fratele meu a găsit cu cale că în câmpie e un adăpost mai bun ca oriunde, până ce se vor mai potoli urmăririle, așa că el a rămas acolo. Dar de atunci, la fiecare două nopți ne încredințăm că mai e acolo punând o lumină la fereastră, și, dacă avem răspuns, soțul meu îi duce ceva pâine și carne. În fiecare zi nădăjduim că a plecat, dar, câtă vreme îl știm acolo, nu-l putem lăsa în voia soartei. Acesta-i tot adevărul, și vă rog să luați aminte că, dacă există o vină în toate acestea, apoi nu este a soțului meu, ci a mea, căci pentru mine a făptuit totul.

Cuvintele femeii izvorau dintr-o adâncă sinceritate și ne-au încredințat pe deplin.

— E adevărat, Barrymore?

— Da, sir Henry. Cuvânt cu cuvânt.

— Bine. Nu pot să te învinuiesc că te-ai dat de partea soției dumitale. Uită tot ce am spus! Duceți-vă în odaia voastră, și mâine dimineață vom mai vorbi despre această chestiune.

După ce au plecat, noi doi ne-am uitat iarăși pe fereastră. Sir Henry a deschis-o în lături, și vântul rece al nopții a pătruns înăuntru, suflând peste fețele noastre.

Dincolo, departe, în adâncul întunecat, licărea încă firicelul acela subțire de lumină galbenă.

— Sunt uimit de îndrăzneala lui, a spus sir Henry.

— Pare să fie așezat în așa fel, încât lumina să nu poată fi văzută decât de

aici.

— Tot ce se poate. La ce distanță să fie? Cam cât crezi că e până acolo?

— Cred că e dincolo de creasta Cleft.

— Nu cred să fie mai mult de doi-trei kilometri.

— Cel mult.

— Da, nu poate fi departe, de vreme ce Barrymore trebuie să-i ducă hrană. Și el, blestematul, așteaptă lângă lumânare. Ei, drăcia dracului! Watson, mă duc să-l prind!

Mi-a trecut și mie prin cap același lucru. Poate că, dacă soții Barrymore ne-ar fi arătat încredere, nu ne-am fi gândit la aceasta, dar trebuise să le smulgem taina. Omul acela e o primejdie pentru societate, un scelerat pentru care nu există milă sau iertare. Nu ne-am fi făcut decât datoria profitând de această împrejurare ca să-l trimitem iarăși acolo de unde nu poate să vatăme pe nimeni. Din pricina firii lui brutale și violente, alții vor plăti scump dacă noi stăm cu mâinile legate. În fiecare noapte, vecinii noștri Stapleton ar putea să fie atacați de el, și numai acest gând l-a făcut pe sir Henry foarte dornic de o aventură.

— Merg și eu, i-am spus.

— Atunci ia-ți revolverul și pune-ți cizmele! Cu cât o pornim mai repede, cu atât o să fie mai bine, pentru că s-ar putea ca individul să stingă lumina și s-o șteargă.

În cinci minute ieșeam pe ușă, gata de plecare în expediție. Am trecut grăbiți prin boschetele întunecate, strecurându-ne prin șuierul trist al vântului de toamnă și prin foșnetul frunzelor ce cădeau. Aerul nopții era apăsător și mirosea a mucegai și putregai. În răstimpuri, luna se ivea pentru o clipă, dar norii erau mereu mânați pe bolta cerului și abia pășiserăm în câmpie, când a început să cadă o ploaie măruntă. Lumina ardea încă nemișcată înaintea noastră.

— Sunteți înarmat? am întrebat eu.

— Am biciul ăsta de vânătoare.

— Trebuie să ne năpustim asupra lui, repede, pentru că se spune că e un individ capabil de orice. Să-l luăm prin surprindere și să punem mâna pe el înainte de a avea răgaz să se împotrivească.

— Mă întreb, Watson, a adăugat baronetul, ce-ar spune Holmes despre toate acestea? Cum e cu ceasul acela al întunericului, când puterile răului se dezlănțuie?

Drept răspuns la cuvintele lui, din bezna fără granițe a câmpiei se înălță deodată acel urlet sinistru pe care îl mai auzisem acolo, pe marginea mlaștinii Grimpen. A venit purtat de vânt în tăcerea nopții, mai întâi ca un murmur prelung, apoi ca un muget din ce în ce mai puternic și, în sfârșit, ca un geamăt trist, și apoi s-a stins. După aceea a răsunat iarăși, strident, sălbatic și amenințător, umplând întregul văzduh. Baronetul m-a prins de braț și, în întunecimea nopții, i-am zărit

chipul făcându-se alb ca varul.

— Doamne, Dumnezeule! Ce-i asta, Watson?

— Nu știu, un geamăt al câmpiei. L-am mai auzit o dată.

S-a stins undeva în depărtare, apoi ne-a învăluit o tăcere desăvârșită. Am rămas cu urechile ciulite, dar n-am mai auzit nimic.

— Watson, mi-a spus iarăși baronetul, acesta-i urlet de câine.

Mie mi-a înghețat sângele în vine, în vreme ce în glasul lui se strecurase un accent ce trăda spaima nestăpânită ce-l cuprinsese.

— Ei ce spun despre urletul acesta?

— Care ei?

— Oamenii de prin partea locului.

— Vai, dar oamenii aceștia sunt înapoiați! De ce să plecați urechea la ce spun ei?

— Hai, Watson, spune-mi! Spune-mi!

M-am codit să-i spun, dar n-am putut să scap până la urmă.

— Ei bine, spun că ar fi urletul câinelui din Baskerville.

Sir Henry a gemut mai întâi, apoi a rămas tăcut câteva clipe.

— Câine era, a spus el în sfârșit. Dar părea că vine de la o distanță de kilometri întregi. Dintr-acolo, din față, cred.

— E greu de spus din ce parte.

— A crescut odată cu vântul și s-a stins odată cu el. Nu-i în partea aceea mlaștina cea mare din Grimpen?

— Ba da.

— Hm! De acolo trebuie să fi venit. Ia spune, Watson, dumneata nu crezi că era un urlet de câine? Doar nu-s copil. Nu te teme să-mi spui adevărul!

— Când l-am auzit prima oară eram cu Stapleton. El spunea că ar putea fi țipătul vreunei păsări ciudate.

— Nu, nu! Câine era. Dumnezeule, să fie oare ceva adevărat în toate poveștile acelea? E cu putință să fiu într-adevăr în primejdie dintr-o pricină atât de învăluită în mister? Nu crezi și dumneata, Watson? Spune!

— Nu, nu!

— Și totuși, una e să râzi de istoria asta la Londra, și alta să te afli aici în bezna de pe câmpie și să auzi un urlet ca acela! Și apoi, unchiul meu. Lângă locul unde s-a prăbușit el erau urmele unui câine. Toate se înlănțuiesc. Nu cred că sunt un fricos, dar urletul acela parcă mi-a înghețat sângele în vine. Ia te uită la mâinile mele!

Erau reci ca un sloi de gheață.

— Mâine o să vă simțiți mai bine.

— Nu cred că o să-mi pot alunga urletul acela din urechi. Ce crezi că trebuie să facem acum?

— Să ne întoarcem?

— Nici gând! Am plecat ca să-l prindem pe omul acela şi trebuie să-l prindem. Suntem pe urmele puşcăriaşului şi cu o fantomă de câine pe urmele noastre. Hai! O să vedem într-un sfârşit dacă pe câmpia aceasta stearpă s-au dezlănţuit toţi demonii din adâncuri.

Înaintam încet-încet prin bezna din jur, pe care se proiectau fantomatic colinele negre şi stâncoase, iar în faţă pata galbenă de lumină ce ardea încremenită. Nimic nu te poate amăgi mai mult ca distanţa ce te desparte de o lumină într-o noapte neagră ca păcura, licăritul acela ce ţi se pare când departe în zare, când la doi paşi de tine. Dar am văzut, în sfârşit, de unde venea şi atunci am ştiut că suntem într-adevăr foarte aproape de ea. O lampă cu fitil era fixată într-o scobitură de stâncă, apărată din toate părţile ca să nu pătrundă vântul la ea şi ca să nu fie văzută decât dinspre castelul Baskerville. Ne-am apropiat ascunzându-ne după un bolovan mare de granit şi, plecându-ne pe după el, ne-am uitat cu atenţie la lumina-semnal. Cât de straniu părea să vezi acolo, în inima câmpiei, o lampă care arde singură şi nicio urmă de viaţă în jur! Doar o singură flacără galbenă şi luciul stâncii de o parte şi de alta.

— Acum ce facem? mi-a şoptit sir Henry.

— Să aşteptăm aici. Trebuie să fie prin preajmă. Să vedem dacă nu-l putem măcar zări.

Abia rostisem aceste vorbe, când amândoi l-am şi văzut. Peste stâncile în crăpătura cărora ardea lampa se arătă o faţă galbenă şi hâdă, parcă înfiptă între ele, un chip de animal înfiorător, brăzdat şi însemnat în întregime de patimi josnice. Plin de noroi, cu barba zbârlită, încadrat de un păr încâlcit, părea mai degrabă a fi faţa unuia din sălbaticii aceia de demult care au locuit cândva în colibele de pe colină. Lumina ce-l bătea de jos în sus se reflecta în ochii mici şi vii, care sfredeleau cu sălbăticie întunericul în dreapta şi în stânga, de parcă ar fi fost ai unei fiare şirete şi sălbatice ce simţise paşi de vânător pe urmă-i.

De bună seamă că ceva îi trezise bănuiala. Ar fi fost cu putinţă ca Barrymore să aibă un cod de semnale speciale, pe care noi nu-l respectaserăm, sau poate că individul bănuia din alte pricini că nu erau toate în ordine, dar am putut desluşi o teamă pe faţa lui înrăită. Dintr-o clipă într-alta putea să azvârle lumina şi să se mistuie în beznă. De aceea şi eu, şi sir Henry am făcut deodată un salt. În aceeaşi clipă, puşcăriaşul a urlat la noi cu un potop de blesteme şi a răsturnat o bucată de stâncă, care s-a prăbuşit peste pietroiul ce ne adăpostea. O clipă, când a sărit în picioare şi a rupt-o la fugă, i-am întrezărit statura mică şi îndesată, bine clădită. Chiar atunci, din fericire, luna a ieşit dintre nori. Ne-am repezit peste creasta colinei şi l-am zărit de cealaltă parte pe omul nostru fugind la vale, sărind peste pietroaiele din cale cu atâta dibăcie, de parcă ar fi fost o capră de munte. Cu un foc de revolver bine ochit l-aş fi putut doborî, dar luasem arma cu mine ca să

mă apăr în cazul când aș fi fost atacat și nicidecum să împușc un om neînarmat care fugea.

Amândoi eram alergători ageri și bine antrenați, dar ne-am dat seama pe dată că nu aveam sorți să-l prindem. L-am zărit multă vreme în bătaia lunii, până când n-a mai rămas decât un punct ce se mișca repede printre pietroaie spre povârnișul unei coline îndepărtate. Am alergat până ne-am pierdut respirația, dar spațiul dintre noi și el creștea mereu. În sfârșit, ne-am oprit și ne-am așezat gâfâind pe doi bolovani, urmărindu-l cum dispare în depărtare.

În clipa aceea însă s-a întâmplat un lucru bizar, neașteptat. Ne ridicaserăm de pe bolovani ca să ne întoarcem și să plecăm spre casă, după ce ne lăsaserăm păgubași de urmărire. Luna coborâse atât de mult pe cer, încât ajunsese în dreapta noastră, și coama colțuroasă a unei creste de granit se înălța până la marginea de jos a discului de argint. Și acolo sus, puternic conturat, negru ca o statuie de ebonită pe fondul strălucitor, am văzut chipul unui om ce stătea pe creastă. Să nu-ți închipui, Holmes, că era o nălucă. Te încredințez că l-am văzut foarte limpede. Atât cât am putut să-mi dau seama, omul avea o statură înaltă și zveltă. Stătea cu picioarele puțin în lături și cu mâinile încrucișate, iar capul îl ținea aplecat, ca și cum ar fi pus la cale cine știe ce lucruri infernale în fața pustiului nemărginit de mărăcini și bolovani de granit ce se întindea la picioarele lui. Ar fi putut să fie duhul acelui loc înfiorător. Nici vorbă că nu era pușcăriașul. Acesta ajunsese departe de locul unde ne aflam. Pe deasupra, omul de pe creastă avea o statură cu mult mai înaltă. Am scos un ușor strigăt de uimire și am întins mâna să-l arăt baronetului, dar, în clipa în care m-am întors, a dispărut. Culmea aspră de granit era la locul ei, trecând încă peste marginea de jos a lunii, dar tăcuta și împietrita arătare nu se mai vedea pe creastă.

Am vrut să mă duc într-acolo și să cercetez creasta, dar era la o distanță destul de mare. Nervii lui sir Henry erau încă încordați de urletul acela care îi reamintise lugubra poveste a familiei sale și nu avea chef de o altă aventură. Pe omul singuratic de pe creastă nu-l văzuse, și nu putea să simtă tresărirea pe care mi-o pricinuise mie această prezență stranie, cu atitudinea ei amenințătoare.

— E fără îndoială vreun gardian, a fost de părere sir Henry. E plină câmpia de ei, de când a evadat individul acesta.

Explicația lui ar putea fi cea adevărată, dar aș vrea să am și alte dovezi în privința aceasta. Astăzi avem de gând să comunicăm celor în drept de la Princetown unde să-l caute pe evadat, dar e păcat că n-am izbutit noi să-l ducem înapoi acolo.

Acestea au fost întâmplările și isprăvile din noaptea trecută, și trebuie să recunoști, dragă Holmes, că, pentru un raport, ți-am dat destule amănunte. Multe din cele ce ți-am spus n-au desigur nicio însemnătate, dar m-am gândit că cel mai bun lucru este să-ți comunic absolut toate faptele și să te las pe dumneata să le

alegi pe cele ce îți vor fi de folos și te vor ajuta să tragi concluziile ce se impun. Desigur că facem progrese. În ce-i privește pe soții Barrymore, am descoperit pricina purtării lor, și faptul acesta a lămurit foarte mult situația. Dar câmpia cu misterele și cu ciudatele ființe ce o populează rămâne la fel de nepătrunsă. Poate în raportul viitor voi fi în măsură să-ți aduc o oarecare lumină și în această privință. Cel mai bun lucru ar fi să vii aici, la noi.”

CAPITOLUL X

FRAGMENTE DIN JURNALUL DOCTORULUI WATSON

Până aici am fost în măsură să citez din rapoartele pe care i le-am înaintat lui Sherlock Holmes în primele zile. Acum însă am ajuns la un punct în relatările mele unde sunt nevoit să părăsesc această metodă și să mă sprijin iarăși pe amintiri, ajutat de jurnalul pe care l-am ținut la vremea aceea. Câteva fragmente din jurnal mă vor conduce la acele scene care mi s-au întipărit în minte până în cele mai mici amănunte, într-un chip de neuitat. Așadar, merg mai departe cu povestirea, pornind de a doua zi dimineața după noaptea în care l-am urmărit fără succes pe pușcăriaș și am făcut cunoștință cu alte întâmplări ciudate de prin acele locuri mlăștinoase.

„16 octombrie. Zi întunecată și cețoasă, cu ploaie deasă. Casa e învăluită în nori ce se rostogolesc și se ridică ici-colo ca să arate unduirile triste ale mlaștinii, cu dâre subțiri și argintii pe povârnișurile colinelor și cu bolovanii îndepărtați, ale căror suprafețe ude strălucesc în lumină. Melancolia s-a cuibărit și în afară, și înăuntru. Baronetul e copleșit de gânduri negre după emoțiile din noaptea trecută. Eu însumi simt pe suflet o povară și presimțirea unei primejdii apropiate – a unei primejdii mereu prezente, cu atât mai groaznică, cu cât nu sunt în stare s-o deslușesc.

Și oare această presimțire să fie fără pricină? Să analizăm lungul șir de întâmplări care se învârtesc toate în jurul unui duh rău ce pare să planeze asupra noastră. Iată moartea celui din urmă locatar al castelului, care s-a petrecut întocmai cum spune legenda acestei familii, precum și repetatele mărturii ale localnicilor în legătură cu apariția unei ființe ciudate prin mlaștini. În două rânduri am auzit cu urechile mele acel sunet care semăna cu urletul îndepărtat al unui câine. E de necrezut și cu neputință să fie în afara legilor firești ale naturii. Desigur, nu e de presupus un câine-fantomă care să lase urme materiale și care să umple văzduhul cu urletul lui. Stapleton se poate lăsa copleșit de asemenea superstiții, și Mortimer

de asemenea, dar, dacă eu am într-adevăr vreo calitate, aceea este bunul-simț, și nimic nu mă poate face să cred în așa ceva. Dacă m-aș lăsa sedus de o astfel de poveste, ar însemna să mă cobor la nivelul acestor bieți țărani, care nu se mulțumesc cu un câine infernal, ci simt nevoia să-l și descrie cum împroaşcă focul iadului pe bot și pe ochi. Holmes n-ar pleca urechea la asemenea închipuiri, iar eu sunt reprezentantul lui aici. Dar faptele sunt fapte, și eu însumi am auzit de două ori urletul acela jalnic dinspre mlaștini. Dacă am porni de la presupunerea că e într-adevăr un câine uriaș care rătăcește prin mlaștini, atunci totul s-ar explica. Dar unde ar putea să stea ascuns un astfel de câine, unde și-ar găsi el hrana, de unde a venit și cum se face că nimeni nu l-a văzut ziua? Trebuie să mărturisesc că o explicație logică pune tot atâtea probleme precum cealaltă. Și apoi, în afară de câine, mai era și omul acela de la Londra, individul din cabrioletă și scrisoarea care îi atrăgea atenția lui sir Henry să nu meargă în smârcuri. Cel puțin, aceste date au fost reale, dar ar fi putut să fie opera unui prieten grijuliu sau tot atât de bine a unui dușman. Unde se află acum acest prieten sau dușman? A rămas la Londra sau a venit aici după noi? Să fie oare… străinul pe care l-am zărit pe coasta colinei?

E adevărat că abia l-am zărit o singură dată, cât ai clipi, și totuși pentru unele amănunte sunt gata să jur. Nu este unul din oamenii pe care i-am văzut pe aici și până acum i-am cunoscut pe toți vecinii. E mult mai înalt decât Stapleton și mult mai zvelt decât Frankland. S-ar putea să fi fost Barrymore, dar pe el l-am lăsat la castel, și sunt sigur că n-a putut să ne urmărească. Așadar, ne urmărește pas cu pas un străin, cum tot un străin se afla pe urmele noastre și la Londra. Și n-am scăpat nicio clipă de el. Dacă aș putea pune mâna pe omul acela, atunci, în sfârșit, ne-am găsi la capătul tuturor încurcăturilor. În acest unic scop voi depune toate străduințele.

Prima mea pornire a fost să-i destăinui lui sir Henry toate planurile mele, dar cea de-a doua, care e și cea mai înțeleaptă, a fost să-mi joc singur rolul și să vorbesc cât mai puțin cu oricine. Sir Henry e tăcut și distrat. Nervii i-au fost zdruncinați în chip ciudat de urletul acela dinspre mlaștini. N-am de gând să-i mai spun nimic care ar putea să-i sporească temerile, ci am să fac singur ceea ce trebuie ca să-mi ating țelul.

Azi-dimineață, după gustare, s-a petrecut o mică scenă. Barrymore i-a cerut lui sir Henry să-i dea voie să-i vorbească și au rămas puțin în biroul lui. Din sala de biliard în care mă aflam l-am auzit în mai multe rânduri că ridică tonul, și mi-am putut închipui despre ce se discuta. Într-un răstimp, baronetul a deschis ușa și m-a chemat.

— Barrymore pretinde că i s-a făcut o nedreptate, mi-a spus sir Henry. E de părere că n-a fost corect din partea noastră să-i urmărim cumnatul după ce el, din proprie inițiativă, ni s-a destăinuit.

Feciorul stătea în picioare în fața noastră, foarte palid, dar stăpânit.

— Poate am vorbit prea înfierbântat, domnule, a spus el, și, dacă a fost așa, fără îndoială vă cer iertare, dar în același timp am fost foarte uimit când v-am auzit întorcându-vă azi-dimineață și am aflat că ați fost în urmărirea lui Selden. Bietul de el are și așa destui cu care trebuie să lupte, fără să-i mai pun și eu alți oameni pe urme.

— Dacă ne-ai fi spus din proprie inițiativă, ar fi fost altceva, i-a răspuns baronetul. Dar dumneata, sau mai degrabă soția dumitale, nu ne-ați spus decât siliți, când n-ați mai avut încotro.

— Nu mi-a trecut prin cap că o să vă folosiți de aceasta, sir Henry… drept să vă spun că nu mi-a trecut prin cap.

— Individul acesta e un pericol public. Prin locurile acestea mlăștinoase sunt case singuratice, și el e în stare de orice. E destul să-i vezi chipul ca să-ți dai seama. Uite, casa domnului Stapleton, de pildă, în care, în afară de el însuși, nu-i nimeni care s-o apere. Nimeni nu va fi în siguranță până ce pușcăriașul nu va fi pus sub cheie.

— Nu va săvârși nicio spargere, domnule. Vă dau cuvântul meu de cinste. Și nici nu va mai tulbura pe nimeni de prin aceste locuri. Vă încredințez, sir Henry, că, în câteva zile, toate cele necesare vor fi gata și va pleca spre America de Sud. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, vă rog să nu afle poliția că el bântuie încă prin regiunea noastră. Polițiștii au renunțat să-l mai caute pe aici, așa că acum poate să stea liniștit până când vasul va fi gata de plecare. Dacă vorbiți de el, ne vârâți și pe noi, pe nevastă-mea și pe mine, în încurcătură. Vă rog, domnule, să nu înștiințați poliția.

— Ce zici, Watson?

Am ridicat din umeri.

— Dacă pleacă din țară, contribuabilul scapă de o povară.

— Dar dacă mai atacă pe cineva înainte de a pleca?

— Nu face el o nebunie ca asta, domnule. I-am făcut rost de tot ce și-ar putea dori. Dacă ar săvârși o crimă, ar însemna să-și dea în vileag ascunzătoarea.

— Asta așa este, a spus sir Henry. Bine, Barrymore…

— Domnul să vă binecuvânteze, și vă mulțumesc din toată inima! Dacă ar fi prins din nou, asta ar ucide-o pe biata mea soție.

— Știu că ajutăm și adăpostim un răufăcător, Watson. Dar, după cele ce-am auzit, nu mă lasă inima să-l predau, și cu asta am încheiat. Bine, Barrymore, poți pleca.

Omul a dat să plece, îngăimând câteva vorbe de mulțumire. Apoi a început să se codească și în sfârșit s-a întors:

— Ați fost atât de bun cu noi, sir Henry, și aș vrea să fac tot ce pot pentru dumneavoastră. Am aflat ceva și poate că v-aș fi spus mai demult, dar descoperirea am făcut-o mult după anchetă. N-am suflat încă niciun cuvânt nimănui. E vorba

despre moartea sărmanului sir Charles.

Și eu, și baronetul am sărit în picioare.

— Știi cumva cum a murit?

— Nu, domnule, asta nu știu.

— Atunci ce știi?

— Știu de ce se afla în fața porții în ceasul acela. Ca să se vadă cu o femeie.

— Cu o femeie? El?

— Da, domnule.

— Cum se numea femeia?

— Nu vă pot spune numele, dar vă pot spune inițialele ei.

— Și ce inițiale avea?

— Inițialele ei erau L. L.

— De unde știi asta, Barrymore?

— Hm! Unchiul dumneavoastră, sir Henry, a primit o scrisoare în dimineața aceea. De obicei primea multe scrisori, pentru că era un om cu relații și făcuse bine multor oameni, așa că oricine avea un necaz venea la el cu inima deschisă. Dar în dimineața aceea s-a întâmplat să nu vină decât scrisoarea aceea, așa că m-am uitat cu băgare de seamă la ea. Venea din Coombe Tracey, și adresa era scrisă de o mână de femeie.

— Apoi?

— Apoi, sir Henry, nu m-am mai gândit la ea, și nici nu m-aș mai fi gândit, dacă nu era soția mea. Acum câteva săptămâni făcea curățenie în biroul lui sir Charles… căci de la moartea lui nu se mai atinsese nimeni de camera aceea… și după grilajul căminului a dat de cenușa unei scrisori arse… Cea mai mare parte fusese ruptă în bucăți, dar o fâșie mică, un sfârșit de pagină, rămăsese întreg și scrisul mai putea fi citit, cu toate că era cenușiu pe fond negru. Părea un post-scriptum și zicea: „Vă rog, ca pe un gentleman ce sunteți, să ardeți scrisoarea și să fiți la poartă la zece seara”. Dedesubt erau inițialele L. L.

— Ai luat fâșia?

— Nu, sir Henry, s-a fărâmat toată când am mișcat-o din loc.

— Mai primise sir Charles și alte scrisori scrise de aceeași mână?

— Domnule, nu luam seama la scrisorile pe care le primea. Nici pe aceasta n-aș fi luat-o în seamă, dacă n-ar fi fost singura din ziua aceea.

— Și nu ai idee cam cine ar putea fi L. L.?

— Nu, domnule. Nu mai mult decât dumneavoastră. Dar cred că putem afla multe despre moartea lui sir Charles dacă izbutim s-o descoperim pe doamna aceea.

— Barrymore, nu pot să pricep cum de-ai tăinuit această informație însemnată!

— Domnule, lucrurile s-au întâmplat cu puțin înainte să avem necazul acesta al nostru. Și apoi amândoi îl iubeam pe sir Charles, mai ales când ne gândeam la toate câte le-a făcut pentru noi. Nu i-ar fi fost de niciun folos sărmanului nostru stăpân să mai răscolim toate acestea, mai ales că, fiind vorba de o femeie, trebuie să fim cu băgare de seamă. Până și cel mai de treabă dintre noi…

— Te-ai gândit cumva că asta ar putea să-i strice reputația?

— Hm! M-am gândit, domnule, că din asta nu poate ieși nimic bun. Dar, cum dumneavoastră ați fost atât de generos cu noi, am simțit că ar fi necinstit dacă nu v-aș spune tot ce știu.

— Bine, Barrymore, poți pleca.

După ce a ieșit feciorul, sir Henry s-a întors spre mine:

— Ei, Watson, ce crezi despre această nouă lumină?

— Pare că face întunericul și mai adânc decât înainte.

— Așa cred și eu. Dacă cel puțin am putea descoperi cine este L. L., am lămuri întreaga problemă. Totuși, am câștigat ceva important. Știm că o persoană cunoaște toate faptele. Totul e s-o descoperim. Ce crezi că trebuie să facem?

— Mai întâi să-i comunicăm totul lui Holmes. În felul acesta îi dăm cheia pe care o caută. Dacă nici asta nu-l hotărăște să vină aici, atunci m-am înșelat amarnic.

M-am dus de îndată în odaia mea și am început să-mi aștern raportul către Holmes, în legătură cu convorbirea de azi-dimineață. Eram sigur că fusese foarte prins cu treburile lui în ultima vreme, căci din strada Baker îmi veneau vești puține și scurte, fără comentarii în privința informațiilor pe care le dădeam eu, și abia de îmi pomenea de misiunea pe care o aveam. Fără îndoială că afacerea aceea de șantaj îl absorbise cu totul, dar acest factor nou cu siguranță avea să îi rețină atenția și să-i trezească din nou interesul. Mi-aș dori foarte mult să fie aici.”

„17 octombrie. Astăzi a plouat toată ziua, iar picăturile foșneau prin iederă și se prelingeau din streșini. M-am gândit la pușcăriașul de prin mlaștinile acelea pustii, reci și neprimitoare. Bietul băiat! Orice crimă ar fi săvârșit, a îndurat destule ca s-o ispășească. Apoi m-am gândit la celălalt… la omul din cabrioletă, omul acela a cărui statură mi se profilase noaptea pe cerul cu lună. Oare și el o fi stând sub potopul acesta, el, nevăzutul urmăritor, omul întunericului? Seara mi-am pus o manta de ploaie și m-am plimbat departe prin smârcurile mlăștinoase îmbibate de apă, împovărat de gânduri negre, în timp ce ploaia îmi biciuia fața și vântul îmi șuiera pe la urechi. Domnul să-i aibă în paza sa pe cei ce rătăcesc prin preajma marii mlaștini, căci aici până și pământul tare de pe dealuri s-a transformat în mocirlă! Am dat și de creasta neagră, pe vârful căreia îl văzusem pe singuraticul urmăritor, și de pe înălțimea ei colțuroasă am privit la rându-mi peste văile melancolice. Ploaia se năpustea în valuri peste întinderile roșcate, și nori grei, de culoarea ardeziei, se târau ca niște ghirlande cenușii la poalele colinelor fantastice.

În stânga, într-o depresiune îndepărtată, pe jumătate ascunse în ceață, se înălțau peste arbori cele două turnuri zvelte ale castelului Baskerville. În afară de colibele preistorice care stăteau înghesuite pe văile colinelor, turnurile castelului erau singurele mărturii vizibile ale prezenței omului. Nicăieri vreo urmă a singuraticului necunoscut pe care îl văzusem cu două nopți mai înainte în acest loc.

Pe când mă întorceam, m-a ajuns din urmă doctorul Mortimer, care trecea cu docarul pe un drum plin de hârtoape ce șerpuiește printre mlaștini, venind de la o fermă mărginașă, din Foulmire.

Doctorul fusese foarte atent cu noi tot timpul, și nu trecuse zi fără să vină să vadă ce am mai făcut. A stăruit să mă urc în docar și m-a condus la castel. Părea foarte neliniștit, pentru că îi dispăruse prepelicarul. O apucase prin mlaștină și nu se mai întorsese. Am căutat să-l liniștesc, dar mi-am adus aminte de căluțul ce nimerise în mlaștina din Grimpen, și nu-mi venea să cred că își va mai vedea câinele.

— Ascultă, Mortimer, i-am spus eu în timp ce trăsura ne zdruncina pe drumul desfundat. Presupun că, mai peste tot prin partea locului, nu prea e lume pe care să n-o cunoști, nu?

— Cred că nimeni.

— Atunci ai putea să-mi spui oare un nume de femeie ce locuiește pe aici și care să aibă inițialele L. L.?

Mortimer a rămas pe gânduri câteva clipe.

— Nu, mi-a răspuns el. Doar câteva țigănci și câteva lucrătoare de ale căror nume nu sunt sigur, însă printre fermieri sau printre oamenii cu stare nu e nici o femeie cu aceste inițiale. Dar stai puțin! a adăugat el după o întrerupere. E Laura Lyons cu inițialele L. L… numai că ea locuiește în Coombe Tracey.

— Cine e Laura Lyons? am întrebat eu.

— Fiica lui Frankland.

— Ce? Bătrânul Frankland cel trăsnit?

— Chiar el. Fiică-sa s-a măritat cu un pictor, un oarecare Lyons, care venise în locurile acestea mlăștinoase să picteze. S-a dovedit o secătură și a părăsit-o. Vina, după câte am auzit, pare să nu fie doar a lui. Bătrânul Frankland, tatăl ei, nici nu vrea să mai audă de ea, pentru că s-a căsătorit fără consimțământul lui, și poate că mai sunt și alte pricini. Așa că între cei doi păcătoși, tatăl și soțul ei, fata a avut de îndurat multe.

— Din ce trăiește?

— Îmi închipui că bătrânul Frankland îi mai trimite câte ceva pentru hrană, dar prea mult nu cred că poate, pentru că afacerile lui sunt grozav de încurcate. În tot cazul, orice ar fi făcut, nu poți s-o lași în ghearele cumplitei mizerii. Zvonurile despre ea au umblat din gură-n gură și s-au găsit oameni care au căutat să facă câte ceva ca să-i dea prilejul să-și câștige existența. Stapleton, de pildă, pe urmă sir

Charles. Chiar şi eu i-am dat câte ceva. Voiam să-i găsim un post de dactilografă.

Mortimer a vrut să afle de ce mă interesează subiectul, dar am izbutit să-i satisfac curiozitatea fără să-i spun prea multe, pentru că nu are rost să ne spovedim nimănui. Mâine dimineaţă am să-mi fac drum la Coombe Tracey şi, dacă am s-o pot vedea pe această doamnă Laura Lyons, de o reputaţie dubioasă, înseamnă că voi face încă un pas mare pe calea lămuririi unei întâmplări din lanţul acesta al misterelor. În mod sigur capăt dibăcia şarpelui, căci, înghesuit de întrebările puse de Mortimer şi care începeau să nu-mi mai convină, l-am întrebat aşa, ca din întâmplare, cărui tip îi aparţine craniul lui Frankland. Din acea clipă tot restul drumului n-am mai auzit altceva decât craniologie. Nu în zadar am stat ani de-a rândul prin preajma lui Sherlock Holmes.

Mai am de relatat o întâmplare din ziua aceasta furtunoasă şi melancolică, şi anume recenta mea conversaţie cu Barrymore, care îmi oferă o carte pe care s-o pot juca la timpul potrivit.

Mortimer a rămas cu noi la masă şi după aceea a jucat cu baronetul o partidă de ecarté. Feciorul ne-a adus cafeaua în bibliotecă, şi m-am folosit de această împrejurare ca să-i pun câteva întrebări.

— Ascultă, Barrymore, am început eu, faimoasa dumitale rudă a plecat sau tot se mai ascunde prin locurile acestea?

— Nu ştiu, domnule. Nădăjduiesc că Dumnezeu l-a ajutat să plece, căci aici n-a adus cu el decât necaz. Nu mai ştiu nimic de el de când i-am dus ultima oară de mâncare, acum trei zile.

— L-ai văzut atunci?

— Nu, domnule, dar, când m-am dus din nou acolo, hrana fusese luată.

— Atunci e sigur că a fost acolo.

— Aşa cred şi eu, domnule, dacă nu cumva a luat-o altul.

Am rămas cu ceaşca de cafea în aer şi m-am uitat lung la Barrymore.

— Ştii cumva de existenţa vreunui alt om?

— Da, domnule. Mai e un om prin locurile astea mlăştinoase.

— L-ai văzut?

— Nu, domnule.

— Atunci de unde ştii de el?

— Selden mi-a vorbit de el, domnule, acum o săptămână –sau poate mai mult. Şi el se ascunde, dar nu e puşcăriaş, după câte am putut pricepe. Asta nu-mi miroase a bine, domnule doctor… vă spun drept că nu-mi miroase a bine.

Barrymore începuse să vorbească dintr-odată cu mult zel şi aprindere.

— Ascultă, Barrymore, nu mă interesează altceva decât soarta stăpânului dumitale. N-am venit aici decât ca să-l ajut. Spune-mi cinstit, ce nu-ţi miroase a bine?

Barrymore s-a codit o clipă, ca şi cum i-ar fi părut rău de izbucnirea lui sau

și-ar fi găsit cu greu cuvintele ca să exprime ceea ce simțea.

— Toate haimanalele alea! a strigat el în cele din urmă, arătând cu mâna spre fereastra biciuită de ploaie, ce dădea spre mlaștini. Undeva se urzește ceva, se pune la cale o nelegiuire, pot să jur că așa este! Aș fi fericit, domnule, să-l văd pe sir Henry întorcându-se la Londra.

— Dar ce te neliniștește atât de mult?

— Gândiți-vă la moartea lui sir Charles! În ciuda celor spuse de judecătorul de instrucție, lucrurile nu stau chiar așa. Aduceți-vă aminte de zgomotele ce se aud în timpul nopții prin mlaștină. După ce apune soarele, niciun om nu mai îndrăznește să treacă prin aceste locuri, nici să-l poleiești cu aur. Gândiți-vă la străinul care se ascunde acolo, în fața noastră, care ne pândește și așteaptă! Ce așteaptă? Ce înseamnă toate astea? Nimic bun pentru oricine poartă numele Baskerville. Și-am să mă simt foarte fericit să scap de toate astea în ziua în care noul personal de serviciu al lui sir Henry va fi gata să ia în primire castelul.

— Dar despre străinul acesta, am intervenit eu, poți să-mi spui ceva? Selden ce ți-a povestit? A descoperit cumva locul unde se ascunde sau a aflat ce face?

— L-a văzut o dată sau de două ori, dar și el e zgârcit la vorbă și nu poți scoate mai nimic de la el. La început a crezut că e vreunul de la poliție, dar curând după aceea a văzut că e de aceeași teapă cu el. Atât cât și-a putut da seama, e un fel de domn. Dar cu ce anume se îndeletnicește acolo, asta n-a mai putut descoperi.

— Și unde spunea că stă?

— Printre casele acelea vechi de pe coline… În colibele de piatră unde trăiau străbunii noștri.

— Și ce mănâncă?

— Selden a descoperit că străinul și-a tocmit un băiețandru care îi aduce tot ce-i trebuie. Cred că îi aduce de la Coombe Tracey tot ce dorește.

— Bine, Barrymore, foarte bine. Vom mai vorbi despre lucrul acesta altă dată.

După ce a plecat feciorul, m-am apropiat de fereastra întunecată și, printr-un ochi de geam, m-am uitat la norii ce alergau prin văzduh și la conturul frământat al arborilor bătuți de vânt. Aici, înăuntru, noaptea e aprigă; cum trebuie să fie în inima mlaștinii, într-o colibă de piatră? Ce ură pătimașă îl poate face pe un om să se ascundă pe o astfel de vreme și într-un asemenea loc? Și ce țel profund și grav poate să-l împingă la o asemenea încercare? Acolo, în coliba din smârcuri pare că se află miezul problemei ce mă frământă atât de chinuitor. Mi-am jurat ca în cel mult o zi să fac tot ce e omenește cu putință ca să pătrund în inima acestei taine.”

CAPITOLUL XI

OMUL DE PE CREASTĂ

Fragmentele din jurnalul meu intim care alcătuiesc cuprinsul ultimului capitol au adus povestirea mea până la data de 18 octombrie, dată la care aceste evenimente ciudate au început să se succeadă în mare grabă către înfricoșătorul deznodământ.

Întâmplările din cele câteva zile ce urmează îmi sunt adânc întipărite în minte și le pot relata fără să mai recurg la însemnările pe care mi le-am făcut atunci.

Așadar, pornesc cu continuarea povestirii din ziua care a urmat aceleia în care stabilisem două fapte de mare importanță, și anume: mai întâi, că doamna Laura Lyons din Coombe Tracey îi scrisese lui sir Charles Baskerville și stabilise cu el o întâlnire în locul și la ceasul în care el își găsise moartea, și al doilea, că omul care dădea târcoale prin aceste locuri putea fi găsit printre colibele de piatră de pe coline. Cu aceste două elemente în mână am socotit că, dacă nu eram în stare să aduc o oarecare lumină asupra acelor părți ce se află încă în umbră, avea să însemne că atât inteligența, cât și curajul meu nu erau tocmai la înălțime.

Nu am avut prilejul să-i comunic baronetului ceea ce aflasem despre doamna Lyons cu o seară înainte, pentru că doctorul Mortimer rămăsese să joace cu el cărți până noaptea târziu. A doua zi dimineață însă, în timp ce luam gustarea, i-am adus la cunoștință descoperirea mea și l-am întrebat dacă l-ar fi interesat să mă însoțească până la Coombe Tracey. La început se arătă foarte dispus să meargă cu mine, dar, după ce ne-am mai gândit amândoi, am chibzuit că, dacă mă voi duce singur, voi putea obține rezultate mai bune. Cu cât vizita era mai oficială, cu atât aveam să aflăm mai puține. Așadar, l-am lăsat pe sir Henry la castel, nu fără oarecari mustrări de conștiință, și am plecat cu o trăsură în noua mea anchetă.

Când am ajuns la Coombe Tracey, i-am spus lui Perkins să deshame caii și m-am interesat de doamna cu care urma să stau de vorbă. Nu-mi fu greu să-i descopăr locuința, centrală de altfel și bine amenajată. O femeie de serviciu mă conduse înăuntru fără niciun fel de ceremonie, și, când am intrat în salon, o

doamnă care stătea la o maşină de scris Remington se ridică degrabă, întâmpinându-mă cu un zâmbet plăcut. Se întunecă însă la faţă când văzu că sunt străin şi se aşeză din nou, întrebându-mă care era obiectul vizitei mele.

La început, doamna Lyons mi se păru o femeie de o rară frumuseţe. Avea ochi căprui, părul castaniu deschis, iar faţa, deşi foarte pistruiată, avea acea rumeneală înfloritoare a brunetelor, acel trandafiriu minunat ce se ascunde în inima rozelor. Repet că prima impresie a fost de admiraţie. A doua însă a fost critică. Ceva în chipul ei era discordant, o oarecare vulgaritate în expresie, poate o nuanţă de asprime în privire, o uşoară lăsare a buzelor, care dăunau feţei ei de o frumuseţe desăvârşită.

Fără îndoială însă că toate acestea sunt doar gânduri care mi-au venit pe urmă. În prima clipă am avut conştiinţa certă că mă aflu în faţa unei femei foarte frumoase, care mă întreabă de scopul vizitei mele.

Până în momentul acela nu-mi dădusem bine seama cât de delicată era misiunea mea.

— Am avut plăcerea să-l cunosc pe tatăl dumneavoastră, i-am spus eu.

Era un început stângaci, iar doamna mă făcu să simt asta.

— Nu am de-a face cu tatăl meu, îmi răspunse ea. Nu-i datorez nimic, iar prietenii lui nu sunt şi ai mei. De n-ar fi fost răposatul sir Charles Baskerville şi încă vreo câteva suflete generoase, aş fi putut foarte bine să mor de foame cu grija pe care mi-a purtat-o tatăl meu.

— Am venit aici să vă văd tocmai în legătură cu răposatul sir Charles Baskerville.

La auzul acestor cuvinte, pistruii de pe faţa doamnei ieşiră parcă şi mai mult în evidenţă.

— Ce v-aş putea eu spune despre el? mă întrebă ea, în timp ce degetele îi jucau nervos pe clapele maşinii de scris.

— L-aţi cunoscut, nu-i aşa?

— Am şi spus că generozităţii lui îi datorez foarte mult. Dacă astăzi sunt în stare să mă întreţin, aceasta se datorează în mare măsură grijii pe care mi-a arătat-o în situaţia nenorocită în care mă aflam.

— Aţi purtat corespondenţă cu el?

Doamna îmi aruncă o privire, cu o străfulgerare de mânie în ochii căprui.

— Ce urmăriţi cu aceste întrebări? spuse ea tăios.

— Urmăresc să înlătur un scandal public. E mai bine să vă pun aceste întrebări aici decât ca lucrurile să devină publice.

Ea amuţi, iar chipul i se făcu foarte palid. În cele din urmă, ridică ochii spre mine, cu o oarecare nepăsare şi sfidare.

— Bine, am să vă răspund, îmi spuse ea. Ce întrebări aveţi de pus?

— Aţi corespondat cu sir Charles?

— Desigur, i-am scris o dată sau de două ori, ca să-i mulţumesc pentru delicateţea şi generozitatea sa.

— Vă amintiţi data acelor scrisori?

— Nu.

— V-aţi întâlnit vreodată cu sir Charles?

— Da, o dată sau de două ori, când a venit la Coombe Tracey. Era un om foarte retras şi ţinea să facă binele în mod discret.

— Dar, dacă l-aţi văzut atât de puţin şi i-aţi scris atât de rar, cum de a cunoscut el atât de bine situaţia dumneavoastră, încât să vă vină în ajutor, aşa cum spuneţi că a făcut-o?

Doamna ieşi cu bine din această încurcătură.

— Mai mulţi domni ştiau de trista mea poveste şi au hotărât de comun acord să mă ajute. Unul din ei era domnul Stapleton, un vecin şi prieten intim al lui sir Charles. A fost foarte binevoitor, şi de la el a aflat sir Charles despre necazurile mele.

Ştiam că sir Charles îl făcuse în mai multe rânduri pe Stapleton intermediarul binefacerilor lui, aşa că declaraţia doamnei părea să fie adevărată.

— I-aţi scris vreodată lui sir Charles, cerându-i o întâlnire? am continuat eu.

Doamna Lyons se înroşi din nou de mânie.

— Într-adevăr, domnule, întrebarea dumneavoastră este foarte neobişnuită.

— Îmi pare rău, doamnă, dar trebuie să stărui asupra ei.

— Atunci iată şi răspunsul meu: Bineînţeles că nu.

— Nici chiar în ziua morţii lui sir Charles?

Într-o clipă, îmbujorarea păli şi am avut în faţă un chip de o paloare cadaverică. Buzele ei uscate nu putură rosti acel „nu” pe care mai mult l-am văzut decât l-am auzit.

— Sunt sigur că vă înşală memoria, am continuat eu. Aş putea chiar să vă citez din scrisoarea dumneavoastră: „Vă rog, ca pe un gentleman ce sunteţi, să ardeţi scrisoarea aceasta şi să veniţi la poartă la ora zece seara”.

Am crezut că doamna avea să leşine, dar îşi veni repede în fire, cu un ultim efort.

— Cum a putut să facă una ca asta un om cu educaţie? suspină ea.

— Îl nedreptăţiţi pe sir Charles. El a ars scrisoarea, dar câteodată chiar şi o scrisoare arsă poate fi citită. Recunoaşteţi deci că i-aţi scris.

— Da, am scris-o! strigă ea, descărcându-şi sufletul într-un potop de cuvinte. Am scris-o, de ce să tăgăduiesc? N-are de ce să-mi fie ruşine. Am vrut să mă ajute. Am crezut că, dacă voi vorbi cu el, voi izbuti să obţin un ajutor, şi de aceea i-am cerut o întâlnire.

— Dar de ce tocmai la o astfel de oră?

— Pentru că tocmai aflasem că a doua zi urma să plece la Londra și că ar fi putut să lipsească câteva luni. Aveam motive să nu pot veni mai devreme.

— Dar de ce o vizită în grădină, și nu acasă?

— Credeți că o femeie se poate duce singură la o astfel de oră în casa unui om necăsătorit?

— Bine! Și ce s-a întâmplat când ați ajuns acolo?

— Nu m-am mai dus!

— Doamnă Lyons!

— Nu, vă jur pe ce am mai sfânt! Nu m-am mai dus! A intervenit ceva care m-a împiedicat să mă mai duc.

— Ce anume?

— E ceva personal. Nu vă pot spune.

— Recunoașteți așadar că ați fixat o întâlnire cu sir Charles în locul și la ora la care el și-a găsit moartea, dar negați că v-ați mai fi dus la întâlnire.

— Acesta e adevărul.

I-am pus tot felul de întrebări contradictorii, dar n-am putut obține nimic în plus peste aceasta.

— Doamnă Lyons, am spus eu, încheind acest dialog lung și neconcludent, vă luați o răspundere foarte mare și vă puneți într-o situație cu totul nefirească dacă nu spuneți deschis tot ceea ce știți. Dacă voi fi silit să recurg la ajutorul poliției, veți vedea atunci cât de grav vă puteți compromite. Dacă sunteți într-adevăr nevinovată, atunci de ce la început ați negat că i-ați fi scris lui sir Charles la acea dată?

— Pentru că m-am temut că s-ar fi putut trage o concluzie greșită și că aș fi putut să fiu amestecată într-un scandal.

— Și de ce ați stăruit atât de mult ca sir Charles să ardă scrisoarea?

— Dacă ați citit-o, atunci știți de ce.

— N-am spus că am citit toată scrisoarea.

— Totuși ați citat din ea?

— Am citat ceea ce era în post-scriptum. Scrisoarea, după cum v-am mai spus, a fost arsă și nu putea fi citită în întregime. Vă mai întreb o dată: de ce ați stăruit atât de mult ca sir Charles să distrugă scrisoarea pe care a primit-o în ziua morții sale?

— V-am mai spus că e o chestiune pur personală.

— Un motiv în plus să nu vă doriți să fiți implicată în cercetările autorităților.

— Atunci am să vă spun. Dacă ați auzit ceva despre trista mea poveste, atunci știți că m-am căsătorit în pripă și că am avut de ce să mă căiesc.

— Am auzit.

— Viața mi-a fost chinuită fără încetare de acest soț pe care îl detest. Dar

legea e de partea lui, şi în fiecare clipă îmi aduc aminte că s-ar putea să fiu silită să trăiesc alături de el. Atunci când i-am trimis lui sir Charles scrisoarea aceea, aflasem că exista o posibilitate să-mi redobândesc libertatea dacă aş putea face faţă unor cheltuieli. Pentru mine, asta însemna totul: linişte, fericire, respectul propriei persoane… absolut totul. Îi cunoşteam bunătatea lui sir Charles şi m-am gândit că, dacă va afla povestea chiar din gura mea, mă va ajuta.

— Atunci de ce nu v-aţi mai dus?

— Pentru că între timp am primit ajutor din altă parte.

— De ce nu i-aţi mai scris lui sir Charles ca să-i explicaţi?

— Aş fi făcut-o, dacă a doua zi dimineaţa n-aş fi aflat din ziare despre moartea lui.

Povestea doamnei Lyons era logică, şi toate întrebările mele nu izbutiră s-o zdruncine. Aş fi putut s-o verific numai dacă aş fi descoperit că într-adevăr intentase divorţul împotriva soţului ei la data sau cam în vremea când se petrecuse tragedia.

Nu cred că ar fi îndrăznit să spună că nu a fost la castelul Baskerville dacă într-adevăr n-ar fi fost aşa, căci acolo ar fi trebuit să meargă cu o trăsură şi nu s-ar fi putut întoarce la Coombe Tracey până în primele ceasuri ale dimineţii. Un asemenea drum nu putea fi tăinuit. De aceea părea cu putinţă ca spusele ei să fie tocmai adevărul – sau, cel puţin, o parte din adevăr.

M-am întors dezorientat şi descurajat. Nimerisem iar într-o fundătură ce părea că închide orice drum pe care încercam să înaintez ca să ajung la capătul misiunii mele. Şi totuşi, cu cât mă gândeam mai mult la chipul doamnei Lyons şi la purtarea ei, cu atât simţeam mai mult că îmi ascunsese ceva. De ce oare se făcuse atât de palidă? Şi de ce se împotrivise să recunoască până ce n-o silisem? Şi de ce s-o fi ţinut atât de departe când se petrecuse tragedia? De bună seamă că răspunsurile la aceste întrebări nu puteau fi atât de nevinovate pe cât ar fi vrut ea să cred. Deocamdată nu mai puteam înainta în această direcţie şi trebuia să mă întorc, să urmăresc un alt fir ce trecea printre colibele de piatră dintre mlaştini. Şi aceasta era cea mai nesigură cale. De treaba asta mi-am dat seama în timp ce mă întorceam cu trăsura şi mă uitam cum fiecare colină purta urmele oamenilor de odinioară. Barrymore îmi dăduse o singură indicaţie, şi anume că străinul acela s-ar fi adăpostit într-una din colibele părăsite, dar erau câteva sute răspândite în lungul şi în latul locului acesta. Îmi rămânea aşadar să mă slujesc ca de o călăuză de propria experienţă, care mi-l arătase pe omul cu pricina stând pe coama Crestei Negre. Acest loc trebuia deci să fie centrul cercetărilor mele. Pornind de aici, eram hotărât să cercetez fiecare colibă de prin mlaştini, până când aveam să dau de cea pe care o căutam. Dacă omul acela avea să fie înăuntru, cu riscul de a folosi chiar şi revolverul, aveam să aflu din gura lui cine e şi de ce ne urmăreşte de atâta timp. Ne putuse scăpa printre degete în aglomeraţia de pe strada Regent, dar, printre

mlaştinile singuratice, aceeaşi tactică l-ar pune în încurcătură. Pe de altă parte, dacă urma să dau peste colibă, iar locuitorul ei să nu fie înăuntru, avea să trebuiască să rămân acolo până se întorcea, oricât de îndelungată ar fi fost aşteptarea. La Londra, lui Holmes îi scăpase. Ce triumf ar fi însemnat pentru mine să pun mâna pe el, după ce maestrul meu dăduse greş!

În această anchetă, norocul ne fusese potrivnic la fiecare pas, dar acum, în sfârşit, se dădu de partea mea. Şi solul norocului nu fu altul decât domnul Frankland, un om cu faţa roşcovană, cu favoriţi suri, ce stătea în faţa porţii grădinii sale, poartă ce se deschidea spre drumul pe care treceam.

— Bună ziua, domnule doctor Watson! îmi strigă el cu o bună dispoziţie neobişnuită. Trebuie să mai laşi caii să se odihnească, şi te rog să intri ca să luăm un păhărel de vin şi să mă feliciţi!

După câte auzisem despre felul cum se purtase cu fiica lui, eram departe de a avea sentimente de prietenie pentru el, însă prilejul nu trebuia pierdut şi eu eram nerăbdător să-l trimit pe Perkins cu trăsura la castel. Aşa că m-am dat jos, i-am trimis câteva rânduri lui sir Henry că mă voi întoarce la vremea prânzului şi după aceea l-am urmat pe Frankland în sufragerie.

— E o zi mare pentru mine, domnule, o zi însemnată în viaţa mea, îmi spuse el în gura mare, hohotind de râs. Am lămurit două cazuri. Am să-i învăţ eu minte pe cei de prin partea locului că legea e lege şi că se află un om pe aici care nu se teme să o folosească. Am obţinut drept de trecere prin parcul bătrânului Middleton, chiar prin parcul lui, domnule, cam la vreo sută de metri de uşa lui de la intrare. Ce zici de chestia asta? Îi învăţăm noi pe magnaţii ăştia că nu pot să călărească pe drepturile oamenilor, lua-i-ar dracu'! În afară de asta, am îngrădit păduricea unde localnicii din Fernworthy aveau obiceiul să meargă la iarbă verde. Păcătoşii ăştia îşi închipuiau că nu mai există drept de proprietate şi că pot roi pe unde le place, cu gunoaiele şi sticlele lor. Amândouă cazurile s-au lămurit, domnule Watson, şi în favoarea mea. N-am mai trăit o astfel de zi de când am obţinut condamnarea lui sir John Morland pentru că îşi împuşca iepurii din propria crescătorie.

— Şi cum de aţi izbutit una ca asta?

— Vă rog să vă uitaţi în acest registru, domnule. Merită să fie citit… Frankland – reclamant, contra Morland – inculpat. Tribunalul Maiestăţii Sale. M-a costat două sute de lire, dar am obţinut sentinţa de condamnare.

— Şi ce folos aţi avut din asta?

— Niciunul, domnule, niciunul! Sunt mândru să pot spune că n-am avut niciun interes în afacerea asta. Am procedat în totul cu simţul datoriei de cetăţean. Nu mă îndoiesc, de pildă, că la noapte localnicii din Fernworthy au să mă ardă în efigie. Ultima oară când au mai făcut lucrul acesta m-am plâns poliţiei, ca să pună capăt unor astfel de manifestaţii dezgustătoare. Dar jandarmeria de-aici este într-un

hal fără de hal și nu-mi asigură protecția la care am dreptul… Procesul Frankland – reclamant, contra regină – inculpată va aduce desigur cazul în fața opiniei publice. Le-am spus că o să le pară rău de felul cum se poartă cu mine, și iată că vorbele mele s-au și adeverit.

— Cum așa? l-am întrebat eu.

Bătrânul luă un aer șiret.

— Pentru că aș putea să le spun lucruri pe care ei mor de nerăbdare să le afle, dar pentru nimic în lume n-am să dau ajutor unor bandiți.

Căutasem pretexte ca să scap de palavrele lui Frankland, dar acum voiam să aflu cât mai multe. Știam eu destule despre felul sucit al bătrânului buclucaș ca să fiu sigur că nu există cale mai bună să-l faci să se destăinuie decât să-i arăți într-un fel oarecare, într-un chip mai evident, că te interesează spovedania lui.

— Fără îndoială, un proces de braconaj, i-am spus eu cu nepăsare.

— Ha, ha, ce copil! Cu mult mai important! Ce părere aveți despre pușcăriașul din mlaștini?

Am tresărit.

— Nu cumva vreți să spuneți că știți unde se află? l-am întrebat eu.

— Nu pot să știu exact unde se află, dar sunt sigur că aș putea să dau o mână de ajutor poliției să-l înhațe. Nu v-a trecut prin minte că a descoperi de unde își procură individul hrană și a-l urmări pas cu pas până la el pe cel care i-o duce reprezintă singura cale pentru a-l prinde?

Frankland părea că se apropie în mod supărător de adevăr.

— Fără îndoială, i-am răspuns eu, dar cum puteți ști că el se află undeva prin smârcuri?

— Știu, pentru că l-am văzut cu propriii mei ochi pe cel care îi aduce hrana.

Inima mi se opri în loc când m-am gândit la Barrymore. E cumplit de periculos să te aibă la mână acest poznaș bătrân și ranchiunos, dar ceea ce îmi spuse după asta îmi luă o piatră de pe inimă.

— O să vă mirați când o să vă spun că un copil îi duce hrana. În fiecare zi îl văd de pe acoperiș cu telescopul. Trece pe aceeași cărare, la același ceas, și la cine s-ar putea duce oare, dacă nu la pușcăriaș?

Într-adevăr, ce noroc pe mine! Și totuși, am ascuns orice semn de curiozitate din parte-mi. Un copil! Barrymore îmi spusese că necunoscutul nostru este aprovizionat de un copil. Frankland dăduse de urma lui, nu de a pușcăriașului. Dacă i-aș fi putut spune toate acestea, aș fi fost scutit de o urmărire lungă și obositoare. Dar cea mai bună carte a mea era să fac pe neîncrezătorul și pe nepăsătorul.

— Aș crede mai degrabă că e fiul unui păstor care îi duce de mâncare tatălui său.

Cea mai slabă urmă de împotrivire îl și scoase din fire pe bătrânul dictator. Mă privi cu ochi răutăcioși, iar favoriții lui suri se zbârliră ca mustățile unei pisici furioase.

— Într-adevăr, domnule! îmi răspunse el, arătând spre mlaștinile care se întindeau până departe. Vedeți creasta aceea neagră din față? Așa! Acum vedeți colina aceea scundă din spate, acoperită cu tufe de spini? E partea cea mai stâncoasă de pe întregul loc. Poate fi acesta un loc pe care să și-l aleagă un păstor? Părerea dumneavoastră, domnule, este dintre cele mai absurde!

I-am răspuns cu blândețe că am vorbit fără să cunosc toate datele. Atitudinea mea supusă îi plăcu și îl împinse mai departe pe calea destăinuirilor.

— Puteți fi sigur, domnule, că am temeiuri foarte serioase atunci când mă încumet să-mi dau cu părerea. L-am văzut pe băiat de nenumărate ori cu o legăturică în mână. În fiecare zi, și uneori chiar de două ori pe zi… Dar stați o clipă, domnule Watson, mă înșală oare privirea sau se mișcă ceva chiar în clipa de față pe panta colinei?

Era la mulți kilometri depărtare, dar am putut vedea limpede o pată mică, neagră, pe fondul verde-închis și cenușiu.

— Domnule, vă rog să veniți cu mine! strigă Frankland, năpustindu-se pe scări în sus. O să vedeți cu propriii dumneavoastră ochi și o să puteți judeca singur!

Un instrument formidabil, un telescop, montat pe un trepied, se afla așezat pe acoperișul de tablă, orizontal, al casei. Frankland îşi apropie ochiul de el și apoi scoase un strigăt de bucurie:

— Repede, domnule Watson, repede, până nu trece peste culme!

Într-adevăr, nu mai încăpea nicio îndoială. Un băiețandru, cu o legăturică pe umăr, urca anevoie colina. Când ajunse pe creastă, am putut vedea făptura aceea puțin obișnuită profilându-se pentru o clipă pe albastrul rece al cerului. Se uită în jur pe furiș, cu teamă, ca unul ce se ferea să nu fie urmărit. După aceea dispăru după creastă.

— Ei, am avut dreptate?

— Bineînțeles. Însă băiatul pare să aibă o misiune tainică.

— Misiunea lui o poate ghici chiar și un jandarm. Numai că n-au să afle niciun cuvânt de la mine și vă oblig și pe dumneavoastră, domnule Watson, să nu suflați o vorbă. Nici o vorbă! Ați înțeles?

— Cum doriți dumneavoastră.

— S-au purtat rușinos cu mine… rușinos! Când vor ieși la iveală faptele din procesul Frankland – reclamant, contra regină – inculpată, cred că toată țara o să se cutremure de indignare. Nimic nu mă poate îndupleca să dau vreun ajutor poliției. Căci poliția s-ar bucura mai degrabă ca bandiții să mă ardă pe mine pe rug în locul efigiei mele. Dar, desigur, nu plecați încă! Dați-mi ajutor să golim o carafă

în cinstea acestei mari izbânde!

Am rezistat însă la toate invitațiile sale și am izbutit să-l fac să renunțe la dorința de a mă însoți în drum spre casă. Cât timp se uită după mine, am mers numai pe drum, apoi am luat-o printre mlaștini și m-am îndreptat spre colina stâncoasă după care dispăruse băiatul. Totul părea în favoarea mea și mi-am jurat ca nu cumva din lipsă de energie sau perseverență să pierd prilejul pe care soarta mi-l scotea în cale.

Soarele începuse să coboare când am ajuns pe culmea colinei, și văile lungi din spatele meu erau pe o parte de un verde auriu, iar pe cealaltă erau învăluite într-o umbră cenușie.

Se lăsase o negură joasă până departe în zare, din care se înălțau în forme fantastice culmile Velliver și Vixen. Pe o mare întindere nu se auzea niciun sunet, nu se vedea nicio mișcare. O pasăre mare cenușie, un pescăruș sau poate un cocor, se înălța pe albastrul cerului. Eu și pasărea păream singurele ființe între marea boltă a cerului și pustiul de sub ea. Peisajul acesta pustiu, sentimentul singurătății, misterul și misiunea ce trebuia cât mai repede îndeplinită, toate mi-au strecurat un fior de gheață în inimă.

Băiatul nu era de văzut. Dar mai la vale, în spatele meu, într-o crăpătură a colinelor, se afla un cerc de colibe vechi, de piatră, și, în mijlocul lor, una care mai păstrase destul acoperiș ca să poată sluji ca adăpost de vreme rea. Când am văzut-o, inima îmi tresări. Aici trebuie să fie vizuina unde se furișase străinul. În sfârșit, puneam piciorul pe pragul ascunzătorii. Taina aceasta nu-mi mai putea scăpa.

Când m-am apropiat de colibă, mergând cu atâta băgare de seamă de parcă eram Stapleton cu plasa când se târăște spre fluturi, am constatat cu bucurie că coliba era într-adevăr locuită. O cărare ce abia se zărea printre pietroaie ducea spre deschiderea dărăpănată care slujea drept ușă. Înăuntru era liniște. Pesemne că necunoscutul stătea pitit pe acolo pe undeva sau poate că hoinărea printre mlaștini. Gravitatea situației mă ademenea. Aruncând țigara, am apucat strâns patul revolverului și, îndreptându-mă grăbit spre ușă, m-am uitat înăuntru. Nu era nimeni. Am văzut însă semne grăitoare că nu mă aflam pe o urmă greșită. Cu siguranță, necunoscutul locuia aici. Câteva pături înfășurate într-o manta de ploaie zăceau pe lespezile de piatră pe care ațipise odinioară omul din epoca neolitică. Cenușa unui foc era adunată pe un grătar primitiv. Alături, câteva obiecte de bucătărie și o căldare cu apă pe jumătate plină. O grămadă de cutii de conserve goale dovedeau că încăperea era locuită de o bună bucată de vreme, și, după ce ochii mi se deprinseră cu petele de lumină, am văzut o căniță de tablă și o sticlă de alcool, golită pe jumătate, puse într-un colț. În mijlocul colibei, un pietroi cu o parte netedă, care slujea drept masă, iar deasupra, o legătură de pânză… desigur aceeași pe care băiatul o ducea pe umăr când îl văzusem prin telescop. În ea se aflau o pâine, o conservă și două cutii de compot de piersici.

După ce le-am cercetat și le-am pus la loc, inima îmi tresări, căci sub bocceluța de pânză se afla o bucată de hârtie pe care erau scrise câteva cuvinte. Am luat-o, și iată textul pe care l-am citit mâzgălit grosolan cu creionul: „Doctorul Watson s-a dus la Coombe Tracey”.

Câteva clipe am rămas în picioare, cu hârtia în mână, căutând tâlcul acestui mesaj scurt. Așadar, eu eram urmărit de acest om misterios, și nu sir Henry. Și nu mă urmărise el, ci pusese un agent – poate chiar pe băiat – pe urmele mele, iar acesta era raportul agentului. Se prea putea ca, de când venisem pe aceste meleaguri, să nu fi făcut niciun pas fără să fiu observat și fără să nu se raporteze despre asta. Eram mereu stăpânit de sentimentul unei forțe nevăzute, al unei plase urzite în jurul nostru cu o dibăcie și o finețe măiastră, care ne învăluia atât de imperceptibil, încât abia în cine știe ce clipă de încercare îți puteai da seama că într-adevăr te încurcaseși în ochiurile ei.

Dacă găsisem un raport, atunci trebuiau să mai fie și altele, așa că m-am uitat în jur prin colibă, căutându-le. Totuși, n-am găsit nici urmă de ele și n-am putut descoperi nimic care să-mi poată da vreo indicație asupra caracterului sau intențiilor omului ce trăia în această singurătate, în afară doar de faptul că trebuie să fi avut obiceiuri spartane și că îi păsa prea puțin de confortul vieții. Când mi-am adus aminte de ploile torențiale și m-am uitat în sus la acoperișul spart, am înțeles cât de puternic și de nestrămutat trebuie să fie țelul care îl ține într-un adăpost atât de neospitalier. Să fi fost el dușmanul sau, poate, întâmplător, îngerul nostru păzitor? Am jurat să nu plec din colibă până ce nu aflu.

Afară, soarele cobora sub dunga zării, iar partea dinspre apus a cerului scânteia în purpură și aur. Strălucirea lor se oglindea în petele roșcate ale bălților depărtate din mijlocul regiunii Grimpen. Se vedeau cele două turnuri ale castelului Baskerville, iar în depărtare, o zare de fum care arăta locul unde se afla satul Grimpen. Între castel și sat, în dosul colinei, se afla casa familiei Stapleton. În lumina aurie a înserării toate păreau armonioase, plăcute și pașnice, dar, privindu-le, cugetul meu nu împărtășea liniștea naturii, ci se cutremura de acel ceva greu de deslușit și înspăimântător care se apropia cu fiecare clipă.

Neliniștit, dar hotărât, m-am așezat în ascunzișul întunecat al colibei și, înarmat cu răbdare, am așteptat întoarcerea locatarului.

În sfârșit, l-am auzit. De departe venea bocănitul sec al unor bocanci ce călcau pe piatră. Apoi încă o dată și încă o dată. Clipa întrevederii se apropia din ce în ce mai mult. M-am tras înapoi, în colțul cel mai întunecat, mi-am armat revolverul în buzunar, hotărât să nu mă las descoperit până ce nu voi avea prilejul să-l văd eu mai întâi pe străin. Urmă o tăcere lungă, ceea ce dovedea că necunoscutul se oprise. După aceea pașii începură să se apropie iar, și o umbră se lăsă peste intrarea colibei.

— Ce seară minunată, dragă Watson! se auzi un glas bine cunoscut. Cred

că te-ai simți mai bine afară decât înăuntru.

CAPITOLUL XII

MOARTE ÎN MLAȘTINI

Preț de o clipă, am rămas cu răsuflarea tăiată, și nu-mi venea să-mi cred urechilor. Apoi mi-am venit în fire și mi-am recăpătat glasul, în timp ce greutatea răspunderii ce-mi stătea pe inimă păru pe dată că se ridică.

Glasul acela rece, tăios și ironic nu putea fi decât al unui singur om.

— Holmes! am strigat. Holmes!

— Hai afară, îmi răspunse el, și te rog fii atent cu revolverul!

M-am aplecat ca să pot trece pe sub bolta grosolană care forma intrarea și l-am văzut stând afară pe o piatră. Ochii cenușii îi jucau în cap de haz când îmi zări figura uluită. Era slab și obosit, dar sigur și vioi în mișcări, cu fața-i ageră arsă de soare și bătută de vânt. Cu hainele și șapca lui de tweed, arăta ca un excursionist banal ce-ar fi venit prin locurile acestea mlăștinoase. Cu acea pasiune pentru curățenia trupului care îl caracterizează, izbutise să fie proaspăt bărbierit, iar rufăria de corp îi era curată de parcă s-ar fi aflat în strada Baker.

— De când mă știu n-am fost mai bucuros să întâlnesc pe cineva, i-am spus eu, strângându-i mâna.

— Sau mai uimit. Așa e?

— Da, trebuie să recunosc.

— Te asigur că nu numai tu ai fost uimit. Nu mi-am închipuit că ai și descoperit colțișorul acesta unde m-am retras întâmplător, dar și mai puțin m-am așteptat să te găsesc înăuntru, până ce n-am ajuns la vreo douăzeci de pași de ușă.

— Urma pașilor, bănuiesc!

— Nu, Watson, mă tem că nu m-aș putea prinde să-ți recunosc urma pașilor printre celelalte urme din lumea asta. Dacă vrei într-adevăr să mă tragi pe sfoară, trebuie să schimbi și debitul de la care îți cumperi țigările. Îmi e de ajuns să văd un muc de țigară cu marca Bradley, strada Oxford, ca să știu că prietenul meu Watson e prin împrejurimi. Uite-l acolo lângă cărare. Fără îndoială că l-ai aruncat în clipa de încordare când ai dat buzna în coliba goală.

— Întocmai.

— La asta m-am gândit… şi, cunoscând minunata ta dârzenie, eram sigur că am să te găsesc stând la pândă, cu arma pregătită, aşteptându-l pe locatar să se întoarcă. Nu-i aşa că ţi-ai închipuit că eu sunt criminalul?

— Nu ştiam cine e, dar eram hotărât să aflu.

— Minunat, Watson! Şi cum de m-ai dibuit? Mai văzut pesemne în noaptea când l-aţi urmărit pe puşcăriaş şi când, din nebăgare de seamă, am stat în faţa lunii care răsărea.

— Da, atunci te-am văzut.

— Şi, fără îndoială, ai cercetat toate colibele până ai dat de asta.

— Nu, băiatul care te slujeşte a fost văzut, şi lucrul acesta mi-a arătat încotro să mă îndrept.

— Bătrânul domn cu telescopul, nu-i aşa? Nu puteam să pricep despre ce e vorba când am văzut prima oară lumina strălucind în lentile. Holmes se ridică în picioare şi se duse să se uite în colibă. Ei, da, Cartwright mi-a adus ceva de mâncare. Dar ce e cu hârtia asta? Aşadar ai fost la Coombe Tracey, da?

— Da.

— Ca s-o vizitezi pe doamna Laura Lyons?

— Întocmai.

— Bună idee! Cercetările noastre au mers paralel, şi când vom aduna rezultatele, mă aştept să avem aproape toate datele cazului Baskerville.

— Mă bucur din toată inima că ai venit, pentru că răspunderea mare şi misterul erau greu de îndurat pentru nervii mei. Dar spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu, cum ai ajuns şi ce faci aici? Eu credeam că eşti în strada Baker, lucrând la povestea aceea cu şantajul.

— De fapt, asta am şi vrut să crezi.

— Carevasăzică te foloseşti de mine, dar încredere nu ai! am exclamat eu cu oarecare amărăciune. Cred că merit ceva mai mult din partea dumitale, Holmes!

— Dragul meu, şi de astă dată, ca şi în alte cazuri, ai fost de nepreţuit pentru mine şi te rog să mă ierţi dacă am lăsat impresia că îţi joc vreo festă. Ca să fiu sincer, m-am ascuns, în parte, pentru binele tău şi, cântărind primejdia la care erai expus, am venit aici să cercetez eu însumi cazul la faţa locului. Dacă aş fi stat cu sir Henry şi cu dumneata, de bună seamă că aş fi avut aceleaşi păreri ca şi voi, dar prezenţa mea le-ar fi dat de veste duşmanilor noştri foarte de temut, făcându-i să se ferească. Pe câtă vreme, aşa cum s-au întâmplat lucrurile, am fost în stare să aflu şi să culeg ceea ce nu mi-ar fi fost cu putinţă dacă aş fi locuit la castel. Şi apoi rămân un factor încă necunoscut în cazul pe care îl cercetăm, gata să intervin cu toată greutatea la momentul critic.

— Dar mie de ce nu mi-ai spus nimic?

— Nu mi-ar fi fost de niciun folos ca dumneata să ştii, dimpotrivă, ai fi putut să contribui la descoperirea mea. Poate ai fi vrut să-mi spui ceva sau, din

grija pe care mi-o porți, ai fi vrut să-mi aduci câte ceva, ca să mă simt mai bine aici, și în felul acesta s-ar fi creat un risc de prisos. Eu l-am adus pe Cartwright cu mine – îți amintești de băiatul acela de la biroul Expres? Și el a avut grijă de puținele lucruri de care aveam nevoie – pâine și câte un guler curat. Ce altceva și-ar mai putea dori un om? La cele două picioare iuți, băiatul a adăugat și doi ochi foarte isteți, așa încât cu aceste însușiri s-a dovedit neprețuit.

— Așadar, rapoartele mele s-au pierdut!

Glasul începu să-mi tremure, amintindu-mi cu câtă trudă le alcătuisem și ce mândru eram de ele.

Holmes scoase atunci un teanc de hârtii din buzunar.

— Iată rapoartele dumitale, dragă prietene, și țin să-ți spun că au fost în amănunt cercetate. Am luat toate măsurile ca să le primesc cu numai o zi întârziere. Trebuie să te felicit din inimă pentru zelul și pătrunderea de care ai dat dovadă într-un caz neobișnuit de complicat cum este acesta.

Eram încă necăjit de nesinceritatea cu care mă tratase, dar laudele rostite cu atâta căldură îmi spulberară toată supărarea. Apoi în cugetul meu mi-am zis că avea dreptate și că, pentru țelurile pe care le urmăream, fusese într-adevăr mai bine să nu știu că Holmes se afla aici, printre smârcuri.

— Așa e mai bine! îmi spuse el, văzând că mă luminez la față. Și acum spune-mi rezultatele vizitei dumitale la doamna Laura Lyons… Nu mi-a fost greu să ghicesc că te-ai dus s-o vezi, pentru că sunt convins că e singura persoană din Coombe Tracey care ne poate fi de folos în problema noastră. De fapt, dacă nu te duceai dumneata astăzi, e mai mult decât probabil că m-aș fi dus eu mâine.

Soarele apusese, și înserarea se așternea peste mlaștini. Se făcuse răcoare, așa că am intrat în colibă să ne încălzim. Acolo, stând împreună în lumina amurgului, i-am povestit lui Holmes convorbirea mea cu doamna, care lui i se păru atât de interesantă, încât nu mă lăsă până nu i-am repetat de câte două ori unele crâmpeie.

— Lucrul acesta e de o mare însemnătate, îmi spuse el după ce am terminat. În cazul de față, care este atât de complicat, datele acestea umplu un gol care mă împiedica să merg mai departe. Poate ești la curent că între doamna Lyons și Stapleton există o strânsă legătură?

— N-am știut c-ar fi vorba de așa ceva.

— Nu poate exista îndoială că e așa. Se întâlnesc, își scriu, e o înțelegere desăvârșită între ei. Acest lucru ne dă o armă foarte puternică. Dacă aș putea-o folosi ca să-i îndepărtez soția…

— Care soție?

— În schimbul informațiilor pe care mi le-ai dat, am să-ți dau și eu câteva. Doamna care trece aici drept domnișoara Stapleton e în realitate soția lui.

— Doamne, Dumnezeule, Holmes! Ești sigur de cele ce spui? Cum i-ar fi

putut el îngădui lui sir Henry să se îndrăgostească de ea?

— Că sir Henry s-a îndrăgostit de ea, asta nu-i poate strica decât tot lui sir Henry. El își dă silința în chip deosebit, după cum singur ai observat, să-l împiedice pe sir Henry să-i facă curte. Îți spun încă o dată că doamna îi este soție, și nu soră.

— Dar de ce această minciună premeditată?

— Pentru că a prevăzut că îi va fi de mai mare folos ca femeie liberă.

Toate pornirile mele nemărturisite, bănuielile mele vagi luară dintr-odată formă și se concentrară asupra naturalistului. În omul acesta nepăsător, șters, care purta pălărie de paie și mergea cu plasa de prins fluturi, mi se păru că văd ceva înspăimântător. O ființă cu o răbdare și o șiretenie fără margini, cu un chip surâzător și un suflet ucigaș.

— El este deci dușmanul nostru… El ne-a urmărit la Londra?

— Da, așa văd eu dezlegarea enigmei.

— Și avertismentul… de la ea trebuie să fi venit.

— Întocmai.

Nelegiuirea monstruoasă pe care mai mult o ghiceai decât o puteai vedea se întrezărea prin bezna ce mă învăluise atâta vreme.

— Dar ești sigur că e chiar așa, Holmes? De unde știi că femeia îi e soție?

— Pentru că, într-o clipă de uitare, ți-a povestit, când v-ați întâlnit prima oară, o parte din biografia lui, care e adevărată, și aș pune rămășag că de atunci s-a căit de multe ori de această slăbiciune. A fost cândva profesor în nordul Angliei. Să știi că nimic nu-i mai ușor decât să afli trecutul unui profesor. Există agenții școlare prin care poți identifica pe oricine a lucrat în această meserie. O mică cercetare mi-a fost de ajuns ca să aflu că o școală a avut încurcături grave în niște împrejurări îngrozitoare, iar omul căruia îi aparținea această școală – purta alt nume pe atunci – a dispărut cu soția lui. După descriere, personajele se potriveau. Când am mai aflat și că dispărutul se devotase studiului entomologiei, identificarea a fost desăvârșită.

Întunericul începea să se destrame, dar multe lucruri erau încă înecate în umbră.

— Dacă într-adevăr femeia aceasta îi e soție, atunci ce mai caută doamna Laura Lyons? îl întrebai eu.

— Iată unul din punctele asupra căruia cercetările dumitale au adus lumină. Conversația pe care ai avut-o cu doamna Lyons a lămurit situația în mare măsură. N-am știut nimic despre plănuitul divorț dintre ea și soțul ei. În acest caz, socotindu-l pe Stapleton necăsătorit, se gândea fără îndoială să-i devină soție.

— Și când va afla adevărul?

— Atunci abia vom putea să ne slujim de ea. Mâine trebuie să-i facem amândoi o vizită: aceasta este prima noastră datorie. Watson, nu ești de părere că

lipseşti cam de multă vreme de la misiunea dumitale? Locul dumitale ar trebui să fie la castelul Baskerville.

Cele din urmă raze purpurii păliseră departe spre apus, şi noaptea se revărsase peste mlaştini. Câteva stele palide licăreau pe cerul violet.

— Încă o întrebare, Holmes, i-am spus eu, ridicându-mă. Între noi doi nu trebuie să existe vreo taină. Ce înseamnă toate acestea? Ce urmăreşte el mai departe?

Holmes îmi răspunse în şoaptă:

— Un asasinat, Watson… un asasinat săvârşit cu dibăcie, cu sânge rece, cu premeditare. Nu-mi cere să-ţi spun amănunte. Reţeaua mea se strânge din ce în ce mai mult în jurul lui, la fel cum a lui îl învăluie pe sir Henry. Şi, cu ajutorul dumitale, Stapleton aproape că este în puterea mea. Ne mai poate ameninţa o singură primejdie: aceea că ar putea să lovească înainte ca noi să fim gata. Încă o zi… cel mult două… şi cazul acesta va fi cu totul lămurit, dar până atunci îndeplineşte-ţi misiunea cât mai îndeaproape, întocmai ca şi o mamă care îşi veghează copilul bolnav. Misiunea pe care ai îndeplinit-o astăzi este justificată, totuşi aş fi vrut din răsputeri să nu te fi dezlipit de lângă sir Henry… Ascultă!

Un urlet cumplit, prelung, de groază şi spaimă izbucni din tăcerea mlaştinii. Urletul acesta înspăimântător îmi îngheţă sângele în vine.

— Vai, Doamne, Dumnezeule! am şoptit eu cu răsuflarea tăiată. Ce-i asta? Ce înseamnă oare?

Holmes sări în picioare şi în uşa colibei se profilă statura lui atletică, cu umerii aplecaţi, cu capul întins înainte, cu ochii sfredelind întunericul.

— Sst! făcu el. Sst!

Urletul se auzise puternic, un urlet disperat, care se ridicase de undeva de departe, de pe întinderea întunecată. După aceea însă îmi izbi auzul mai de aproape, mai puternic şi mai stăruitor ca înainte.

— Unde-i? şopti Holmes, şi, după tremurul din glas, mi-am dat seama că el, omul cu nervi de oţel, fusese zguduit până în adâncul sufletului. Unde-i, Watson?

— Cred că acolo, i-am arătat eu prin beznă.

— Nu, acolo!

Urletul de agonie străbătu iarăşi noaptea tăcută, mai tare şi încă mai aproape. Dar un alt sunet se amestecă de astă dată cu el, un murmur adânc şi surd, înăbuşit şi totuşi ameninţător, care se ridica şi cobora ca murmurul încet şi necontenit al mării.

— Câinele! strigă Holmes. Vine, Watson, vine! Cerule, de n-am ajunge prea târziu!

O luă la goană printre mlaştini, iar eu mă ţineam pas cu pas după el. Dar iată că de undeva, de prin locurile acestea accidentate chiar din faţa noastră, ne mai

ajunse un ultim răcnet disperat și apoi o cădere surdă și grea. Ne-am oprit și am ascultat. Niciun alt sunet nu mai tulbură liniștea adâncă a nopții, în care nu sufla nicio adiere.

L-am văzut pe Holmes ducându-și mâna la frunte, ca un om care își ieșise din minți, în timp ce cu piciorul izbea în pământ.

— A fost mai tare, Watson! Am ajuns prea târziu.

— Nu, nu, sigur nu.

— Ce nebun am fost că n-am pus mâna pe el! Și dumneata, Watson, uite, privește ce s-a întâmplat pentru că ți-ai părăsit postul! Dar, dacă nenorocirea s-a întâmplat, jur că îl vom răzbuna!

Am început să alergăm orbește prin întuneric, ciocnindu-ne de pietroaie, croindu-ne drum printre tufele de măceș, suind cu sufletul la gură, îndreptându-ne mereu spre partea de unde veniseră sunetele acelea înfricoșătoare. Ori de câte ori ajungeam pe vreo înălțime, Holmes se uita sfredelitor în jur, dar umbrele se îndesiseră peste mlaștini și nimic nu se clintea pe întinderea tristă.

— Vezi ceva?

— Nimic.

— Ia ascultă, asta ce o mai fi?

Un geamăt slab ne ajunse la urechi. Venea tot din stânga noastră. În această parte, un șir de stânci se termina într-o adevărată faleză care domina o vale împresurată de bolovani. Pe suprafața colțuroasă stătea întinsă și lățită o formă întunecată, neregulată. În timp ce alergam într-acolo, conturul acela vag începu să se precizeze. Era un om întins la pământ, cu fața în jos, cu capul sub el, într-o poziție înspăimântătoare, cu umerii încovoiați și cu trupul arcuit, ca și cum ar fi stat gata să se arunce într-un salt mortal. Poziția aceasta era atât de caraghioasă, încât pentru o clipă nici nu ne-am dat seama că, odată cu geamătul acela, îi ieșise și sufletul… Nicio șoaptă, niciun murmur nu se mai înălța acum din forma aceasta întunecată, asupra căreia ne-am aplecat. Holmes puse mâna pe el și apoi se trase repede îndărăt, cu un strigăt de spaimă. Flacăra chibritului pe care îl aprinse lumină degetele prietenului meu mânjite cu sânge, precum și balta sinistră ce creștea încet-încet din craniul sfărâmat al victimei. Și mai lumină ceva, la vederea căruia inima parcă ne încremeni, gata să ne arunce în leșin: trupul lui sir Henry Baskerville!

Niciunul din noi nu putea să uite costumul lui făcut din tweed cărămiziu, costumul pe care îl purtase în prima dimineață când l-am cunoscut în strada Baker. L-am văzut clar și limpede, apoi chibritul pâlpâi și se stinse, ca și nădejdea din sufletele noastre. Holmes scoase un suspin, iar fața îi era atât de albă, încât părea că îi strălucește prin întuneric.

— Ticălosul! Ticălosul! am strigat eu, cu mâinile încleștate. Vai, Holmes, n-am să-mi iert niciodată că l-am lăsat în voia soartei!

— Eu sunt mai de condamnat decât dumneata, Watson! Ca să conturez

cazul și să duc cercetările la bun sfârșit, am neglijat viața clientului meu. În toată cariera n-am primit o lovitură mai grea. Dar cum aș fi putut să cred, cum aș fi putut să bănuiesc că își va risca viața singur, în mijlocul mlaștinilor, cu toate avertismentele pe care i le-am dat?

— Să-i auzim strigătele disperate… Dumnezeule, strigătele acelea, și totuși să nu fim în stare să-l salvăm! Oare unde să fie bestia asta de câine care l-a omorât? Poate că în clipa aceasta dă târcoale pe aici, printre stânci. Și Stapleton oare unde să fie? O să dea el socoteală de faptele sale!

— O să dea socoteală! De asta o să am eu grijă! Și unchiul, și nepotul au fost asasinați… unul înspăimântat de moarte la vederea unei fiare pe care o credea supranaturală, celălalt găsindu-și sfârșitul după o goană sălbatică în care își căuta scăparea. Acum trebuie să dovedim legătura dintre om și fiară. În afară de cele auzite, nu putem pune mâna în foc că fiara există, pentru că e clar că sir Henry a murit din pricina căderii. Dar, oricât de perfid ar fi, pe ce am mai scump în lume, trebuie să pun mâna pe el înainte să se mai scurgă douăzeci și patru de ore!

Cu sufletele pline de amărăciune, ședeam de o parte și de alta a trupului zdrobit, copleșiți de nenorocirea neașteptată și de neînlăturat care dusese toată munca noastră îndelungă și apăsătoare la un sfârșit atât de jalnic. Apoi, în vreme ce luna se ridica, ne-am cățărat pe vârful stâncilor de pe care căzuse sărmanul nostru prieten și de pe culme ne-am uitat peste mlaștina întunecată, pe jumătate argintată, pe jumătate umbrită. În depărtare, la o distanță de mai mulți kilometri, în partea dinspre Grimpen, se vedea o singură lumină galbenă și stăruitoare. Nu putea fi alta decât casa singuratică a familiei Stapleton. Am blestemat plini de amar, amenințând cu pumnul și uitându-ne într-acolo.

— De ce să nu punem mâna pe el chiar acum?

— Nu avem toate probele. Individul e precaut și perfid cum nu-i altul… Nu-i vorba de ce știm, ci de ce putem dovedi. Dacă facem un pas greșit, ne poate scăpa iar.

— Și ce putem face?

— Mâine o să avem destul de lucru. În noaptea asta nu putem decât să ne îndeplinim ultimele îndatoriri față de sărmanul nostru prieten.

Am coborât amândoi cu grijă valea prăpăstioasă și ne-am apropiat de trupul care se profila întunecat pe stâncile argintate. Crisparea acelor mădulare în agonie îmi provocă un spasm de durere și îmi împăienjeni ochii de lacrimi.

— Trebuie să trimitem după ajutor, Holmes! Nu-l putem duce atâta cale până la castel numai noi doi. Doamne, Dumnezeule, dar ce ai? Ai înnebunit?

Holmes scosese un strigăt și se aplecase asupra cadavrului. Apoi începuse să joace, să râdă și să mă zgâlțâie. M-am întrebat dacă era într-adevăr prietenul meu cel atât de sever și de stăpânit, pe drept cuvânt un foc mocnit.

— Barbă! Barbă! Omul are barbă!

— Barbă?

— Nu-i baronetul… nu… e… cel… Da, e vecinul meu, puşcăriaşul!

Cu o grabă febrilă, am întors cadavrul cu faţa în sus şi în lumina rece şi limpede a lunii i-am văzut barba din care picura sânge. Nu mai putea fi nicio îndoială a cui era fruntea bombată şi ochii duşi în fundul capului ca la animale. Era într-adevăr aceeaşi faţă care lucise în lumina lumânării de pe stâncă… Faţa lui Selden criminalul.

Într-o clipă se limpeziră toate. Mi-am adus aminte că baronetul îmi spusese că îi dăruise lui Barrymore toate hainele sale vechi. La rându-i, Barrymore i le dăduse lui Selden, cu gândul să-l ajute în încercarea lui de a scăpa. Ghete, cămaşă, pălărie… toate erau de la sir Henry. Tragedia rămânea totuşi cumplită, dar cel puţin omul, potrivit legilor ţării, îşi merita moartea. I-am spus lui Holmes cum stăteau lucrurile, cu inima plină de bucurie şi de recunoştinţă.

— Aşadar, sărmanul om şi-a găsit moartea din pricina hainelor, spuse el. E foarte limpede că i s-a dat câinelui să miroasă câteva din lucrurile lui sir Henry… Gheata care i-a fost sustrasă la hotel, pesemne… şi astfel l-a răpus pe omul acesta. Rămâne totuşi un lucru ciudat: cum de a ajuns Selden să ştie în bezna asta că e fugărit de câine?

— L-a auzit!

— Să auzi un câine urlând prin mlaştini – aceasta n-ar fi putut aduce pe un om înrăit cum era puşcăriaşul într-un aşa hal de spaimă, încât să strige ca o fiară sălbatică după ajutor, cu riscul de a fi prins din nou. După strigătele lui, trebuie să fi fugit o bună bucată de drum după ce a ştiut că fiara e pe urmele lui. Cum de a ştiut?

— Presupunând că toate ipotezele noastre sunt juste, mi se pare mai misterios cum de câinele acesta…

— Eu nu presupun nimic.

— Bine! Atunci de ce o fi fost lăsat slobod câinele în noaptea asta? Nu cred că rătăceşte tot timpul prin mlaştini. Nu i-o fi dat drumul Stapleton, până ce n-a avut motiv să creadă că sir Henry e pe acolo.

— Dintre cele două probleme pe care le punem, a mea este mai complicată, căci cred că a ta îşi va găsi o soluţie în scurt timp, în timp ce a mea ar putea rămâne pentru totdeauna un mister. Acum se pune întrebarea: ce facem cu trupul acestui nenorocit? Nu-l putem lăsa aici pradă vulpilor şi corbilor.

— Sunt de părere să-l ducem într-o colibă, până ce vom putea înştiinţa poliţia.

— Foarte bine! Sunt sigur că până acolo o să-l putem duce şi singuri. Hei, Watson! Dar cine-i acela? Ei, drăcia dracului! E chiar omul nostru. Bravo! Minunat lucru şi îndrăzneţ! Să nu cumva să scapi vreun cuvânt care să trădeze ce bănuieşti, pentru că altfel toate planurile mele se duc de râpă.

Cineva venea către noi prin locul acesta mlăştinos, şi am văzut strălucirea roşiatică a unei ţigări. Luna îşi revărsa lumina asupra lui, aşa că am putut distinge silueta sprintenă şi mersul uşor al naturalistului.

Când ne văzu se opri şi apoi se apropie.

— Cum? Domnul doctor Watson? Dumneata? Eşti cel din urmă om pe care m-aş fi aşteptat să-l văd la ora asta din noapte prin mlaştini. Dar, vai de mine, ce s-a întâmplat? E cineva rănit? Nu… să nu-mi spui că-i prietenul nostru, sir Henry!

Trecu repede prin faţa mea şi se aplecă asupra cadavrului. L-am auzit trăgând cu putere aer în piept, iar ţigara îi scăpă dintre degete.

— Cine-i… cine e acesta? îngăimă el.

— Selden, omul care a scăpat din închisoarea Princetown.

Stapleton se întoarse către noi cu o faţă schimbată, din care îi pierise tot sângele. Dar, printr-un efort suprem, izbuti să-şi stăpânească uimirea şi dezamăgirea. Îşi plimbă o privire sfredelitoare de la Holmes la mine.

— Vai de mine! Ce cumplită întâmplare! Cum a murit?

— Se pare că şi-a frânt gâtul căzând de pe stânci. Eu şi prietenul meu tocmai ne plimbam în locul acesta când am auzit un strigăt.

— Şi eu am auzit un strigăt. De aceea am şi ieşit: eram îngrijorat pentru sir Henry.

— De ce pentru sir Henry în mod deosebit? nu mi-am putut stăpâni eu întrebarea.

— Pentru că îi propusesem să vină la noi. Eram intrigat că nu mai vine şi, bineînţeles, am fost foarte îngrijorat pentru viaţa lui când am auzit strigăte prin mlaştini. Ochii lui se plimbară de la mine la Holmes: Aţi auzit şi altceva decât un strigăt?

— Nu, răspunse Holmes. Dumneavoastră aţi auzit?

— Nu.

— Atunci ce aţi vrut să spuneţi?

— Cunoaşteţi desigur poveştile acelea pe care le spun ţăranii despre un câine-fantomă şi aşa mai departe. Se zice că se aude noaptea printre mlaştini. Mă întrebam de nu s-o fi auzit şi în noaptea asta.

— Noi n-am auzit, i-am spus eu.

— Şi cum explicaţi dumneavoastră moartea nenorocitului ăstuia?

— Fără îndoială că spaima şi teama de a nu fi descoperit l-au făcut să-şi piardă capul. A rupt-o la fugă printre mlaştini, ca un apucat, şi până la urmă a căzut de sus şi şi-a frânt gâtul.

— Asta pare explicaţia cea mai întemeiată, spuse Stapleton şi scoase un oftat care arăta că simţea o uşurare. Şi dumneavoastră, domnule Holmes, ce credeţi?

Prietenul meu îi adresă câteva cuvinte binevoitoare.

— Vă pricepeți la identificări! spuse el.

— De când a venit domnul doctorul Watson, vă aşteptam şi pe dumneavoastră prin locurile acestea. Aţi sosit la timp ca să asistaţi la o tragedie.

— Într-adevăr! Nu mă îndoiesc că explicaţiile prietenului meu oglindesc întocmai felul cum s-au petrecut faptele. Voi duce mâine cu mine la Londra o amintire neplăcută.

— A, vă întoarceţi mâine?

— Aşa am de gând.

— Nădăjduiesc că vizita dumneavoastră a aruncat oarecare lumină asupra întâmplărilor care ne tulbură.

Holmes ridică din umeri.

— Nu poţi să ai întotdeauna succesul pe care îl nădăjduieşti. Un anchetator are nevoie de fapte, nu de legende sau de zvonuri. Probele nu sunt satisfăcătoare.

Prietenul meu vorbea deschis şi cu aerul cel mai nepăsător. Stapleton se uita încă stăruitor la el. Apoi se întoarse spre mine:

— Mă gândesc să-l ducem pe acest nenorocit la mine acasă, dar lucrul acesta ar sperria-o pe sora mea atât de tare, încât nu îmi vine s-o fac. Cred că, dacă îi acoperim faţa, până mâine dimineaţă nu i se va întâmpla nimic.

Chiar aşa am şi făcut. Respingând invitaţia lui Stapleton, eu şi Holmes ne-am îndreptat spre castelul Baskerville, lăsându-l pe naturalist să se întoarcă singur. Uitându-ne îndărăt, i-am mai văzut silueta depărtându-se agale peste mlaştinile acelea întinse, în timp ce, înapoia lui, pe valea argintată, o pată neagră arăta locul unde zăcea omul ce-şi găsise un sfârşit atât de îngrozitor.

CAPITOLUL XIII

SE ÎNTINDE CURSA

— Ne apropiem în sfârşit de deznodământ, îmi spuse Holmes în timp ce mergeam unul lângă altul printre smârcuri. Ce tare e individul! Cum a izbutit să se stăpânească pus în faţa unei situaţii ce trebuia să fie pentru el un şoc paralizant atunci când a văzut că altcineva a căzut victimă uneltirilor lui! Ţi-am spus şi la Londra, şi îţi mai spun şi acum, Watson: niciodată n-am întâlnit încă un duşman mai demn de noi.

— Îmi pare rău că te-a văzut.

— La început, şi mie mi-a părut rău, dar a fost cu neputinţă să ocolim întâlnirea.

— Acum, când ştie că eşti aici, ce înrâurire crezi că o să aibă asta asupra planurilor lui?

— S-ar putea să-l facă mai precaut, după cum s-ar putea să-l împingă dintr-odată la acţiuni disperate. Ca mulţi dintre criminalii iscusiţi, s-ar putea să se încreadă prea mult în iscusinţa lui şi să-şi închipuie că ne-a tras pe sfoară.

— De ce să nu-l arestăm pe loc?

— Dragul meu Watson, te-ai născut să fii om de acţiune. Instinctul te împinge mereu la acţiune. Dar, presupunând că l-am fi arestat în noaptea aceasta, ce mare lucru am fi făcut? N-avem nicio dovadă împotriva lui. E de o iscusinţă diabolică. Dacă s-ar fi folosit de un om, am fi putut obţine vreo dovadă, dar, dacă am da în vileag existenţa câinelui aceluia uriaş, asta nu ne-ar ajuta cu nimic să punem laţul de gâtul stăpânului lui.

— Dar dovezi avem, desigur.

— Nici urmă de dovezi… Numai bănuieli şi presupuneri. Tribunalul ar râde de noi dacă ne-am înfăţişa cu o asemenea poveste şi cu astfel de dovezi.

— Dar moartea lui sir Charles?

— Găsit mort. Fără nicio urmă de violenţă asupra lui. Şi dumneata, şi eu ştim că a murit numai de frică, şi ştim şi ce l-a înfricoşat, dar unde să găsim doisprezece juraţi proşti care să ne creadă? Unde sunt semnele lăsate de vreun

câine? Unde sunt urmele de colți? Bineînțeles că un câine nu mușcă un mort și că sir Charles a murit înainte de a fi fost atins de această fiară. Dar trebuie să dovedim toate acestea, și nu suntem încă în măsură să o facem.

— Dar cazul din noaptea asta?

— Nici cu ceea ce s-a petrecut în noaptea asta nu am făcut un pas mai departe. Iarăși nu se poate stabili o legătură între câine și moartea omului. Noi nici n-am văzut câinele, doar l-am auzit, și nu putem dovedi că fugea după om. Lipsește cu totul motivul pentru care ar fi făcut-o. Nu, dragă prietene, trebuie să ne împăcăm cu gândul că deocamdată nu avem nici o dovadă și că descoperirea uneia merită orice risc.

— Și ce propunere ai?

— Îmi pun mari speranțe în ajutorul pe care ni-l poate da doamna Laura Lyons în clipa în care i se va arăta cum stau lucrurile, și pentru aceasta am eu planurile mele, care o să ne dea mult de furcă mâine. Nădăjduiesc totuși să câștig partida chiar în cursul zilei.

N-am mai putut scoate nimic de la el. Cufundat în gânduri, merse așa tot restul drumului, până la porțile castelului.

— Vii sus?

— Da. Nu văd de ce m-aș mai ascunde. Încă un cuvânt, Watson: nu-i pomeni nimic de câine lui sir Henry. Lasă-l să creadă că moartea lui Selden s-a petrecut așa cum ar fi vrut Stapleton să credem noi. Se va simți mai sigur pe el pentru încercarea prin care va trebui să treacă mâine, când, dacă mi-aduc bine aminte de raportul dumitale, sir Henry e poftit la masă la Stapleton.

— Și eu sunt poftit.

— Atunci dumneata o să trebuiască să-ți ceri iertare că n-ai să te poți duce, pentru că sir Henry trebuie să meargă singur. Treaba asta se aranjează cu ușurință. Și acum, dacă am întârziat la prânz, cred că sosim amândoi tocmai la timp pentru cină.

Sir Henry se arătă mai mult bucuros decât surprins când îl văzu pe Sherlock Holmes, pentru că de câteva zile se aștepta ca evenimentele ce se petrecuseră în ultimul timp să-l aducă de la Londra. Totuși făcu ochii mari când văzu că prietenul meu venea fără niciun bagaj și că nu dădea nicio explicație în această privință. Împreună cu sir Henry i-am procurat cele de trebuință, apoi, rămas singur, i-am satisfăcut baronetului curiozitatea și, la o cină prelungită, i-am povestit din întâmplările noastre numai atât cât era de dorit să știe și el. Dar, înainte de toate, am avut neplăcuta însărcinare să-i comunic lui Barrymore și soției acestuia vestea morții lui Selden. Pentru Barrymore, vestea ar fi putut să fie o ușurare, dar soția lui izbucni într-un plâns amarnic, înfundându-și fața în șorț. Pentru toată lumea, Selden nu era decât o brută, jumătate animal și jumătate diavol, dar pentru dânsa, el rămăsese băiețașul încăpățânat din vremea când și ea

era fetiță, copilul ce se ținea necontenit după ea. Rău trebuie să mai fie omul pe care nu se găsește nicio femeie să-l jelească!

— De azi-dimineață, de când a plecat Watson, mi-a fost urât toată ziua singur acasă, ne spuse baronetul. Cred că am crescut în ochii dumneavoastră pentru că mi-am ținut făgăduiala. De nu mi-aș fi dat cuvântul de cinste că n-am să ies singur, aș fi avut o seară mai veselă, pentru că Stapleton îmi trimisese vorbă să mă duc la ei.

— Nu mă îndoiesc că ați fi avut o seară mai veselă, îi răspunse ironic Holmes. Nu cred să vă înduioșeze lucrul acesta, dar noi v-am plâns crezând că v-ați frânt gâtul.

Sir Henry făcu ochii mari.

— Cum adică?

— Nenorocitul acela era îmbrăcat cu haine de-ale dumneavoastră. Mă tem că feciorul dumneavoastră, care i le-a dat, o să aibă neplăceri cu poliția.

— Nu cred. După câte știu, hainele nu aveau monogramă pe ele.

— Norocul lui! De fapt, norocul dumneavoastră, al tuturor, pentru că toți sunteți în culpă față de lege în acest caz. Nu știu dacă nu cumva prima mea datorie de detectiv conștiincios n-ar fi să arestez pe toată lumea din casă. Rapoartele lui Watson sunt cele mai incriminatoare documente.

— Dar ce se aude cu cazul nostru? întrebă baronetul. Ați izbutit să scoateți ceva la lumină din toată încurcătura? Nu prea văd ca Watson și cu mine să știm mai multe ca înainte.

— Nădăjduiesc că în scurtă vreme voi fi în situația să dezleg problema. Este una din cele mai complicate afaceri și e neînchipuit de grea. Mai sunt încă vreo câteva puncte pe care vreau să le lămurim, dar cu toate acestea suntem pe cale să facem lumină.

— Am avut o experiență despre care cu siguranță că Watson v-a vorbit. Am auzit câinele prin mlaștini, așa că aș putea să jur că nu e vorba doar de o superstiție fără temei. Când eram în vestul Americii, am avut destul de-a face cu câini, și, când aud vreunul, știu dacă e câine sau nu. Dar dacă acestuia o să fiți în stare să-i puneți botniță și lanț, eu, unul, sunt gata să jur că sunteți cel mai mare detectiv din toate timpurile.

— Cred că am să-i pun și botniță, și lanț, dacă o să-mi dați o mână de ajutor.

— Am să fac tot ceea ce îmi cereți.

— Foarte bine, și am să vă rog să executați orbește ceea ce vă cer, fără să mă întrebați mereu de ce.

— Cum doriți.

— Dacă faceți așa cum vă cer, nădăjduiesc că vom avea sorți să rezolvăm curând mica noastră problemă. Nu mă îndoiesc…

Holmes se opri pe neașteptate și începu să privească fix în gol pe deasupra mea. Lumina lămpii îi cădea în plin pe fața atât de încordată și de încremenită, de parc-ar fi fost o statuie clasică, întruchipare a încordării și a așteptării.

— Ce s-a întâmplat? am strigat amândoi.

Când își lăsă capul în jos, am putut să vedem că Holmes se străduia să-și stăpânească o emoție lăuntrică. Trăsăturile îi erau calme încă, dar ochii îi străluceau de mulțumire și de bucurie.

— Vă rog să înțelegeți admirația pe care o poate încerca un cunoscător, spuse el, fluturându-și mâna spre șirul de portrete care acopereau peretele din față. Watson nu va fi de acord că mă pricep la pictură, dar la mijloc nu e decât invidie, pentru că punctele noastre de vedere diferă în această privință. Aici aveți însă o colecție de portrete într-adevăr prețioasă.

— Sunt bucuros să vă aud vorbind astfel, zise sir Henry, privindu-l cu oarecare uimire pe prietenul meu.

— Când văd lucruri bune îmi pot da seama că sunt bune, și acum am sub ochi un asemenea lucru. Doamna aceea de acolo, îmbrăcată în mătase albastră, e un Kneller[12], pot să jur, iar gentilomul acela corpolent, cu perucă, trebuie să fie un Reynolds[13]. Bănuiesc că toate sunt portrete de familie?

— Toate.

— Le știți numele?

— Barrymore m-a pus la curent cu ele, și cred că sunt în stare acuma să spun lecția destul de bine.

— Cine este gentilomul acela cu ochean?

— E contraamiralul Baskerville, care a servit sub comanda lui Rodney[14] în Indiile de Vest. Bărbatul acela cu haină albastră și care ține un sul de hârtii e sir William Baskerville, care a fost președintele comisiei Camerei Comunelor sub guvernul Pitt[15].

— Și cavalerul acela din fața mea… acela în catifea neagră și cu dantele?

— A! Trebuie să știți cine e. Acela e pricina tuturor nenorocirilor, e blestematul de Hugo, care a dezlănțuit câinele din Baskerville! Pe el nu-l putem uita.

Am privit portretul cu interes și cu oarecare uimire.

— Nemaipomenit! exclamă Holmes. Ai zice că era un om destul de potolit și cu înfățișare blândă, dar îndrăznesc să spun că în ochii lui se ascundea un demon. Îmi închipuiam că trebuie să fi fost un bărbat mai robust și cu un aer mai brutal.

— Asupra autenticității nu e nicio îndoială, pentru că și numele, și data – 1647 – sunt însemnate pe dosul pânzei.

Holmes mai spuse ceva, dar portretul bătrânului scandalagiu părea că îl fascinează, și, cât timp am rămas la cină, ochii îi rămaseră nedezlipiți de el. Abia

după ce sir Henry se retrase în odaia lui, am putut afla la ce se gândea prietenul meu. Holmes mă duse înapoi în sala de banchete, luând cu sine lumânarea din camera de culcare, şi o ridică apoi în faţa portretului de pe perete, pe care se cunoştea patina vremii.

— Observi ceva la el?

Mi-am aruncat privirea la pălăria mare, cu pene, la cârlionţi, la gulerul de dantelă albă ce îi încadra faţa ţeapănă şi severă. Nu avea o înfăţişare brutală, ci părea mai degrabă un om afectat, aspru şi sever, cu gura tăiată în linii precise, cu buze subţiri, cu ochii reci şi neînduplecaţi.

— Nu seamănă cu cineva pe care îl cunoşti?

— Aduce puţin cu sir Henry la fălci.

— O idee, s-ar putea. Dar stai puţin!

Se sui pe un scaun şi, ridicând lumânarea cu mâna stângă, îşi îndoi braţul drept, acoperind pălăria mare şi pletele lungi şi cârlionţate ale portretului.

— Doamne Dumnezeule! am exclamat eu uluit.

De pe pânză se desprinse dintr-odată chipul lui Stapleton.

— Ei da! Acum vezi! Mi-am deprins ochii să cerceteze chipul oamenilor, şi nu podoabele lor. Să poţi vedea ce se ascunde sub o deghizare este prima condiţie pentru un criminolog.

— Dar e ceva nemaipomenit! Parcă ar fi portretul lui.

— Da, un caz interesant de atavism atât fizic, cât şi psihic. Un studiu amănunţit al portretelor de familie te poate cu uşurinţă converti la doctrina reîncarnării. Fără doar şi poate că amicul nostru e şi el un Baskerville.

— Care îşi face planuri să fie moştenitor.

— Întocmai. Noroc cu pictura aceasta, pentru că am putut adăuga astfel una din verigile cele mai importante care ne lipseau. Am pus mâna pe el, Watson, am pus mâna pe el, şi sunt în stare să jur că până mâine seară o să se zbată în plasa noastră cu disperare, la fel ca fluturii pe care îi prinde. Un ac, un dop şi o etichetă, şi îl vom adăuga şi pe el la colecţia din strada Baker.

Holmes izbucni într-un hohot de râs, lucru rar la el, şi se întoarse cu spatele la tablou. Arareori mi-a fost dat să-l aud râzând, dar râsul lui prevestea întotdeauna o nenorocire pentru cineva.

A doua zi m-am trezit devreme, dar Holmes era în picioare încă înaintea mea, pentru că, în vreme ce mă îmbrăcam, l-am văzut coborând şi pornind pe aleea parcului.

— Da, azi o să avem mult de furcă, îmi spuse el, frecându-şi mâinile de bucurie. Cursa e întinsă, şi urmărirea e gata să înceapă. Până deseară vom şti dacă am prins ştiuca cea mare cu fălcile hrăpăreţe sau dacă ne-a scăpat prin ochiurile plasei.

— Ai fost azi prin mlaştină?

— Am trimis o înștiințare din Grimpen la Princetown despre moartea lui Selden. Cred că vă pot făgădui că niciunul din voi nu va avea vreo încurcătură. Și am vorbit și cu credinciosul meu Cartwright, care desigur că ar fi început să jelească la ușa colibei mele, ca un câine pe mormântul stăpânului, dacă nu l-aș fi liniștit că nu mă paște nicio primejdie.

— Acum ce urmează să facem?

— Să ne întâlnim cu sir Henry. A, iată-l!

— Bună dimineața, Holmes! Parcă ai fi un general care își face planurile de luptă împreună cu șeful lui de stat-major, spuse baronetul.

— Chiar așa și e. Watson îmi aștepta ordinele.

— Le aștept și eu.

— Foarte bine. După câte știu, sunteți poftit la cină la prietenii noștri, la Stapletoni.

— Nădăjduiesc că veți veni și dumneavoastră. Sunt oameni foarte primitori, și sunt sigur că s-ar bucura să vă vadă.

— Mă tem că eu și Watson trebuie să plecăm la Londra.

— La Londra?

— Da. Cred că, așa cum se prezintă lucrurile, suntem mai de folos acolo.

Baronetul făcu ochii mari.

— Credeam că ați venit să-mi dați o mână de ajutor în afacerea asta. Castelul și mlaștina nu sunt locuri prea vesele când ești singur.

— Dragul meu prieten, trebuie să aveți încredere oarbă în mine și să faceți ceea ce vă cer. Le puteți spune prietenilor dumneavoastră că am fi fost încântați să venim și noi, dar că treburi grabnice ne-au silit să plecăm la Londra. Nădăjduim să ne întoarcem foarte curând în Devonshire. Nu uitați să le transmiteți aceasta.

— Dacă stăruiți atât...

— Vă rog să credeți că altfel nu se poate.

După sprâncenele încruntate ale baronetului am înțeles că era adânc mâhnit de ceea ce el socotea că e o dezertare.

— Când vreți să plecați? ne întrebă cu răceală.

— Îndată după gustarea de dimineață. Mergem cu trăsura până la Coombe Tracey, dar Watson își lasă toate lucrurile aici, drept garanție că se întoarce. Watson, să-i trimiți câteva rânduri lui Stapleton, ca să-i spui că îți pare rău că nu poți veni.

— Îmi vine să plec și eu cu dumneavoastră la Londra, spuse baronetul. De ce să mai rămân aici singur?

— Pentru că aceasta vă este misiunea. Pentru că mi-ați dat cuvântul că veți face tot ce vă spun, și eu vă spun să rămâneți.

— Foarte bine, atunci rămân!

— Și acum, încă un consemn. Vă rog să mergeți cu trăsura la vila Merripit.

După aceea să trimiteți trăsura înapoi și să le spuneți că aveți de gând să vă întoarceți pe jos la castel.

— Să trec prin mlaștină?

— Da.

— Dar e tocmai ceea ce m-ați sfătuit în repetate rânduri să nu fac.

— De astă dată o puteți face cu toată încrederea. Dacă nu aș avea deplină încredere în tăria și curajul dumneavoastră, nu v-aș îndemna, dar e tocmai ceea ce trebuie să faceți.

— Bine, atunci așa am să fac.

— Și, pentru că țineți la viața dumneavoastră, când o să treceți prin mlaștină, să nu mergeți decât pe cărarea dreaptă care duce de la vila Merripit spre drumul către Grimpen, căci acesta e drumul firesc spre castel.

— Voi face întocmai cum îmi spuneți.

— Foarte bine. Aș fi bucuros să pot pleca îndată după gustarea de dimineață, ca să pot ajunge la Londra după-amiază.

Eram foarte uimit de acest nou program, deși mi-am adus aminte că, noaptea trecută, Holmes îi spusese lui Stapleton că nu rămâne aici decât o zi. Mie însă nici prin minte nu-mi trecuse că vrea să mă ia cu el și nici nu puteam înțelege cum să plecăm amândoi într-o astfel de împrejurare, pe care cu siguranță că el o considera foarte critică. Totuși, ce puteam eu să fac decât să mă supun orbește? Așa că ne-am luat rămas-bun de la sărmanul nostru prieten și câteva ceasuri după aceea eram în gara Coombe Tracey și trimiteam trăsura înapoi la castel. Pe peron ne aștepta un băiat.

— Aveți să-mi dați vreo dispoziție, domnule?

— Ai să pleci la Londra cu trenul care sosește acum, Cartwright. Cum ajungi acolo, ai să expediezi o telegramă lui sir Henry Baskerville din partea mea, rugându-l să-mi trimită pe adresa mea din strada Baker agenda mea – dacă o găsește – pe care am uitat-o la castel.

— Bine, domnule.

— Du-te acum și întreabă la oficiul poștal al gării dacă nu cumva mi-a venit vreo scrisoare.

Băiatul se întoarse cu o telegramă, pe care Holmes mi-o înmână. Iată textul: „Primit telegrama. Vin cu un mandat în alb. Sosesc la cinci și patruzeci. Lestrade.”

— Acesta e răspunsul la telegrama pe care i-am trimis-o azi-dimineață. E cel mai bun polițist și cred că s-ar putea să avem nevoie de ajutorul lui. Acum, Watson, cred că nu ne-am putea folosi timpul mai bine decât făcându-i o vizită cunoștinței dumitale, doamna Laura Lyons.

Planul său de luptă începuse să se întrezărească. Se folosea de baronet ca să le lase celor doi Stapletoni impresia că plecasem. În realitate, în clipa în care ar

fi fost nevoie de noi, puteam fi pe dată la faţa locului. Telegrama ce urma să fie trimisă din Londra era menită să le spulbere Stapletonilor până şi cele mai mici bănuieli. Mi se părea că şi văd plasa noastră strângându-se din ce în ce mai mult în jurul acelei ştiuci cu fălci hămesite.

Doamna Laura Lyons era la birou, iar Sherlock Holmes începu discuţia direct şi cu o sinceritate care o ului de-a dreptul.

— Fac cercetări în privinţa împrejurărilor care au dus la moartea răposatului sir Charles Baskerville, spuse el. Prietenul meu, pe care îl vedeţi aici, domnul doctor Watson, mi-a adus la cunoştinţă tot ceea ce i-aţi spus, precum şi tot ceea ce i-aţi ascuns în legătură cu acest fapt.

— Dar ce i-am ascuns? întrebă ea cu un aer sfidător.

— I-aţi mărturisit că îi ceruserăţi lui sir Charles să fie la poartă la ora zece seara. Ştim însă că acesta a fost locul şi ora la care el a murit. Aţi refuzat însă să-i spuneţi ce legătură există între aceste fapte.

— Nu există nicio legătură.

— În acest caz, e într-adevăr o coincidenţă neînchipuită. Nădăjduiesc că până la urmă vom izbuti totuşi să stabilim o legătură între ele. Vreau să fiu cât se poate de sincer cu dumneavoastră, doamnă Lyons. Ştim că avem de-a face cu un asasinat, şi dovezile ar putea să-l implice nu numai pe prietenul dumneavoastră, domnul Stapleton, ci şi pe soţia lui.

Doamna Lyons sări de pe scaun.

— Soţia lui? strigă ea.

— Faptul acesta nu mai e o taină. Persoana ce trecea drept sora lui e, în realitate, soţia lui.

Doamna Lyons se aşeză înapoi pe scaun. Se prinse cu mâinile de braţele fotoliului, şi am observat că unghiile roz i se albiseră de atâta încleştare.

— Soţia lui! rosti ea din nou. Soţia lui! Ştiam că nu e căsătorit.

Sherlock Holmes ridică din umeri.

— Dovediţi-mi! Dovediţi-mi! Şi, dacă sunteţi în stare, atunci…

Strălucirea sălbatică a ochilor ei spunea mai mult decât orice cuvânt.

— Am venit înarmat cu dovezi, îi spuse Holmes, scoţând câteva hârtii din buzunar. Iată o fotografie a soţilor luată acum patru ani, pe când se aflau în York. Pe verso scrie: domnul şi doamna Vandeleur, iar pe dânsul îl puteţi recunoaşte fără greutate, şi pe ea de asemenea, dacă o cunoaşteţi chiar şi numai din vedere. Iar aici aveţi trei descrieri ale domnului şi doamnei Vandeleur făcute de martori demni de încredere. Pe atunci, cei doi soţi conduceau o şcoală particulară la St. Oliver. Citiţi-le şi spuneţi-mi dacă mai aveţi vreo îndoială asupra identităţii acestor persoane.

Doamna Lyons le cercetă, apoi se uită la noi cu o faţă împietrită şi aspră, de femeie disperată.

— Domnule Holmes, începu ea, omul acesta mi-a făgăduit că se

căsătorește cu mine dacă obțin divorțul de soțul meu. Canalia m-a mințit în toate felurile ce se pot născoci. Nu mi-a spus un singur cuvânt adevărat. Și pentru ce… pentru ce? Îmi închipuiam că totul era spre binele meu. Dar acuma văd că n-am fost decât o unealtă în mâinile lui. De ce să-i fiu eu credincioasă, când el nu mi-a fost mie cât de cât? De ce să-l apăr de urmările faptelor lui mârșave? Întrebați-mă ce doriți, și n-am să vă ascund nimic. Un lucru vă jur, că, atunci când am scris scrisoarea, nici prin cap nu mi-a trecut că i-aș putea face vreun rău bătrânului care mi-a fost cel mai binevoitor prieten.

— Vă cred întru totul, doamnă, îi răspunse Sherlock Holmes. Povestirea acestor întâmplări v-ar fi foarte dureroasă și poate o să vă vină mai ușor dacă am să vă spun eu ce s-a întâmplat, iar dumneavoastră opriți-mă dacă fac vreo greșeală. Nu-i așa că Stapleton v-a sfătuit să trimiteți scrisoarea?

— Mi-a și dictat-o.

— Presupun că v-a dat asigurări că o să primiți ajutor bănesc din partea lui sir Charles pentru cheltuielile de divorț.

— Întocmai.

— Și apoi, după ce ați trimis scrisoarea, nu-i așa că v-a împiedicat să vă duceți la întâlnire?

— Mi-a spus că s-ar simți jignit, atins în amorul propriu, dacă vreun alt bărbat mi-ar asigura banii pentru atingerea acestui scop și că, deși e sărac, va agonisi ban cu ban ca să înlăture toate piedicile ce ne stau în cale.

— Se arăta om de caracter. Și apoi n-ați mai știut nimic până ce ați citit în ziare despre moartea lui sir Charles.

— Nu, n-am mai știut nimic.

— Și v-a pus să jurați că nu veți sufla o vorbă despre întâlnirea cu sir Charles.

— Da, m-a pus. Mi-a spus că moartea s-a produs în condiții foarte misterioase și că de bună seamă voi fi bănuită dacă acest fapt ar ieși la iveală. Mi-a vârât frica în oase, numai ca să păstrez tăcerea.

— Desigur. Dar dumneavoastră n-ați avut bănuieli?

Doamna Lyons șovăi, apoi își coborî privirea.

— Îl cunoșteam eu, răspunse ea într-un răstimp, dar, dacă mi-ar fi fost credincios, aș fi făcut și eu la fel.

— Cred că, privind situația în întregime, ați scăpat ca prin urechile acului, continuă Sherlock Holmes. Îl aveați cu ceva la mână, și el știa asta, și totuși sunteți încă în viață. Timp de câteva luni ați mers pe buza unei prăpăstii. Acum trebuie să vă spunem rămas-bun, doamnă Lyons, și mai mult ca sigur că în scurtă vreme veți auzi iarăși de noi.

— Cazul nostru s-a întregit, și greutățile se risipesc una după alta din calea noastră, îmi spuse Holmes în vreme ce așteptam sosirea expresului de Londra.

Curând voi fi în măsură să asamblez într-o singură relatare închegată una din cele mai senzaționale și ciudate crime din timpul nostru. Cei ce studiază criminologia își vor aminti de faptele asemănătoare ce s-au petrecut la Grodno, în Rusia, în anul 1866, și, desigur, și de crimele lui Anderson din Carolina de Nord[16], dar cazul acesta prezintă unele aspecte cu totul caracteristice. Deocamdată nu avem nicio dovadă clară împotriva acestui om foarte șiret. Dar m-aș mira să nu limpezim totul până deseară, înainte de a merge la culcare.

Expresul de Londra intră vuind în gară, și un om mic de statură, dar vânjos și căpățânos, sări dintr-un vagon de clasa întâi. Am dat mâna toți trei și am putut să-mi dau seama dintr-odată, după atitudinea respectuoasă cu care se uita la prietenul meu, că învățase multe în zilele în care colaborase cu el pentru prima oară. Mi-am amintit de disprețul pe care i-l trezeau pe atunci omului acestuia practic ideile unui teoretician cum este Holmes.

— Ceva interesant? întrebă Lestrade.

— Cel mai interesant caz din ultimii ani, îi răspunse Holmes. Mai avem două ceasuri până să pornim la treabă. Mă gândesc să folosim timpul acesta ca să mâncăm ceva, și apoi, dragă Lestrade, o să-ți scoatem ceața Londrei din piept și o să te ducem să respiri aerul curat al nopților din Dartmoor. N-ai fost niciodată pe aici? Foarte bine, bănuiesc că n-ai să uiți această primă vizită.

12 Godfrey Kneller (1649–1723), portretist englez de origine germană (n.red.)

13 Sir Joshua Reynolds (1723–1792), probabil cel mai mare pictor englez al secolului al XVIII-lea (n.red.)

14 George Rodney (1719–1792), ofițer de marină în timpul Războiului de Independență al coloniilor americane, a cucerit insula Martinica din Indiile de Vest (n.red.)

15 William Pitt (1756–1806), prim-ministru al Angliei între 1783 și 1806 (n.red.)

16 Cazuri fictive (n.red.)

CAPITOLUL XIV

CÂINELE DIN BASKERVILLE

Unul din cusururile lui Sherlock Holmes – dacă putea fi numit cu adevărat cusur – era acela că se arăta nemaipomenit de potrivnic și de puțin înclinat să vorbească despre planurile lui în ansamblu, oricare ar fi fost persoana care-l întreba, până ce nu sosea clipa traducerii lor în fapte. Lucrul acesta se datora în parte, fără îndoială, firii lui autoritare, pentru că îi plăcea să-i domine și să-i uimească pe cei din jur. Într-o anumită măsură însă se datora și precauției profesionale, care îl silea să nu ofere niciun prilej de a se descoperi.

Totuși, din pricina acestui fapt, cei ce lucrau ca agenți sau ca asistenți ai lui erau puși la grea încercare. Adesea am suferit și eu din această acuză, și acum, în vreme ce străbăteam drumul lung prin beznă, mai mult ca oricând. Peste puțin timp ne aștepta marea încercare. În sfârșit, eram gata să facem cea din urmă sforțare, dar Holmes nu ne spusese încă niciun cuvânt, iar eu abia de puteam să bănui cum se va desfășura acțiunea lui.

Eram cu nervii încordați de așteptare, când iată că vântul rece care ne sufla în față și întinderea întunecată și pustie ce se desfășura de o parte și de alta a drumului îngust mă făcură să înțeleg că mă aflam din nou pe câmpie. Tropotul cailor și fiecare învârtitură a roților ne duceau mai aproape de deznodământul suprem.

Prezența vizitiului trăsurii pe care o închiriaserăm ne împiedica să trăncănim despre cazul nostru, așa că eram nevoiți să vorbim despre verzi și uscate, în vreme ce simțurile ne erau încordate de emoție și așteptare. Am simțit o ușurare, după această nefirească constrângere, când în sfârșit am trecut prin fața casei lui Frankland și mi-am dat astfel seama că ne aflam aproape de castel și de scena unde avea să se desfășoare acțiunea. N-am tras chiar în fața ușii de la intrare, ci am coborât lângă poarta aleii. I-am plătit vizitiului și i-am dat drumul, spunându-i să se întoarcă numaidecât la Coombe Tracey, iar noi am pornit-o pe jos spre vila Merripit.

— Ești înarmat, Lestrade?

Polițistul cel mic de statură zâmbi.

— Cât timp am pantalonii pe mine, am și un buzunar la spate, iar când am buzunar la spate, am și ceva în el.

— Bine. Prietenul meu și cu mine suntem și noi gata pentru orice împrejurare.

— Sunteți foarte tainici în privința cazului de față, domnule Holmes. Ce avem de făcut acum?

— Să așteptăm.

— Drept să vă spun, locul nu pare prea vesel, observă polițistul, privind înfiorat în jurul său la văile sumbre ale colinelor și la vălul uriaș de ceață ce se așternuse peste mlaștina din Grimpen. Văd luminile unei case în fața noastră.

— Acolo e vila Merripit, și acolo se termină și drumul nostru. Trebuie să vă atrag atenția să umblați în vârful picioarelor și să nu vorbiți nici măcar în șoaptă.

Ne-am strecurat cu băgare de seamă pe cărare, ca și cum ținta noastră era casa, dar, la vreo două sute de metri de ea, Holmes ne opri.

— Gata! ne șopti el. Stâncile acestea din dreapta sunt un adăpost minunat.

— Aici trebuie să așteptăm?

— Da. Aici ne vom așeza la pândă. Intră în scobitura aceea, Lestrade. Watson, ai fost vreodată înăuntru? Poți să-mi spui cum vin camerele? Ce ferestre sunt acelea cu grilaj din capătul de colo?

— Cred că sunt ferestrele de la bucătărie.

— Și cea de dincolo, care e luminată atât de puternic?

— Aceea, cu siguranță, e sufrageria.

— Storurile sunt ridicate. Dumneata cunoști mai bine topografia locului, strecoară-te încetișor înainte și vezi ce fac… dar ferească sfântul să simtă că sunt spionați!

M-am furișat în vârful picioarelor pe cărare și m-am ascuns după zidul scund ce împrejmuia livada cu pomi chirciți. Târându-mă în umbra lui, am ajuns într-un loc de unde puteam privi direct pe fereastra fără perdele.

În încăpere erau numai doi oameni – sir Henry și Stapleton. Ședeau față în față, la masa rotundă, iar eu îi vedeam din profil. Amândoi fumau și aveau înainte cafea și vin. Stapleton vorbea cu însuflețire, iar baronetul era palid și părea distrat. Poate gândul că avea să meargă pe jos, singur, peste câmpia de rău augur îi apăsa greu cugetul.

În timp ce pândeam, Stapleton se ridică și ieși din odaie, iar sir Henry își umplu din nou paharul și trase din țigară. Am auzit apoi cum cineva trântește ușa și un zgomot de încălțăminte pe pietriș. Pașii trecură prin dreptul meu pe cărarea de pe partea cealaltă a peretelui sub care mă ghemuisem. Privind pe deasupra, l-am văzut pe naturalist oprindu-se la ușa unei magazii dintr-un colț al livezii. O cheie

se răsuci în broască și, după ce intră, de acolo răzbi un zgomot ciudat, parcă de încăierare. Stapleton nu zăbovi înăuntru decât un minut-două, apoi am auzit iarăși cheia răsucindu-se în broască, și omul trecu din nou pe lângă mine, intrând în casă. După aceea l-am văzut stând de vorbă cu oaspetele său și m-am târât încetișor înapoi, unde însoțitorii mei mă așteptau să le spun ceea ce văzusem.

— Watson, spui că doamna nu-i acolo cu ei? mă întrebă Holmes, după ce mi-am încheiat raportul.

— Nu.

— Unde poate fi atunci, căci nu mai e lumină în nicio altă cameră decât în bucătărie?

— Nu-mi pot da seama unde să fie.

Spusesem că peste marea mlaștină din Grimpen plutea o ceață deasă și albă. Ceața se întindea acum încet spre noi și se îndesa ca un perete înspre locul în care ne aflam, un perete scund, dar compact și foarte vizibil. Luna strălucea asupră-i, făcându-l să pară o întindere de zăpadă fosforescentă, cu vârfurile crestelor din depărtare ca niște stânci ce îi străpungeau suprafața. Holmes stătea cu fața spre această parte și murmura ceva neliniștit, observând cum ceața înainta lenește.

— Vine către noi, Watson.

— E ceva grav?

— Foarte grav, într-adevăr… Singurul lucru de pe pământ care ar putea să-mi strice planurile. De bună seamă că sir Henry n-o să mai stea mult. E trecut de zece. Reușita noastră și chiar viața lui pot să atârne de un singur lucru: dacă pleacă sau nu mai înainte ca ceața să se lase peste cărare.

Noaptea ce se așternuse asupră-ne era senină și frumoasă. Stelele clipeau rece și des, pe când luna jumătate scălda întreaga privelițe într-o lumină slabă și șovăielnică. În fața noastră se ridica forma întunecată a clădirii cu acoperiș dantelat și cu hornuri țepene, puternic conturată pe cerul poleit cu argint. Fâșii late de lumină aurie, de la ferestrele de jos, se întindeau peste livadă și câmpie. Deodată, una din ele dispăru. Slugile plecaseră din bucătărie. Rămăsese doar lumina din sufragerie, unde cei doi bărbați, gazda asasină și oaspetele neștiutor, mai ședeau de vorbă fumându-și țigările.

Clipă de clipă, întinderea aceea albă și moale ca lâna, care acoperea jumătate de câmpie, se lățea, apropiindu-se tot mai mult de casă. Primul fuior de ceață străvezie se și încolăcea peste pătratul auriu al ferestrei luminate. Zidul din fundul livezii aproape că nu se mai vedea, iar pomii păreau crescuți dintr-un vârtej de vapori albi. Pândeam ghirlandele de ceață cum înaintau ținându-se pe după colțurile casei și înfășurând încetișor totul, formând un zid des în jurul clădirii, a cărei temelie și acoperiș pluteau ca o ciudată corabie pe o mare fantastică. Holmes izbi furios cu pumnul în stânca din fața noastră și în neastâmpărul lui începu să

bată nervos din picior.

— Dacă nu pleacă într-un sfert de ceas, cărarea este acoperită de ceață. Într-o jumătate de ceas n-o să ne mai vedem nici mâinile în fața nasului.

— N-ar fi bine să ne retragem pe un loc mai ridicat?

— Ba da, cred că ar fi mai bine.

Și, în vreme ce bancul de ceață inundă locul, noi ne-am retras din fața lui, până ce am ajuns la vreo opt sute de metri depărtare de casă. Marea aceea albă și compactă, cu suprafața argintată de lumina lunii, înainta mai departe, mișcându-se încet, dar fără preget.

— Ne depărtăm prea mult, spuse Holmes. Să nu lăsăm ca baronul să fie atacat înainte de a fi ajuns în dreptul nostru. Trebuie să rămânem cu orice preț pe locul pe care ne aflăm. Se puse în genunchi și își lipi urechea de pământ. Slavă domnului, îmi pare că-l aud venind.

Un zgomot de pași repezi tulbură tăcerea câmpiei. Ascunzându-ne pe după pietroaie, priveam cu încordare spre bancul de ceață din fața noastră, parcă poleit cu argint. Pașii se auzeau tot mai tare, iar omul pe care îl așteptam trecea prin ceață ca printr-o perdea. Se uită în jurul lui cu uimire când ieși în noaptea senină, luminată de stele. Apoi se îndreptă repede spre cărare, trecând foarte aproape de locul unde ne aflam, și merse mai departe, în sus, pe valea din spatele nostru. Mergând, își arunca necontenit privirea când peste un umăr, când peste altul, ca un om ce se simțea nu tocmai în largul său.

— Sst! făcu Holmes, și am auzit zgomotul unui pistol armat. Atenție, vine!

De undeva din miezul acelui banc de ceață în mișcare răzbătea un zgomot neîntrerupt și egal, slab ca un pășit de labe pe prundiș. Norul era cam la vreo cincizeci de metri de locul unde ne aflam, și toți trei îl străpungeam cu ochii, neștiind ce dihanie o să țâșnească din măruntaiele lui. Stăteam unul lângă altul, și o clipă mi-am aruncat privirea spre Holmes. Era palid și totuși triumfător, ochii îi scăpărau în lumina lunii. Deodată își aținti privirea înainte, fix și scrutător, rămânând cu gura deschisă de uimire. În această clipă, Lestrade scoase un strigăt de groază și se aruncă cu fața la pământ. Am sărit în picioare, cu mâna nevolnică încleștată pe mânerul pistolului, cu mintea ca paralizată de înfiorătoarea arătare ce se năpustise asupra noastră din umbrele înceţoşate. Câine era, dar un câine uriaș, negru ca tăciunele, un câine cum ochii muritorilor nu mai văzuseră vreodată. Flăcări îi țâșneau din gura deschisă, ochii îi scânteiau de parcă ar fi fost cărbuni aprinși, iar în jurul botului, colților și fălcilor pâlpâiau flăcări. Nici în visul febril al unei minți rătăcite nu s-ar fi putut închipui ceva mai sălbatic, mai înspăimântător, mai infernal, decât acea formă neagră, cu chip feroce, care năvălise asupra noastră din zidul de ceață.

În salturi mari, făptura uriașă și neagră alerga în jos pe cărare, urmărind îndeaproape pașii prietenului nostru. Rămăseserăm atât de încremeniți de această

apariție, încât am lăsat arătarea să treacă prin fața noastră fără să ne putem veni în fire. Apoi, eu și Holmes am descărcat deodată pistoalele, iar dihania scoase un urlet sinistru, ceea ce dovedea că măcar unul din noi îl nimerise. Totuși nu se opri și alergă mai departe în salturi. Mai jos, pe cărare, l-am văzut pe sir Henry uitându-se înapoi, cu fața albă ca varul în lumina lunii, cu mâinile ridicate de spaimă, ațintindu-și privirile deznădăjduite către înspăimântătoarea jivină gata să-l atace.

Dar acel urlet de durere al câinelui ne spulberase toate temerile, care se risipiră ca luate de vânt. De vreme ce era vulnerabil, înseamnă că era ființă muritoare, și, dacă îl putuserăm răni, asta însemna că îl puteam și ucide. În viața mea n-am văzut om care să fugă atât de iute cum a fugit Holmes în noaptea aceea. Eu sunt cunoscut ca om iute de picior, dar el m-a întrecut cu mult, cum și eu la rândul meu l-am întrecut pe polițist. Din față, de pe cărarea pe care zburam ca vântul, am auzit unul după altul strigătele lui sir Henry și urletul sonor, ca un muget, al câinelui. Am sosit chiar în clipa în care fiara sărea asupra victimei. O trântise la pământ și o înșfăcase de gât. Dar, în aceeași secundă, Holmes descărca cinci focuri de revolver, lovind dihania în coaste. Cu un ultim urlet de moarte și un clămpănit de dinți în gol, aceasta se prăbuși pe spate, zbătându-se cumplit, apoi căzu într-o rână, moale ca o cârpă. M-am aplecat asupra ei gâfâind și am dus pistolul la tâmpla înfiorătorului cap ce împrăștia încă o lumină palidă. Nu mai era însă nevoie să apăs pe trăgaci. Uriașul câine murise.

Sir Henry zăcea în nesimțire pe locul unde căzuse. I-am desfăcut degrabă gulerul și, când am văzut că nu avea nici un fel de rană și că salvarea îi venise la timp, l-am auzit pe Holmes șoptind ca într-o rugă cuvinte de mulțumire. Pleoapele prietenului nostru începură să tremure. Apoi, cu o sforțare slabă, încercă să se miște. Lestrade, descleștându-i dinții, îi vârî sticla de coniac în gură, și pe dată doi ochi înspăimântați își ridicară privirile spre noi.

— Doamne, Doamne, murmură sir Henry, dar ce a fost asta? Pentru Dumnezeu, ce s-a întâmplat?

— Ce a fost nu mai este. A murit, îi răspunse Holmes. Am doborât de-a pururi strigoiul familiei!

Întinsă în fața noastră zăcea teribila făptură, de o mărime și o forță nemaivăzută. Nu era câine de rasă și nici mastif de rasă pură. Părea să fie o încrucișare de două soiuri… Înfiorător și bestial, ca un duh necurat, de mărimea unui leu tânăr. Chiar și așa, în încremenirea morții, fălcile lui uriașe păreau că leapădă flăcări albăstrii, iar ochii mici și cruzi, duși în fundul capului, erau încercuiți de foc. Am pus mâna pe botul luminos, și, când mi-am tras-o înapoi, degetele îmi scânteiau și luceau în bezna din jur.

— Fosfor, am spus eu.

— Un preparat ingenios de fosfor, îmi răspunse Holmes, adulmecând cu atenție mirosul animalului mort. Un preparat ce nu are niciun miros care să-l

împiedice să simtă o urmă. Sir Henry, trebuie să vă cerem iertare că v-am expus la o asemenea spaimă. Eram pregătit să dau peste un câine, dar nu un monstru ca acesta. Și apoi ceața ne-a lăsat prea puțin timp ca să-l întâmpinăm din vreme.

— Mi-ați salvat viața.

— După ce mai întâi v-am pus-o în primejdie. Sunteți în stare să vă ridicați în picioare?

— Mai dați-mi o înghițitură de coniac, și sunt gata să fac orice. Așa! Acum, dacă sunteți amabil, ajutați-mă să mă ridic! Ce aveți de gând să faceți?

— Să vă lăsăm aici. Astă-seară nu sunteți în măsură să mai încercați și alte isprăvi. Dacă așteptați puțin, unul din noi vă va însoți până la castel.

Sir Henry încercă să se țină pe picioare, dar era încă palid ca un spectru și tremura din toate încheieturile. L-am ajutat să meargă până la un bolovan, pe care se așeză clănțănind din dinți, cu fața îngropată în palme.

— Acum trebuie să vă părăsim, spuse Holmes. Trebuie să ne îndeplinim misiunea, și fiecare clipă ne e de mare însemnătate. Am deslușit misterul și acum nu ne mai dorim decât să punem mâna pe făptaș. Și, în timp ce ne îndreptam pașii degrabă înapoi pe cărare, Holmes continuă să spună: Pun prinsoare unu contra o mie că nu-l mai găsim în casă. Împușcăturile acelea trebuie să-i fi dat de veste că a pierdut partida.

— Am fost totuși la oarecare distanță, și poate că ceața asta le-a înăbușit.

— S-a luat după câine ca să-l recheme… de asta puteți fi sigur. Nu, nu, acum trebuie să fie plecat! Dar să cercetăm casa și să ne încredințăm.

Ușa de la intrare era deschisă, așa că ne-am repezit înăuntru, năpustindu-ne prin toate odăile, dintr-una într-alta, spre marea uimire a unui servitor bătrân ce abia își târa picioarele, pe care l-am întâlnit pe coridor. În afară de sufragerie, nicăieri nu era vreo lumină, și Holmes luă lampa de acolo și nu lăsă niciun ungher din casă necercetat. Dar nici urmă de omul pe care îl căutam. La etaj, totuși, una din ușile odăilor de dormit era încuiată.

— E cineva înăuntru! strigă Lestrade. Aud mișcare. Deschide ușa!

Dinăuntru se auzeau un geamăt stins și un foșnet. Holmes izbi ușa cu talpa piciorului deasupra clanței, și ușa zbură în lături. Cu pistoalele în mână, toți trei ne-am năpustit în odaie. Dar nici urmă de nemernicul acela cutezător și sfidător pe care ne așteptam să-l întâlnim. În schimb, aveam înaintea ochilor un obiect atât de ciudat și de neașteptat, încât, pentru o clipă, de uimire, am rămas cu privirile ațintite asupra lui. Încăperea fusese amenajată ca un mic muzeu, și de-a lungul pereților era așezat un mare număr de cutii acoperite cu sticlă, care găzduiau o colecție de fluturi și molii, a cărei asamblare însemna o destindere pentru omul acesta complicat și primejdios. În mijlocul încăperii se înălța un stâlp, care fusese pus cândva acolo ca să susțină vechea grindă de lemn mâncată de carii, ce sprijinea acoperișul. De stâlpul acesta era legată o făptură omenească, înfășurată și învelită

în cearşafuri, de bună seamă ca să fie imobilizată. La prima vedere nu puteai spune dacă era vorba de un bărbat sau de o femeie. Un ştergar trecut în jurul gâtului era legat zdravăn pe după stâlp. Un altul îi acoperea partea de jos a feţei; iar deasupra lui se vedeau doi ochi negri, plini de suferinţă, de ruşine şi de o teamă întrebătoare. Ne priveau ţintă. Într-o clipă i-am desfăcut căluşul, am dezlegat frânghiile, şi doamna Stapleton se prăbuşi pe podea în faţa noastră. Când capul frumos îi căzu pe piept, am văzut lămurit o dâră roşie de bici pe gâtul ei.

— Bruta! strigă Holmes. Lestrade, repede, sticla de coniac! S-o aşezăm pe un scaun! A leşinat de bătaie şi de sfârşeală.

După un timp, doamna Stapleton deschise iarăşi ochii.

— E sănătos? întrebă ea. A scăpat?

— El n-o să poată scăpa, doamnă.

— Nu, nu, nu m-am gândit la soţul meu. Sir Henry? E nevătămat?

— Da.

— Şi câinele?

— E mort.

Doamna Stapleton scoase un lung suspin de uşurare.

— Slavă Domnului! Slavă Domnului! Vai, nemernicul, uitaţi-vă ce mi-a făcut! îşi suflecă mânecile, şi i-am văzut cu groază braţele pline de vânătăi. Dar asta nu-i nimic… nimic! Mi-a torturat conştiinţa şi sufletul şi mi le-a murdărit. Aş fi îndurat orice, lovituri, singurătate, o viaţă plină de dezamăgiri, orice, atâta timp cât m-aş mai fi putut agăţa de nădejdea că mă iubeşte. Dar acum ştiu că şi în dragoste am fost înşelată, că am fost doar o unealtă.

Şi, în timp ce vorbea, izbucni în hohote de plâns.

— Doamnă, să nu mai aveţi faţă de el niciun fel de îngăduinţă! îi spuse Holmes. Spuneţi-ne deci unde îl putem găsi. Dacă vreodată i-aţi dat ajutor la fărădelegile lui, ajutaţi-ne pe noi acum, şi veţi fi izbăvită.

— Într-un singur loc putea să fugă, răspunse ea. În mijlocul mlaştinii, pe o insulă, se află o mină de staniu. Acolo îşi ţinea câinele şi tot acolo îşi pregătise şi un loc de refugiu unde să se poată ascunde. Doar acolo ar fi putut să fugă.

Bancul de ceaţă se lăsase ca o lână albă în faţa ferestrei. Holmes ridică lampa spre fereastră.

— Priviţi! spuse el. Într-o noapte ca asta, nimeni nu şi-ar putea găsi calea prin mlaştina Grimpen.

Doamna Stapleton zâmbi şi îşi plesni palmele. Ochii şi dinţii îi străluceau sălbatic de bucurie.

— De nimerit o să nimerească el acolo, dar n-o să mai iasă! strigă ea. Cum ar putea să vadă pe o noapte ca asta beţele ce îi slujeau de călăuză? Le-am înfipt împreună, ca să însemnăm cărarea ce trece prin mlaştină. Vai, de aş fi putut să le scot astăzi! Atunci într-adevăr v-ar fi căzut în mână.

Era limpede că o urmărire ar fi fost zadarnică până nu se ridica ceața. L-am lăsat pe Lestrade să supravegheze casa, în vreme ce eu și Holmes am plecat să-l întovărășim pe baronet la castelul Baskerville. Nu i-am mai putut tăinui povestea soților Stapleton. Primi totuși lovitura cu curaj când află adevărul despre femeia pe care o iubise. Dar spaima pe care o trăise în această seară îi zdruncinase nervii, și până la ziuă o duse într-un delir, cu febră mare, vegheat de doctorul Mortimer. Se hotărâră să facă amândoi o călătorie în jurul lumii, până ce sir Henry avea să se înzdrăvenească și să redevină stăpânul viguros și binedispus al acestui domeniu de rău augur, ce aducea atâta nenorocire.

Și-acum ajung, în grabă, la încheierea acestei povestiri unice, în care am încercat să-l fac pe cititor să împărtășească spaimele tenebroase și bănuielile nedefinite ce ne-au întunecat viața atâta vreme și s-au terminat într-un chip atât de tragic.

A doua zi după moartea câinelui, ceața se ridicase încă de dimineață și, călăuziți de doamna Stapleton, am plecat spre locul unde ea și soțul ei trasaseră o cărare prin mocirlă. Expediția aceasta ne ajută să ne dăm mai bine seama de viața cumplită a acestei femei, când am văzut vioiciunea și bucuria cu care ne conduse pe urmele soțului ei. Am lăsat-o pe îngusta peninsulă de teren solid și de ierburi putrezite care se termina subțiindu-se în mocirla ce se întindea în depărtare. De la capătul ei, câte un băț mic ici și colo arătau pe unde ducea cărarea aceasta în zigzag, din tufă în tufă de stuf, printre ochiurile de apă acoperite cu o spumă verde și printre ghiolurile de nămol murdare care se așterneau ca o piedică în fața unui om străin de aceste locuri. Desișul de trestie, de culoare închisă, și plantele acvatice afundate în nămol răspândeau un miros de putregai și ne învăluiau fețele într-un abur greoi, plin de miasme. Din când în când câte pas greșit ne făcea să ne cufundăm până la coapse în nămolul întunecat și vâscos ce se clătina în unduiri încete în jurul picioarelor noastre, pe o rază de câțiva metri. Nămolul acesta cleios părea că ne țintuiește în loc călcâiele, iar când ne cufundam era ca și cum o mână răufăcătoare ne-ar fi tras în jos spre acele funduri blestemate, atât de hidoasă și de cumplită era strânsoarea în care ne ținea.

O singură dată am dat de o urmă care arăta că cineva trecuse pe calea aceasta primejdioasă înaintea noastră. Din mijlocul unei tufe de bumbac ieșea la iveală un obiect închis la culoare, pe care planta îl ținea deasupra noroiului. Sărind de pe cărare ca să-l apuce, Holmes se cufundă până la mijloc, și, de n-am fi fost și noi acolo ca să-l tragem, cu siguranță n-ar mai fi putut pune niciodată piciorul pe pământ bătut.

Cu o mână ținea în aer o gheată veche, neagră. Pe pielea dinăuntru era tipărită marca Meyers Toronto.

— Merită să faci o baie de nămol, spuse Holmes. E gheata care îi dispăruse lui sir Henry.

— Azvârlită de Stapleton în fugă.

— Întocmai. A rămas cu ea în mână, după ce a folosit-o ca să asmută câinele pe urma lui. Când a văzut că e descoperit, a rupt-o la fugă, ținând-o încă strâns în mână. Și s-a descotorosit de ea când, în goană, a ajuns tocmai pe locurile acestea. Măcar atâta știm, că până aici a ajuns nevătămat.

Dar mai mult de atât nu ne-a fost dat să aflăm, cu toate că presupuneri puteam noi face multe. Nu era însă cu putință să descoperim urme de pași în mlaștină, căci noroiul care se înălța când pășeai năvălea repede peste ele, acoperindu-le, așa că, atunci când am ajuns pe un teren mai solid, dincolo de mocirlă, am cercetat cu toții locul, amănunțit și cu atenție. Dar nici gând de vreo urmă. Dacă locul acesta ar avea glas, atunci am afla că Stapleton n-a mai ajuns niciodată pe insula pe care își făcuse ascunzișul și către care se luptase să se îndrepte prin ceața celei din urmă nopți a vieții lui. Undeva, în inima marii mlaștini din Grimpen, omul acesta cu sânge rece și de o cruzime feroce stă îngropat pe vecie în fundul noroiului oribil ce l-a tras la fund.

Am găsit mai multe urme lăsate de el pe insula aceea înconjurată de nămol, unde-și ascunsese fiara cu care se întovărășise. Un volant uriaș și un puț pe jumătate plin cu dărâmături arătau locul unde se afla mina părăsită. Alături se vedeau resturile fărâmate ale locuințelor minerilor, desigur, alungați de aici de mirosurile puturoase ale bălții din jur. Într-una din ele, o scoabă, un lanț și o grămadă de oase roase arătau locul unde fusese ținut animalul. Un schelet cu un smoc de păr cafeniu ce se mai ținea lipit încă zăcea printre rămășițe.

— Un câine! exclamă Holmes. Pe cinstea mea, e un spaniel din cei cu părul cârlionțat. Sărmanul Mortimer, n-o să-și mai vadă niciodată favoritul! Așadar, domnilor, nu cred că locul acesta mai tăinuiește acum ceva ce noi să nu fi descoperit încă. Câinele a putut el să-l ascundă aici, dar urletul nu i l-a putut înăbuși, și de aici veneau gemetele acelea pe care nici în mijlocul zilei nu era plăcut să le auzi. La nevoie și-ar fi putut ține câinele în dependințele vilei Merripit, dar cu mare risc, așa că numai în ziua supremă, pe care el o socotea ca fiind capătul strădaniei lui, a îndrăznit să-l aducă la el acasă. Alifia aceasta din tinichea este, fără îndoială, amestecul fosforescent cu care ungea dihania. Ideea aceasta i-a venit cu siguranță de la povestea cu câinele blestemat al familiei și din dorința de a-l înspăimânta de moarte pe sir Charles. Nu-i de mirare că nenorocitul acela de pușcăriaș a fugit din răsputeri și a urlat ca un disperat când a văzut o astfel de făptură alergând în salturi pe urmele lui în bezna de pe câmpie – ceea ce a făcut și prietenul nostru și poate am fi făcut și noi. A fost o invenție rafinată, căci, pe lângă că izbutea să-și ducă victima la moarte sigură, cărui om de prin partea locului i-ar fi trecut prin minte să privească îndeaproape o astfel de jivină, chiar dacă ar fi văzut-o pe câmpie, așa cum li s-a întâmplat multora! Watson, ți-am spus la Londra și îți repet și acum că n-am izbutit încă să doborâm un om mai primejdios ca acela

ce zace aici, sub ochii noştri, pe fundul mlaştinii.

Şi, cu o mişcare largă, Sherlock Holmes întinse braţul său lung spre întinderea uriaşă, împestriţată de noroaiele mânjite cu verde, ce se desfăşura în depărtare până ce se pierdea în văile roşcate ale câmpiei.

CAPITOLUL XV

PRIVIND ÎNAPOI

Era către sfârşitul lunii noiembrie. Într-o seară rece şi ceţoasă, eu şi Holmes şedeam în salonul nostru din strada Baker, în faţa focului ce pâlpâia vesel. După sfârşitul călătoriei noastre în Devonshire, prietenul meu fusese consultat şi solicitat în două cazuri de cea mai mare importanţă: primul, în care dovedise purtarea fioroasă a colonelului Upwood, în legătură cu faimosul scandal al jocului de cărţi de la clubul Nonpareil, iar al doilea, în care o apărase pe nefericita doamnă Montpensier, învinuită de asasinat, acuzaţie ce apăsa asupra capului ei în legătură cu moartea fiicei sale vitrege, domnişoara Carere, o tânără care, după cum se ştie, a fost găsită după şase luni sănătoasă şi veselă, căsătorită la New York.

Prietenul meu era foarte binedispus după reuşita cu care încheiase seria aceasta de cazuri importante şi greu de descurcat, aşa că l-am putut atrage într-o discuţie în legătură cu amănuntele misterului ce învăluia cazul Baskerville.

Aşteptasem acest prilej cu multă răbdare, căci ştiam că niciodată nu îngăduia reluarea discuţiilor asupra cazurilor ce fuseseră desluşite şi că spiritul său limpede şi logic nu s-ar fi lăsat abătut de la problemele şi treburile prezente ca să se împotmolească în amintiri. Sir Henry împreună cu doctorul Mortimer se aflau totuşi la Londra, pe cale să pornească în lunga călătorie ce îi fusese recomandată baronetului pentru a-şi reface sistemul nervos atât de zdruncinat. Chiar în după-amiaza aceea trecuseră să ne vadă, aşa că era foarte firesc ca subiectul să fie pus în discuţie.

— Întreaga desfăşurare a faptelor, zise Holmes, din punctul de vedere al celui care se numea Stapleton, a fost simplă şi logică, deşi nouă, care de la început n-am avut mijloace să cunoaştem mobilul acţiunilor sale şi abia dac-am putut afla o parte din aceste fapte, totul ni s-a părut neînchipuit de complicat. Am avut fericita ocazie să putem sta de vorbă de două ori cu doamna Stapleton, şi problema s-a lămurit în întregime, aşa că nu văd să mai fi rămas ceva care să pară o taină. Ai să găseşti câteva însemnări în privinţa cazului Baskerville la litera B în dosarul cazurilor mele, aranjate alfabetic.

— N-ai vrea să schițezi din memorie desfășurarea faptelor?

— Bineînțeles, deși nu te pot asigura că țin minte toate amănuntele. Când îți încordezi puternic memoria, se naște un fel ciudat de a înlătura tot ce nu mai este actual. Avocatul care are procesul și dosarul la degetul mic e în stare să argumenteze teza pledoariei sale ca un expert, dar descoperă că o săptămână sau două de alte procese în fața instanței i-au izgonit totul din cap. Tot astfel, fiecare caz nou al meu îl împinge la o parte pe cel abia încheiat, cum, de pildă, domnișoara Carere mi-a șters amintirea castelului Baskerville. Mâine, cine știe ce altă mică enigmă îmi va fi adusă la cunoștință și aceasta, la rândul ei, îi va da deoparte pe drăgălașa doamnă de origine franceză și pe infamul Upwood. Totuși, atât cât îmi aduc aminte de cazul acela cu câinele, am să expun desfășurarea faptelor cât mai fidel cu putință, și tu ai să-mi aduci aminte de tot ceea ce poate eu am uitat.

Cercetările făcute de mine arată în mod neîndoielnic că portretul de familie nu minte și că individul acela era într-adevăr un Baskerville. Era fiul acelui Rodger Baskerville, fratele mai mic al lui sir Charles, care, din pricina reputației lui dubioase, a trebuit să fugă în America de Sud, unde se spune că a murit necăsătorit. Dar, după cum dovedesc faptele, el a fost totuși căsătorit și a avut și un copil, pe acest individ al cărui nume adevărat este același cu al tatălui său. Insul acesta s-a căsătorit cu Beryl Garcia, o frumusețe din Costa Rica, apoi, sustrăgând o sumă însemnată de bani din patrimoniul statului, și-a schimbat numele în Vandeleur și s-a refugiat în Anglia, unde a înființat o școală în partea răsăriteană a districtului York. A încercat acest sector de activitate din pricină că, în drum spre Anglia, făcuse cunoștință cu un institutor, bolnav de ftizie, și, folosindu-se de cunoștințele acestuia, el a izbutit să facă întreprinderea să dea rezultate bune. Fraser, institutorul acela, a murit totuși, și școala care începuse bine a mers din rău în mai rău, pierzându-și reputația și ajungând de batjocură. Soții Vandeleur au dat de un prilej potrivit să-și schimbe numele în Stapleton, iar el a adus cu sine în sudul Angliei tot ce îi mai rămăsese din avere, planurile de viitor și pasiunea pe care o avea pentru entomologie. Am aflat de la British Museum că era o personalitate recunoscută și cu autoritate în această privință și că numele de Vandeleur este legat definitiv de descoperirea unei anumite specii de insectă pe care el o aflase și o descrisese cel dintâi pe vremea când locuia în districtul York.

Și acum ajungem la acea parte a vieții lui care este cea mai însemnată pentru noi. De bună seamă, individul și-a luat toate informațiile și a aflat că numai două persoane în viață îl împiedicau să pună mâna pe prețiosul domeniu. Când a venit în Devonshire, planurile lui erau încă învăluite în ceață, cred eu, dar faptul că a prezentat-o pe soția lui drept soră dovedește în mod grăitor că încă de la început punea la cale o blestemăție. Ideea de a se sluji de biata femeie ca de o momeală îi încolțise în minte, cu toate că s-ar putea să nu fi fost sigur în privința felului cum avea să se desfășoare în amănunt planul lui diabolic. Și-a pus în minte ca, până la

urmă, să intre în stăpânirea domeniului, și era gata să folosească orice fel de instrument sau să înfrunte orice risc ca să-și înfăptuiască acest plan. Mai întâi s-a stabilit cât mai aproape cu putință de căminul străbun și apoi a cultivat prietenia cu sir Charles Baskerville și cu vecinii. Povestea câinelui legendar al familiei i-a spus-o însuși sir Charles, pregătindu-și în felul acesta singur calea spre moarte. Stapleton, așa cum am să continui să-l numesc, știa că bătrânul era suferind de inimă și că un șoc neașteptat putea să-l ucidă. Acest lucru îl aflase de la doctorul Mortimer. Mai aflase că sir Charles era un om superstițios și că lua foarte în serios legenda aceea înfiorătoare. Mintea lui ingenioasă i-a sugerat o cale prin care bătrânul baronet să fie omorât fără ca vina să poată cădea asupra adevăratului ucigaș.

După ce a pus la cale planul, a trecut la îndeplinirea lui cu o iscusință nemaipomenită. Un om cu o fantezie obișnuită s-ar fi mulțumit pur și simplu să lucreze cu un câine sălbatic. Dar, ca să facă din făptura aceea un adevărat demon, el s-a folosit de unele mijloace artificiale, dovedind o pricepere genială. Câinele l-a cumpărat la Londra de la Ross și Mangles, negustorii de pe Fulham Road. Era cel mai puternic și cel mai sălbatic dintre toți câinii pe care îi avea această firmă. L-a urcat în tren și l-a adus în regiune, pe linia North Devon, după care a mers cu el pe jos o bună bucată de drum, trecând peste câmpie, în așa fel încât să ajungă acasă fără să atragă atenția cuiva. Căutând și prinzând insecte, el a învățat să pătrundă în mlaștina din Grimpen și astfel a descoperit o ascunzătoare sigură pentru dihania lui. I-a făcut acolo un culcuș și a așteptat prilejul.

Și prilejul acesta trebuia să se arate cândva.

Bătrânul nu putea fi atras afară din parcul castelului pe timpul nopții. În câteva rânduri, Stapleton, cu câinele său, i-au dat târcoale, dar fără niciun folos. În timpul acestor încercări zadarnice, țăranii l-au văzut, sau mai degrabă l-au văzut pe aliatul său, și în felul acesta legenda câinelui-diavol a primit o nouă confirmare. Nădăjduise că soția lui îl va atrage pe sir Charles spre pieirea sa. Dar în această privință, femeia s-a dovedit neînchipuit de încăpățânată. N-a vrut să încerce să-l încurce pe bătrân într-o legătură sentimentală care l-ar fi putut da pe mâna dușmanului. Amenințările și, cu părere de rău trebuie să vă spun, chiar loviturile n-au izbutit s-o clintească. N-a vrut să aibă nimic de-a face cu această chestiune, și de aceea o bună bucată de vreme Stapleton a fost ca legat de mâini și de picioare. A găsit însă o cale să iasă din încurcătură atunci când sir Charles, în care încolțise un sentiment de prietenie pentru el, i-a dat prilejul să fie intermediarul binefacerilor lui în cazul acelei nenorocite femei, Laura Lyons. Dându-se drept celibatar, el a câștigat o mare trecere în fața acestei femei și i-a dat a înțelege că, dacă ar obține divorțul, el ar lua-o în căsătorie. Prilejul să își pună în aplicare planurile s-a ivit însă pe neașteptate când a aflat că sir Charles era pe punctul să părăsească castelul în urma sfaturilor date de doctorul Mortimer, sfaturi cu care

Stapleton pretindea că e în totul de acord. Și atunci a trebuit să pornească la acțiune neîntârziat, ca nu cumva victima să-i scape. De aceea a silit-o pe doamna Lyons să-i scrie lui sir Charles, cu o seară înainte ca el să plece la Londra, acea scrisoare prin care îl ruga pe bătrân să-i acorde o întâlnire. După aceea, folosind argumente convingătoare, a oprit-o să se mai ducă și în felul acesta și-a pregătit șansa pe care o aștepta.

Întorcându-se apoi cu trăsura în seara aceea de la Coombe Tracey, el a ajuns la vreme ca să-și ia câinele, să-l ungă cu substanța aceea infernală și să-l aducă în preajma porții la care bănuia că îl va găsi pe bătrânul venit la întâlnire. Câinele asmuțit de stăpânul său a sărit peste poarta cea mică și l-a urmărit pe nefericitul baronet, care a luat-o la fugă pe aleea de tisă. În tunelul acela întunecat trebuie să fi fost într-adevăr o privelițte înfiorătoare să vezi uriașa făptură neagră cu fălcile în flăcări și cu ochii văpăi alergând în salturi după victima sa. Sir Charles a căzut mort la capătul aleii, în urma unui atac de inimă. Câinele a mers numai pe bordura de iarbă, în vreme ce baronetul a fugit prin mijlocul aleii, astfel că, în afară de urmele victimei, nu s-au mai putut vedea niciun fel de alte urme. Văzându-l trântit la pământ și încremenit, dihania s-a apropiat pesemne ca să-l miroasă, dar, văzând că e mort, s-a întors. Atunci și-a lăsat urmele, pe care după aceea le-a descoperit doctorul Mortimer. Câinele a fost chemat și dus în mare grabă la culcușul lui în mlaștina din Grimpen, și peste toată această întâmplare s-a așternut un mister care a pus în mare încurcătură autoritățile, a înfricoșat întregul ținut și în sfârșit a adus cazul în câmpul cercetărilor noastre.

Aceasta e tot în privința morții lui sir Charles Baskerville. Îți poți da seama de iscusința diabolică a planului, căci într-adevăr ar fi fost aproape cu neputință să pornești o anchetă împotriva adevăratului asasin. Singurul lui complice nu l-ar fi putut trăda niciodată, iar caracterul grotesc și de neînchipuit al ingeniosului său plan nu l-a făcut decât și mai realizabil. Amândouă femeile implicate în cazul Baskerville, doamna Stapleton și doamna Laura Lyons îl bănuiau pe Stapleton de ce e mai rău. Doamna Stapleton știa că el punea ceva la cale împotriva bătrânului și știa și de existența câinelui. Doamna Lyons nu știa de niciunul din lucrurile acestea, dar a fost zguduită de moartea petrecută chiar la ora întâlnirii ei cu bătrânul, care nu fusese contramandată și despre care nu știa decât Stapleton. Cum amândouă erau însă sub influența lui, ucigașul nu avea de ce să se teamă din partea lor. Prima parte a planului fusese executată cu deplin succes, dar rămăsese încă de adus la îndeplinire partea cea mai grea. E cu putință ca Stapleton să nu fi știut de existența unui moștenitor în Canada. Oricum, a aflat-o foarte curând de la doctorul Mortimer, prietenul său, care i-a dat toate amănuntele în legătură cu sosirea lui Henry Baskerville. S-a gândit atunci de la bun început că acest necunoscut din Canada ar putea fi ucis la Londra fără să mai apuce să vină în Devonshire. Își pierduse încrederea în soția sa de când aceasta nu acceptase să-l ajute ca să-i

întindă o cursă bătrânului și de aceea n-a avut curajul s-o lase nesupravegheată prea mult timp, de frică să nu-și piardă influența asupra ei. Așa că a luat-o cu el la Londra. Aici, după cum am putut să aflu, au tras la hotelul particular Maxborough, din strada Craven, care la acea vreme era unul din cele mai cercetate de către agentul meu Cartwright. La acel hotel, el și-a ținut soția încuiată în cameră, în vreme ce el, deghizat cu barbă, l-a urmărit pe doctorul Mortimer în strada Baker, la gară și apoi la hotelul Northumberland. Soția lui știa câte ceva despre ce punea el la cale, dar era atât de înfricoșată de soțul ei, o frică justificată de bătăile violente, încât n-a îndrăznit să scrie, ca să-i dea de veste omului pe care îl știa în primejdie. Dacă scrisoarea ar fi căzut în mâinile lui Stapleton, viața ei se termina. În cele din urmă, după cum știm, ea a recurs la un șiretlic, tăind din ziar cuvinte cu care să ticluiască mesajul și schimbându-și scrisul de pe plic… Scrisoarea aceasta a ajuns în mâna baronetului, dându-i astfel primul avertisment asupra primejdiei în care se afla.

Stapleton urmărea să pună mâna pe vreun obiect de îmbrăcăminte de-al lui sir Henry, pentru ca în felul acesta să poată avea oricând mijlocul de a asmuți câinele pe urma lui, în cazul când ar fi fost silit să se folosească de el cu repeziciunea și cu îndrăzneala ce îi erau caracteristice. El a luat această hotărâre dintr-odată și nu ne putem îndoi că valetul hotelului și camerista trebuie să fi primit o răsplată bună ca să-i dea o mână de ajutor. Din fericire totuși, prima gheată ce i-a fost procurată era nouă și deci nefolositoare în privința scopului pe care îl urmărea. Atunci a înapoiat-o și a obținut alta, cel mai instructiv incident, căci mi-a dovedit că era vorba de un câine în carne și oase, pentru că nicio altă ipoteză n-ar fi putut explica dorința fierbinte a lui Stapleton să capete o gheată veche. Cu cât un fapt este mai forțat și mai grotesc, cu atât el merită mai mult să fie examinat cu toată atenția, și tocmai lucrul care pare să complice problema, dacă este cercetat așa cum se cuvine și cântărit în mod științific, poate fi cel mai în măsură să o dezlege.

După aceea am primit a doua zi dimineață vizita prietenilor noștri, urmăriți neîncetat de Stapleton dintr-o trăsură. Ținând seama de faptul că știa unde locuim și că îmi cunoștea figura, dar și de toată purtarea lui, sunt înclinat să cred că în niciun caz Stapleton nu și-a limitat cariera de criminal la o singură încercare, și anume la cazul Baskerville. Îmi dă de gândit faptul că, în ultimii trei ani în partea de vest a Angliei s-au întâmplat furturi însemnate și că în niciunul din cazuri făptașul n-a putut fi arestat. Ultimul din aceste cazuri, care a fost anchetat în mai de tribunalul din Folkstone, a dovedit cu cât sânge rece fusese împușcat băiatul de serviciu care îl surprinsese pe spărgătorul ce lucra de unul singur și mascat. Nu mă îndoiesc că Stapleton își completa pe această cale veniturile insuficiente, căci fondurile i se împuținau din ce în ce, și că de ani de zile acționa ca un indivizid îndrăzneț și primejdios.

O pildă în privința iuțelii lui de reacție am avut-o în dimineața aceea, când

mi-a scăpat din mână cu atâta îndemânare, și apoi îndrăzneala i s-a dovedit când a folosit chiar numele meu față de birjarul care l-a dus cu trăsura. Din clipa aceea a înțeles că eu luasem cazul în cercetare la Londra și că în metropolă nu mai putea să aibă sorți de izbândă. De aceea s-a întors în Dartmoor și a așteptat sosirea tânărului baronet.

— O clipă! l-am întrerupt eu. Ai descris fără îndoială înlănțuirea faptelor cu toată exactitatea, dar ai pierdut din vedere să-mi explici ceva esențial. Ce s-a întâmplat cu câinele în timpul cât stăpânul lui stătea la Londra?

— M-am ocupat și de acest fapt, care desigur este important. Nici vorbă că Stapleton avea un om de încredere, cu toate că nu pare să se fi lăsat pe mâna lui și să-i fi împărtășit toate planurile sale. Omul acesta este servitorul bătrân de la vila Merripit, și îl cheamă Anthony. Legătura lui cu Stapleton datează de mai mulți ani, din zilele în care era profesor la școala din Yorkshire, așa că bătrânul știa foarte bine că stăpânul și stăpâna lui sunt soț și soție. Omul acesta a dispărut, a fugit din Anglia.

E semnificativ că numele Anthony nu se întâlnește prea des în Anglia, pe câtă vreme Antonio este unul din cele mai răspândite în Spania și în toate țările de limbă și de origine spaniolă. Omul vorbea bine limba engleză, de altfel, ca și doamna Stapleton, dar cu un accent ciudat. L-am văzut intrând în mlaștina din Grimpen, pe poteca pe care o însemnase Stapleton. Așadar, se pare că, în lipsa stăpânului, el ar fi avut grijă de câine, cu toate că n-a putut să știe cărui scop urma să-i slujească fiara aceasta.

Așadar, soții Stapleton s-au întors în Devonshire, unde curând ați venit dumneata și sir Henry. Acum să spun și câteva cuvinte despre ceea ce știam eu în acea vreme. Poate îți amintești că, cercetând hârtia pe care erau lipite cuvintele tăiate din ziar, m-am uitat de aproape, privind în lumină filigranul ei. Ca să fac asta, a trebuit s-o țin la câțiva centimetri de ochi, și am simțit atunci un miros slab de parfum. Un parfum slab de iasomie.

Orice criminolog e obligat să poată deosebi între ele vreo șaptezeci și cinci de parfumuri, și s-au văzut multe cazuri – îți spun din proprie experiență – în care dezlegarea unui mister a depins de recunoașterea imediată a unui parfum. Mirosul acela mi-a sugerat prezența unei femei, și gândurile mi s-au îndreptat imediat spre soții Stapleton. Așa că, încă înainte de a pleca vestul țării, eram sigur de prezența unui câine și aveam o oarecare bănuială în privința criminalului.

Jocul meu s-a mărginit așadar la a-l supraveghea pe Stapleton. Totuși, e limpede că nu aș fi putut face asta dacă aș fi fost împreună cu dumneata, pentru că atunci el s-ar fi ferit din răsputeri. De aceea am înșelat pe toată lumea, inclusiv pe dumneata, Watson, și am venit în mare taină acolo, în vreme ce toată lumea credea că mă aflu la Londra. N-am dus-o chiar atât de rău cum ți-ai închipuit tu, deși asemenea amănunte secundare nu trebuie niciodată să reprezinte o piedică în

cercetarea unui caz. În cea mai mare parte am stat la Coombe Tracey, și n-am folosit coliba de pe câmpie decât atunci când era nevoie să fiu aproape de locul unde se desfășurau evenimentele. L-am luat cu mine pe Cartwright, și, deghizat în băiat de țară, el mi-a fost de mare folos. Mi-a asigurat hrana și rufele curate. În vreme ce îl supravegheam pe Stapleton, Cartwright te supraveghea adesea pe dumneata, așa că am putut manevra toate firele.

Ți-am spus că toate rapoartele dumitale mi-au sosit destul de repede, fiind trimise îndată din strada Baker la Coombe Tracey. Mi-au fost de mare folos mai ales acelea care conţineau o parte – întâmplător, adevărată – din biografia lui Stapleton. Mulțumită lor am fost în stare să stabilesc identitatea lui și a femeii și, în sfârșit, mi-am dat seama pe ce lume mă aflu. Cazul s-a complicat considerabil odată cu evadarea acelui pușcăriaș și din cauza legăturilor dintre el și soții Barrymore. Tot dumneata ai lămurit și acest lucru într-un chip foarte eficace, deși, după propriile mele observaţii, ajunsesem și eu la aceleași concluzii.

Când mi-ai descoperit prezența pe câmpie, cunoșteam în întregime toată afacerea, dar nu aveam încă în mână un dosar cu probe pe care să-l pot înainta tribunalului. Nici chiar tentativa lui Stapleton din seara aceea, împotriva lui sir Henry, care s-a terminat cu moartea nenorocitului pușcăriaș, nu ne-a fost de mare ajutor în dovedirea asasinatului săvârșit de omul nostru. Se părea că nu ne rămânea decât să-l prindem cu mâinile mânjite de sânge, și, ca să ajungem la treaba asta, ar fi trebuit să-l folosim pe sir Henry drept nadă, singur și în aparență fără apărare. Așa am și procedat, și, cu prețul unor încercări serioase îndurate de clientul nostru, am izbutit să completăm dovezile și să-l ducem pe Stapleton la pieire. Dacă sir Henry a fost expus la acea încercare, trebuie să-mi mărturisesc greșeala în privința felului cum am acționat în partea finală a acestui caz, dar n-am avut mijloace să prevedem spectacolul înspăimântător și paralizant al apariției acelei fiare și nici n-am putut prevedea că se va lăsa ceața aceea care a făcut cu putință ca dihania să apară fără s-o vedem la timp. Am izbutit să ne înfăptuim planul, iar efectele secundare, după cum m-au încredințat cei doi medici – specialistul și doctorul Mortimer –, vor fi de scurtă durată. O călătorie mai îndelungată îi va îngădui prietenului nostru să-și refacă nu numai nervii zdruncinați, ci și rana sufletească. Îi purta acelei doamne o dragoste adâncă și sinceră, iar dezamăgirea pe care i-a pricinuit-o este, din toată afacerea asta încurcată, lucrul cel mai trist pentru el.

Mai rămâne să arăt ce rol a jucat ea. Fără îndoială că Stapleton a exercitat asupra ei o influență ce putea să fie dragoste sau spaimă, sau poate chiar amândouă, pentru că acestea sunt sentimente ce nu se exclud. În orice caz, această influență era foarte rodnică. La porunca lui, ea a consimțit să se dea drept soră. Dar, când a încercat s-o folosească drept unealtă directă în înfăptuirea asasinatului, Stapleton a simțit că puterea lui asupra ei ajunsese la limită. Ea era gata să îi dea de veste lui sir Henry de primejdia care îl păștea, atât cât știa ea și cât putea să facă

fără să îşi implice soţul. Şi a încercat aceasta în mai multe rânduri. Pe de altă parte, se pare că Stapleton era gelos şi, când a văzut că baronetul era interesat de soţia lui, deşi lucrul acesta făcea parte din planul său, nu s-a putut stăpâni totuşi să-l pună la punct printr-o izbucnire pătimaşă ce trăda un temperament înflăcărat, pe care felul lui stăpânit îl ascunsese atât de bine până atunci. Încurajând intimitatea lor, el s-a asigurat că sir Henry avea să vină mai des la vila Merripit şi că, mai devreme sau mai târziu, va avea prilejul pe care îl căuta. În ziua deznodământului, soţia lui i s-a întors totuşi pe neaşteptate împotrivă. Aflase câte ceva despre moartea puşcăriaşului şi ştia de câinele ţinut în aripa casei, în seara când sir Henry urma să vină la ei la cină. Atunci şi-a învinuit soţul de crimă premeditată, şi între ei s-a iscat o scenă furioasă, cu care prilej el i-a arătat pentru prima oară că iubeşte o altă femeie şi că ea avea deci o rivală. Într-o clipă, toată dragostea ei s-a transformat în cea mai amară duşmănie, şi atunci Stapleton şi-a dat seama că femeia era în stare să-l trădeze. De aceea a legat-o, ca să nu-i mai poată da de veste lui sir Henry, şi fără îndoială a nădăjduit că, atunci când întregul ţinut va pune moartea baronetului pe seama fantomei familiei Baskerville, ceea ce de bună seamă s-ar fi şi întâmplat, el îşi va recâştiga soţia, care, pusă în faţa unui fapt împlinit, va păstra tăcerea asupra a tot ce ştia. Cred că oricum a făcut un calcul greşit şi, chiar de n-am fi fost noi amestecaţi în acest caz, soarta lui tot ar fi fost pecetluită. O femeie cu sânge spaniol nu iartă atât de uşor o jignire.

Şi acum, dragă Watson, fără să recurg la însemnările mele, n-aş putea să-ţi fac o dare de seamă mai amănunţită asupra acestui ciudat caz. Nu cred totuşi să fi rămas ceva neexplicat din cele esenţiale.

— Stapleton nu putea să nădăjduiască să-l ucidă pe sir Henry numai prin spaimă, aşa cum se întâmplase cu unchiul cel bătrân, pe care îl răpusese câinele-fantomă, i-am spus eu.

— Da, îmi răspunse Holmes. Fiara era sălbatică şi, mai mult, lihnită de foame. Dacă victima n-ar fi murit de spaimă la apariţia dihaniei, i-ar fi fost cel puţin paralizată orice rezistenţă, îmi răspunse Holmes.

— Fără îndoială. Dar mai rămâne un lucru nelămurit. Dacă Stapleton ar fi ajuns să aibă dreptul la succesiune, cum ar fi explicat el că, în calitate de moştenitor, a trăit atât de aproape de proprietate, sub un alt nume, şi nu şi-a revendicat drepturile? Cum ar fi putut el să ceară intrarea în succesiune fără să provoace bănuieli şi cercetări?

— Acesta este un lucru foarte încurcat, şi mă tem că îmi ceri prea mult dacă aştepţi din partea mea să-ţi dau soluţia, spuse Holmes zâmbind. Trecutul şi prezentul intră amândouă în câmpul cercetărilor mele, dar ce ar putea face un om în viitor e o întrebare la care greu se poate da un răspuns. Doamna Stapleton l-a auzit pe soţul ei discutând această problemă în câteva împrejurări. Stapleton întrezărea trei căi. Ar fi putut să-şi ceară proprietatea fiind în America de Sud,

stabilindu-şi identitatea în faţa autorităţilor britanice de acolo şi dobândindu-şi averea fără ca măcar să calce în Anglia; sau ar fi putut să recurgă la o deghizare foarte iscusită, pentru scurta sa şedere la Londra; sau ar mai fi putut să-şi găsească un complice cu dovezi şi hârtii care s-ar fi dat drept moştenitor, rezervându-şi dreptul la un procent din veniturile lui Stapleton. După câte ştim despre el, nu ne putem îndoi că ar fi descoperit vreo cale să iasă din încurcătură. Şi-acum, dragă Watson, după câteva săptămâni de muncă grea, cred că ne putem îndrepta gândurile şi spre lucruri mai plăcute. Am o lojă la *Les Huguenots*. I-ai auzit pe soţii de Reszkes? Şi aş fi prea pretenţios dacă ţi-aş cere să fii gata într-o jumătate de oră? În drum ne-am putea opri la Marcini, să luăm în grabă o gustare.